

การศึกษาทัศนคติและความพึงพอใจในการศึกษาหมวดวิชาเลือกทางสังคมและมนุษย
 ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ATTITUDE AND SATISFACTION TOWARD SOCIAL AND HUMANITY EDUCATION IN
 KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

ประสิทธิ์ศักดิ์ อธิศจารุภัทร
 จิระเสกข์ ตริเมธสุนทร
 ณัฐวดี โรจน์นิรุตติกุล

RCH
 LG
 345
 .K5
 ๗๕๗๓

สถานที่.....
 เลขทะเบียน..... 83841
 วัน,เดือน,ปี..... 19 ก.ย. 2551

ภาควิชาภาษาและสังคม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา พ.ศ. 2549 อิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ISBN 974-15-2632-6

119862a3

**ATTITUDE AND SATISFACTION TOWARD SOCIAL AND
HUMANITY EDUCATION IN
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

**PRASITTISAK ATITJARUPAT
JIRASEK TRIMETSOONTORN
NUTTAWUT ROJNIRUTTIKUL**

**DEPARTMENT OF LANGUAGE AND SOCIAL
FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION**

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อ **2006** เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
ISBN 974-15-2632-6

Research Title Attitude and Satisfaction Toward Social and Humanity Education of Students in King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

Researcher Assistant Professor Prasittisak Atitjarupat
Assistant Professor Dr. Jirasek Trimetsoontorn
Mr. Nuttawut Rojniruttikul

Year 2006

Office Department of Language and Social , Faculty of Industrial Education
King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang
Chalongkrung Rd., Ladkrabang, Bangkok 10520

ABSTRACT

The purpose of this research was to study attitude and satisfaction toward selected subject of social and humanity education of students in King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang. The sample of this study were 600 students from stratified random sampling. The research instrument were rating scale. Attitude's Questionnaire with reliability level of .88 and discrimination between 1.75 to 4.53 and rating scale satisfaction's questionnaire with reliability level of .96. The data were analyzed through statistical techniques of mean, standard deviation, t-test and One-way ANOVA. The result were followed :

1. Students had positive attitude in studying toward social and humanity education at the good level.
2. Students were satisfied in studying toward selected subject social and humanity education at the most level.
3. Students from different faculty and year group have shown statistical significant difference at level of .05 in attitude toward social and humanity education.
4. GPA, faculty, year group and career of parent shown statistical significant different at level of .05 in student satisfaction in studying selected subject of social and humanity education.

Keywords : Attitude / Satisfaction / Students / Social and humanity education

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
สารบัญ.....	III
สารบัญตาราง.....	V
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 กลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.....	6
2.2 ทฤษฎี.....	7
2.3 ความพึงพอใจ.....	32
2.4 กระบวนการเรียนการสอน.....	35
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
4.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา.....	55
4.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของนักศึกษาต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทาง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.....	57

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

4.3 ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการศึกษากลุ่มวิชา เลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.....	66
4.4 ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาต่อการศึกษากลุ่ม วิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.....	72
4.5 ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาต่อ การศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.....	82
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	94
5.1 สรุปการวิจัย.....	94
5.2 อภิปรายผล.....	97
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	102
บรรณานุกรม	104
ภาคผนวก	
เครื่องที่ใช้ในการวิจัย.....	112

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	แสดงค่าและความหมายของทัศนคติและความพึงพอใจ.....	50
3.2	แสดงเกณฑ์การแปลความหมายระดับทัศนคติและระดับความพึงพอใจ.....	50
3.3	แสดงผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติและความพึงพอใจของนักศึกษา จำแนกเป็นรายด้าน.....	52
4.1	แสดงจำนวน ร้อยละ และลำดับที่ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.....	55
4.2	แสดงจำนวน ร้อยละ และลำดับที่แหล่งสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.....	56
4.3	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับทัศนคติ และลำดับทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา จำแนกเป็นรายด้าน.....	57
4.4	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับทัศนคติ และลำดับทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา ด้านเนื้อหา จำแนกเป็นรายข้อ.....	58
4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับทัศนคติ และลำดับทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายข้อ.....	60
4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับทัศนคติ และลำดับทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายข้อ.....	62
4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับทัศนคติ และลำดับทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลจำแนกเป็นรายข้อ.....	64
4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และลำดับความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา จำแนกเป็นรายด้าน.....	66

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่นใด
นักศึกษา จำแนกเป็นรายด้าน..... ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่นใด
แม้ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และลำดับความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา ด้านเนื้อหา จำแนกเป็นรายข้อ.....	67
4.10	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และลำดับความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายข้อ.....	68
4.11	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และลำดับความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายข้อ.....	70
4.12	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และลำดับความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกเป็นรายข้อ.....	71
4.13	แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่างกัน จำแนกเป็นรายด้าน.....	72
4.14	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน จำแนกเป็นรายด้าน.....	73
4.15	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน เป็นรายคู่.....	74
4.23	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาเรียนชั้นปีต่างกัน เป็นรายคู่.....	88
4.24	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน จำแนกเป็นรายด้าน.....	90
4.25	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน	

เอกสารนี้เป็นเอกสารเป็นรายคู่ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญ และที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ และมนุษย์ที่มีคุณภาพก็ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมให้มีเจริญก้าวหน้ามาตลอด การศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันมีความหลากหลายทั้งรูปแบบ วิธีการ และระดับการศึกษา ทำให้ผู้เรียนมีโอกาเลือกตามความสนใจได้มากขึ้น และสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็มีการพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับรูปแบบ วิธีการ และระดับการศึกษาที่เพิ่มขึ้นอยู่ตลอด ทำให้การจัดการศึกษาของประเทศมีการมีการพัฒนามาเป็นลำดับ ส่งผลให้ทรัพยากรมนุษย์มีศักยภาพในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

สภาพการจัดระดับการศึกษาของประเทศได้ถูกแบ่งเป็นระดับ ตั้งแต่ระดับขั้นพื้นฐานไปจนถึงขั้นสูง การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยเฉพาะระดับปริญญาตรี จัดเป็นการศึกษาที่เน้นผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา ซึ่งปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาทั้งรัฐและเอกชนได้ขยายการศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างหลากหลาย ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคของประเทศ เพื่อสนองตอบความต้องการกำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ ส่งผลให้การศึกษาในระดับปริญญาตรีสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้กว้างขวางขึ้น ทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีปณิธานในการมุ่งมั่นให้การศึกษา และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อความเป็นเลิศทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ควบคู่คุณธรรม จริยธรรม และดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม โดยมีพันธกิจตามพระราชบัญญัติสถาบันด้านการผลิตบัณฑิต คือ ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ คุณธรรมและจริยธรรม จัดการศึกษาชั้นสูงให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล และมีความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศ ปัจจุบันสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เปิดสอนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก มีทั้งหลักสูตรทั่วไปและหลักสูตรภาคสมทบ ประกอบด้วยคณะทั้งหมด 7 คณะ ได้แก่ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร คณะครุอุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ และโครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร มีนักศึกษาทุกสาขาวิชาและระดับเอกสารการศึกษาประมาณ 20,000 คน ซึ่งจำนวนนักศึกษามีแนวโน้มเพิ่มจำนวนขึ้นทุกปีเนื่องจากการเพิ่มไม่มากนักของคณะและขยายสาขาวิชาต่างๆ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากประสบการณ์การผลิตบัณฑิตในระดับปริญญาตรีที่ผ่านมาเป็นเวลาหลายปี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีศักยภาพในการผลิตบัณฑิตในปริมาณที่สูงขึ้นเป็นลำดับ โดยมีจำนวนผู้สมัครเข้าศึกษาเพิ่มขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน และในอนาคตสถาบันก็มีแผนการขยายการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีเพิ่มขึ้นอีกหลายสาขาวิชา โดยมีสาขาวิชาที่พร้อมจะเปิดสอนในปีการศึกษาถัดไปและมีสาขาวิชาใหม่ที่อยู่ระหว่างการพัฒนาอีกจำนวนหนึ่ง ดังนั้นจึงมีแนวโน้มที่สถาบันจะต้องรับผิดชอบภารกิจการผลิตบัณฑิตมากขึ้น (พรธณี ลีกิจวัฒน์. 2542 : 1-2) และในเวลาเดียวกันสถาบันก็ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตควบคู่กันไปด้วย ดังจะเห็นได้จากการกระตุ้นให้คณาจารย์มีการพัฒนาศักยภาพด้านการสอนและการวิจัยควบคู่กันไป เช่น การส่งเสริมให้คณาจารย์ระดับคุณวุฒิทางการศึกษา การจัดสรรเงินอุดหนุนการทำวิจัยให้แก่คณาจารย์ และนอกจากนี้ยังจัดให้มีการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกด้วย

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของการจัดการศึกษา ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระดับใดก็ตาม อาจประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น นักศึกษา คณาจารย์ หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน ระบบการบริหาร สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สื่อสนับสนุนการเรียน การสนับสนุนและให้กำลังใจของผู้ปกครอง ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ล้วนประกอบกันเข้าเป็นองค์ประกอบที่ทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้ได้บัณฑิตที่มีคุณภาพตามไปด้วย

หัวใจของการปรับปรุงพัฒนาองค์กรในปัจจุบัน รวมทั้งองค์การทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่ระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษา การเรียนการสอน จำเป็นต้องมีการประเมินวัดผลจากนักศึกษา เพื่อให้ได้ทราบถึงทัศนคติและความพึงพอใจจากผู้เรียนโดยตรง อาจารย์ในฐานะผู้รับผิดชอบในการเรียนการสอนสาขาวิชา ต้องการทราบถึงทัศนคติและความพึงพอใจของนักศึกษาในหมวดวิชาเลือก เพื่อให้ประโยชน์ในการวางแผนจัดหาวิชาเลือกใหม่ ๆ ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนโดยแท้ พร้อมทั้งเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนและปรับปรุงวิชาในหมวดวิชาเลือกที่มีและเปิดให้บริการอยู่ในปัจจุบัน อันจะเป็นการตอบสนองความต้องการของนักศึกษาในอนาคตต่อไป

กลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เป็นวิชาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งภาควิชาภาษาและสังคม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมได้รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอน โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกเรียนตามความสนใจ เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความรอบรู้กว้างขวาง มีความเข้าใจธรรมชาติของตนเอง ผู้อื่น และสังคม สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีคุณธรรมและเหมาะสมกับการดำรงชีวิต โดยรายวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์จะมุ่งส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถในด้านสังคมวิทยา ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านบริหารธุรกิจ และด้านกฎหมาย ส่วนรายวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์จะมุ่งส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถในด้านจิตวิทยา ด้านปรัชญา ด้านพลศึกษา ด้านภาษาไทย ด้านบรรณารักษ์และสารนิเทศศาสตร์ ด้านศิลปะและวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม และอื่น ๆ ดังนั้น

นักศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันทุกคนต้องเลือกเรียนวิชาทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละหลักสูตรจะกำหนดให้นักศึกษาเลือกเรียนจำนวนรายวิชาหรือจำนวนหน่วยกิตเท่าใด

ดังนั้นผู้คณะวิจัยจึงมีความประสงค์จะศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติและความพึงพอใจต่อการศึกษามหาวชิราเลือกทางสังคมศาสตร์และมหาวชิราเลือกทางมนุษยศาสตร์ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 เนื่องจากเป็นกลุ่มที่กำลังอยู่ในกระบวนการเรียนการสอนวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมหาวชิราเลือกทางมนุษยศาสตร์ จึงสามารถที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับเกี่ยวกับทัศนคติและความพึงพอใจได้ถูกต้องและเชื่อถือได้มากที่สุด

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติและความพึงพอใจต่อการศึกษามหาวชิราเลือกทางสังคมศาสตร์และมหาวชิราเลือกทางมนุษยศาสตร์
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติและความพึงพอใจต่อการศึกษามหาวชิราเลือกทางสังคมศาสตร์และมหาวชิราเลือกทางมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม คณะ ชั้นปี และอาชีพผู้ปกครอง

1.3 สมมุติฐานของการวิจัย

นักศึกษาที่เกรดเฉลี่ยสะสม คณะ ชั้นปี และผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการศึกษามหาวชิราเลือกทางสังคมศาสตร์และมหาวชิราเลือกทางมนุษยศาสตร์แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ตัวแปร ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

- (1) ตัวแปรต้น คือ เกรดเฉลี่ยสะสม คณะ ชั้นปี และอาชีพของผู้ปกครอง
- (2) ตัวแปรตาม คือ ทัศนคติและความพึงพอใจต่อการศึกษามหาวชิราเลือกทางสังคมศาสตร์และมหาวชิราเลือกทางมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

1.5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- (1) ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนวิชาในมหาวชิราเลือกทางสังคมศาสตร์และมหาวชิราเลือกทางมนุษยศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร

ลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 จำนวน 2,000 คน

(2) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนวิชาในหมวดวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และหมวดวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามคณะ จำนวน 600 คน

1.5.3 ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนวิชาในหมวดวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และหมวดวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 จากการตอบแบบสอบถามในช่วงเดือนกันยายน พ.ศ. 2548 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2549 จำนวน 600 คน

1.5 กรอบแนวความคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อศึกษาทัศนคติและความพึงพอใจต่อการศึกษามหาวิทยาลัยเลือกทางสังคมศาสตร์และหมวดวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์ ของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำนวน 4 ด้าน คือ

1. ด้านเนื้อหา
2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน
4. ด้านการวัดและประเมินผล

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาในหมวดวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และหมวดวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์ ปีการศึกษา 2548
2. หมวดวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์ หมายถึง หมวดวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์ ตามหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
3. หมวดวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์ หมายถึง หมวดวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์ ตามหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
4. เกรดเฉลี่ยสะสม หมายถึง เกรดเฉลี่ยสะสมของนักศึกษา ซึ่งแบ่งเป็นน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.50 และ มากกว่า 2.50 ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. คณะ หมายถึง คณะที่นักศึกษาสังกัด ซึ่งแบ่งเป็นคณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ และโครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร

6. ชั้นปี หมายถึง ชั้นปีของนักศึกษา ซึ่งแบ่งเป็นชั้นปี 1 , ชั้นปี 3 หรือชั้นปี 1 (ต่อเนื่อง) , ชั้นปี 2 และชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง)

7. อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง อาชีพของผู้ปกครองนักศึกษา ซึ่งแบ่งเป็นเกษตรกรรม ธุรกิจส่วนตัว รับจ้างทั่วไป ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และอื่น ๆ

8. ทักษะ หมายถึง ความรู้ลึกของนักศึกษาต่อการเรียนวิชาหมวดวิชาเลือกทาง สังคมศาสตร์และหมวดวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านเนื้อหา ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

9. ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนวิชาหมวดวิชาเลือกทาง สังคมศาสตร์และหมวดวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติและความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 มีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 2.1 กลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
- 2.2 ทัศนคติ
- 2.3 ความพึงพอใจ
- 2.4 กระบวนการเรียนการสอน
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 กลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

กลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เป็นวิชาเลือกในหลักสูตรระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งภาควิชาภาษาและสังคม คณะครุศาสตร์ อุดสาหกรรมได้รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอน โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกเรียนรายวิชาในกลุ่มดังกล่าวตามความสนใจ เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความรอบรู้กว้างขวาง มีความเข้าใจธรรมชาติของตนเอง ผู้อื่น และสังคม สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีคุณธรรมและเหมาะสมกับการดำรงชีวิต กลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เป็นกลุ่มวิชาที่ช่วยส่งเสริมความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ให้นักศึกษา ซึ่งจะทำให้นักศึกษาของสถาบันฯ มีความรู้ความสามารถไม่ใช่ว่าเฉพาะในสาขาวิชาที่เรียนเท่านั้น แต่ยังต้องมีความรู้ความสามารถด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ และนักศึกษาสามารถนำความรู้จากรายวิชาในกลุ่มดังกล่าวไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ โดยรายวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์จะมุ่งส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถในด้านสังคมวิทยา ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านบริหารธุรกิจ และด้านกฎหมาย ส่วนรายวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์จะมุ่งส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถในด้านจิตวิทยา ด้านปรัชญา ด้านพลศึกษา ด้านภาษาไทย ด้านบรรณารักษ์และสารบรรณศาสตร์ ด้านศิลปะและวัฒนธรรม และด้าน สิ่งแวดล้อมและอื่น ๆ ดังนั้นนักศึกษาที่เข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีของสถาบันฯ ทุกคนต้องเลือกเรียน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า วิชาทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ซึ่งจะขึ้นอยู่กับแต่ละหลักสูตรว่าจะกำหนดให้นักศึกษาเลือก เรียนจำนวนรายวิชาหรือจำนวนหน่วยกิตเท่าใด

2.2 ทักษะคิด

ทักษะคิดและความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกรู้สึกของบุคคลที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนในหมวดวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ที่ตนได้เข้าเกี่ยวข้องหรือลงทะเบียนเรียน อันเป็นทักษะในทางบวกและเป็นความพอใจ สุขใจที่ตนได้เข้าเกี่ยวข้อง เป็นเหตุให้เกิดความพึงพอใจ ความมุ่งมั่น ความกระตือรือร้น ความเพียรพยายาม ขวัญและกำลังใจ ส่งผลถึงการเรียนการสอน รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สอนและบุคคลผู้เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น อันจะส่งผลและภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กรอีกด้วย

ทฤษฎีและกรอบแนวคิดอันเกี่ยวกับทักษะคิดและความพึงพอใจนั้น McCormick and Ilgan (: 302-303) ได้กล่าวถึงทักษะคิดไว้ว่า คือความรู้สึกรู้สึกของบุคคลที่แสดงออกในทางบวกหรือทางลบ การเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยส่วนความพึงพอใจนั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากทักษะคิดในหลายประการของบุคคลนั้นที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่ตนเข้าเกี่ยวข้องสัมพันธ์ เป็นการแสดงท่าทีหรือความรู้สึกรู้สึกของบุคคลที่แสดงออกมาในทางบวกหรือทางลบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย อันเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมนั้น ๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดความพึงพอใจทางการศึกษาดังกล่าวข้างต้น จะถามถึงทักษะคิดและความพึงพอใจที่มีต่อการศึกษาในหมวดวิชาเลือกทางสังคมและมนุษย รวมถึงสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องส่วนรูปแบบของเครื่องมือนี้ อาจมีลักษณะที่แตกต่างกันไป

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2548 : 44-45) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้สถานศึกษามีมาตรฐาน คือ ประสิทธิภาพของครูอาจารย์ ซึ่งหมายถึง ความสามารถในสาขาวิชาการต่าง ๆ คุณสมบัติส่วนตัวที่เหมาะสม ประสิทธิภาพในการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตามเป้าหมายของหลักสูตร แนวทางการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมตามลักษณะเนื้อหาวิชา ที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่ง Hall และ Haeward ได้จำแนกสมรรถภาพของครูอาจารย์ไว้ 5 ด้าน คือ

- 1) สมรรถภาพด้านสติปัญญา เน้นด้านความรู้ความเข้าใจเนื้อหา และเทคนิควิธีสอน
- 2) สมรรถภาพด้านอารมณ์และจิตใจ เน้นด้านค่านิยม ทักษะคิดที่เหมาะสม
- 3) สมรรถภาพด้านปฏิบัติการ คือ ทักษะการสอนให้เข้าใจและปฏิบัติได้
- 4) สมรรถภาพด้านการสอน เน้นถึงความสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดี

5) สมรรถภาพในการศึกษาค้นคว้า ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาประสบการณ์และความรู้ แล้ว

นำมาถ่ายทอดเพิ่มประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน

จากการศึกษา อูหมพร ทองอุไร (2522 : 71) พบว่า อาจารย์ในอุดมคติตามทัศนะของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต้องมีลักษณะเตรียมการสอนดี บรรณาติต่อนิสิตทั้งใน

และนอกห้องเรียนมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน ทันสมัย กว้างและถูกต้อง และใช้อุปมาอุปมัยประกอบการอธิบายได้เหมาะสม

จากการที่ คุชฎี สรรพประดิษฐ์ (2529 : 130) ได้ทำการศึกษาถึงสภาพแวดล้อมของสถาบันการศึกษาพยาบาลในกรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนมีความเหมาะสมปานกลาง ปัจจัยสนับสนุนอันได้แก่ ห้องสมุด ตำรา เอกสาร มีไม่เพียงพอ

นอกจากนี้ Romine (1974 : 39-43) ยังได้สรุปลักษณะกระบวนการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

- 1) บุคลิกภาพของผู้สอน ควรกระฉับกระเฉง มีอารมณ์ขัน สนใจวิธีสอน จริงเป็นกันเองกับผู้เรียน
- 2) วิธีสอน ต้องเตรียมพร้อม ชี้แจงวัตถุประสงค์ชัดเจน แนะนำเอกสารอ้างอิง เนื้อหาวิชา มีการอธิบายชัดเจน กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหา มีเทคนิควิธีหลากหลาย
- 3) ด้านการประเมินผล มีการนำข้อมูลย้อนกลับ เสริมแรงการเรียนรู้ แจกผลการเรียนให้ทราบ ทันทีรับฟังและแสดงความคิดเห็นผลงานของผู้เรียนอย่างมีเหตุผล

2.1.1 ความหมายของทัศนคติ

“ทัศนคติ” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Attitude” คำที่ใช้ในความหมายเดียวกัน คือ เจตคติ ท่าที หรือความคิดเห็น ซึ่งมีนักจิตวิทยาและนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของ “ทัศนคติ” ไว้ดังนี้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 3) ได้ให้ความหมายของ “ทัศนคติ” ว่าเป็นความคิดเห็นที่มีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ และพร้อมที่จะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก

พັນนี วรกวิน (2526 : 78) ให้ความหมายของ “ทัศนคติ” ว่าเป็นความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ หรือแนวโน้มที่พร้อมจะกระทำต่อสิ่งแวดล้อมโดยการตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2528 : 21) กล่าวว่า “ทัศนคติ” หมายถึง ความพร้อมของร่างกายและจิตใจ ที่มีแนวโน้มจะตอบสนองต่อสิ่งเร้า หรือสถานการณ์ใดๆ ด้วยการเข้าหาหรือถอยหนีออกไป

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ (2529 : 101) ให้ความหมายของ “ทัศนคติ” ว่าหมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งแสดงออกให้เห็นได้จากคำพูดหรือพฤติกรรมและคนแต่ละคนมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากน้อยแตกต่างกัน ทัศนคติแม้จะเป็นนามธรรมแต่ก็เป็นสิ่งที่จริงสำหรับบุคคลที่มีทัศนคตินั้นๆ

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2531 : 112) อธิบายว่าความหมายของ “ทัศนคติ” หมายถึง กิริยาท่าทีรวมๆ ของบุคคลที่เกิดจากความพร้อม หรือความโน้มเอียงของจิตใจซึ่งแสดงออกต่อสิ่งเร้าหนึ่งๆ

โดยแสดงออกมาในทางสนับสนุน ซึ่งมีความรู้สึกเห็นดีเห็นชอบต่อสิ่งเร้า นั้น หรือในทางต่อต้าน ซึ่งมีความรู้สึกไม่เห็นดีเห็นชอบต่อสิ่งเร้า นั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารลิขสิทธิ์สงวนไว้สำหรับบุคลากรในสถานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นพคุณ ศิริวรรณ และคณะ (2532 ข : 25-26) ได้ให้ความหมายคำว่า “ทัศนคติ” ว่าเป็นความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งของ ต่อเหตุการณ์ ต่อความคิดหรือค่านิยม (value) เช่น ความคิดเห็นที่มีต่อสงคราม ต่อการศึกษา ต่อเหตุการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งอาจจะแตกต่างกันหรือเหมือนกันในแต่ละบุคคล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของบุคคล

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2533 : 246) ได้อธิบายความหมายของ “ทัศนคติ” ว่า ทัศนคติเป็น อัฒมาสัย (disposition) หรือความโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งคน วัตถุสิ่งของ หรือความคิด (ideas) ทัศนคติ อาจจะเป็นบวกหรือลบ ถ้าบุคคลมีทัศนคติบวกต่อสิ่งใด ก็จะมีพฤติกรรมที่จะเผชิญต่อสิ่งนั้น ถ้ามีทัศนคติลบ ก็จะหลีกเลี่ยง ทัศนคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้และเป็นการแสดงออกของค่านิยมและความเชื่อถือของบุคคล

ชาญชัย อาจิณสมอาจารย์ (2535 : 78) อธิบายว่า “ทัศนคติ” หมายถึง ความรู้สึกของเอกัตบุคคลที่มีต่อวัตถุอย่างหนึ่งอย่างใด คำว่าวัตถุ ในที่นี้ใช้ในรูปของความหมายต่างๆ ไป อาจจะเป็นวัตถุทางกายภาพ หรือวัตถุชนิดหนึ่ง เช่น คุณมีความรู้สึกอย่างไรต่อรถยนต์ที่ผลิตจากต่างประเทศ

Thurstone (1967 : 73) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า “ทัศนคติ” เป็นการแสดงออกทางด้านผลรวมของความโน้มเอียงหรือความรู้สึก ความมื่อคติ หรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นอยู่ในใจก่อนความคิด ความกลัว การลงความเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

Allport (1968 : 271-272) ได้อธิบายความหมายของทัศนคติไว้ดังนี้

1. เป็นภาวะของจิตประสาท ซึ่งอาจแสดงให้เห็นได้ทางพฤติกรรม เช่น โกรธเกลียด รัก เป็นต้น
2. เป็นความพร้อมที่จะตอบสนอง กล่าวคือพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งนั้นตามลักษณะของทัศนคติที่เกิดขึ้น
3. เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นระบบ เป็นกลุ่มและจัดระเบียบได้ในตัวเอง คือ เมื่อเกิดทัศนคติต่อสิ่งใดแล้วจะเกิดขึ้นต่อเนื่องกัน
4. เป็นสิ่งที่เกิดจากประสบการณ์ โดยที่ประสบการณ์จะมีส่วนช่วยในการสร้างทัศนคติ
5. เป็นพลังสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่แสดงออก

Good (1973 : 48) ได้ให้คำจำกัดความว่า “ทัศนคติ” คือ ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่จะสนับสนุนหรือต่อต้านสถานการณ์บางอย่างของบุคคล หรือสิ่งใดๆ เช่น รักเกลียด หรือกลัว หรือไม่พอใจมากน้อยเพียงใดต่อสิ่งนั้นๆ

Wohlman (1973 : 34) ให้ความเห็นว่า “ทัศนคติ” คือ สภาพของจิตใจที่ผ่านประสบการณ์ จนเกิดการเรียนรู้แนบแน่น และผลักดันให้มนุษย์ตอบสนองต่อบุคคล วัตถุ หรือแนวคิดเฉพาะอย่าง ในเอกสารเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนฐานการคัดลอก หรือขัดแย้งได้ ทัศนคติ ประกอบด้วยส่วนที่เป็นระดับพุทธิพิสัย (cognitive) จิตพิสัย (affective) หรือระดับพฤติกรรม (behavior)

Robbin (1993 : 177) อธิบายว่า “ทัศนคติ” คือการประเมินสิ่งที่ชอบหรือไม่ชอบเกี่ยวกับวัตถุ บุคคล หรือเหตุการณ์ ซึ่งสะท้อนถึงความรู้สึกเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่าง เช่น เมื่อนักพูดว่า “ฉันชอบงานของฉัน” เป็นการแสดงความรู้สึกของนักพูดที่เกี่ยวข้องกับงาน

ดังนั้นสรุปได้ว่า “ทัศนคติ” คือลักษณะทางจิตใจของบุคคล ที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมให้ปรากฏออกมาตามความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความคิดของตนต่อบุคคล เหตุการณ์ วัตถุ หรือสถานที่ในลักษณะพึงพอใจและไม่พึงพอใจก็ได้ และพร้อมที่จะแสดงออกมาเป็นความคิดเห็น โดยทัศนคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สังเกตและประเมินได้จากคำพูดและพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมา

2.1.2 องค์ประกอบของทัศนคติ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2524 : 81) ได้สรุปองค์ประกอบของทัศนคติไว้ดังนี้

1. ความนึกคิด (cognitive) เป็นส่วนที่เป็นความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ทั้งในส่วนที่ ชอบและไม่ชอบ
2. ความรู้สึก (feeling) เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์และเกี่ยวเนื่องกับสิ่งต่างๆ เป็นความรู้สึก รัก ชอบ หลง เกลียด อิจฉา ริษยา ซึ่งมีผลแตกต่างกันไปตามบุคลิกภาพของคนนั้นเป็นลักษณะที่เป็นค่านิยมของแต่ละคนด้วย
3. แนวโน้มการกระทำ (action tendency) เป็นส่วนที่รวมถึงการแสดงออกของพฤติกรรมตามความนึกคิดและความรู้สึกของบุคคล

ทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 อย่าง ดังที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2531 : 395-397) สรุปได้ ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้ (cognitive component) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับความคิด ความเข้าใจ การใช้สติและเหตุผล ตลอดจนความเชื่อถือของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด
 2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (affective component) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึกของบุคคล เช่น ความรู้สึกชอบ เกลียด กลัว ที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งจะทำให้บุคคลมีทัศนคติ ทั้งทางบวกและลบต่อสิ่งนั้น
 3. องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (behavioral component) คือ ความโน้มเอียงที่บุคคลจะแสดงตอบโต้ได้อย่างใดอย่างหนึ่งออกมา พฤติกรรมที่เขาแสดงออกมานั้นเกิดจากความรู้สึกที่เขามีอยู่
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ (อ้างถึงใน สุขุมธนา แสงทิพย์. 2539 : 16) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของทัศนคติ 3 ด้าน สรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้ (cognitive component) เช่น ความรู้ที่บุคคลได้รับมา อาจถูกหรือผิดก็ได้ ตลอดจนความเชื่อของบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ วัตถุ หรือสถานการณ์ต่างๆ จากความรู้และความเชื่อ

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (affective component) เป็นองค์ประกอบที่ต่อเนื่องจากองค์ประกอบที่ 1 เป็นอารมณ์ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า คือ เมื่อมีความรู้แล้วก็เกิดความรู้สึกต่อสิ่งนั้น ซึ่งมีทั้งความรู้สึกในทางดีหรือไม่ดี

3. องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (behavioral component) หมายถึง แนวโน้มหรือความพร้อมของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตนในทางใดทางหนึ่ง เช่น สนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ หรือขัดข้อง ทำลาย ต่อสู้ เป็นต้น

องค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้จะมีความสอดคล้องกัน ถ้าองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป ทักษะจิตของบุคคลนั้นก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย

ซึ่งตรงกับ พรพิมล วรวิมลพิรุฑิพงศ์ (อ้างถึงใน สุมณฑา แสงทิพย์. 2539 : 17) อธิบายเกี่ยวกับเรื่องนี้สรุปได้ว่า

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้ (cognitive component or beliefs) เป็นความเข้าใจ รวมทั้งความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่บุคคลมีทัศนคติ บุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งนั้นๆ ไม่ได้เลย ถ้าไม่มีความรู้หรือความเชื่อต่อสิ่งนั้น อารมณ์และการแสดงออกของบุคคลจะเกิดจากการ โน้มนำของความเชื่อ ซึ่งความเชื่อเกิดขึ้นได้จากประสบการณ์เฉพาะตัว เกิดจากการได้รับคำบอกเล่าจากผู้อื่นและเกิดจากความต้องการของบุคคลที่อยากจะมีชีวิตอย่างนั้นๆ

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (affective component) เป็นการแสดงความรู้สึก หรืออารมณ์ต่อสิ่งที่บุคคลมีทัศนคติ ความเชื่อ ประสบการณ์ จะผลักดันให้บุคคลมีความรู้สึกหรืออารมณ์ต่อสิ่งที่เขามิทัศนคติ องค์ประกอบทางด้านความรู้สึกนี้สามารถประเมินได้จากความรู้สึกของบุคคลจากไม่ชอบที่สุดไปถึงชอบที่สุด

3. องค์ประกอบทางด้านความพร้อมที่จะแสดงออก (behavioral component or actions) เป็นความพร้อมที่จะแสดงออกต่อสิ่งที่บุคคลมีทัศนคติ ความเชื่อ และความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ซึ่งจะอยู่ในรูปของการยอมรับหรือปฏิเสธ

Robbin (1993 : 177) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทัศนคติไว้ 3 ประการคือ

1. องค์ประกอบทางด้านพุทธิพิสัย (cognitive component) ได้แก่ ความเชื่อถือ ความรู้ หรือความคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2. องค์ประกอบทางด้านจิตพิสัย (affective component) คือ ส่วนที่แสดงอารมณ์ หรือความรู้สึกซึ่งจะมีผลต่อการแสดงออกของบุคคลนั้น

3. องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (behavior component) คือ ความตั้งใจที่จะแสดงออกในทางหนึ่งต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ตังนั้นองค์ประกอบของทัศนคติทั้ง 3 องค์ประกอบ มีความสัมพันธ์กันระหว่างทัศนคติกับ
 พฤติกรรม แต่เป็นที่เข้าใจอย่างง่ายว่า ทัศนคติมีความสำคัญอยู่ที่องค์ประกอบด้านจิตพิสัย

Belloachy et. al. (อ้างถึงใน สุขุมธาดา แสงทิพย์. 2539 : 17-18) อธิบายถึงองค์ประกอบของทัศนคติว่าประกอบด้วย

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (cognitive component) หมายถึง ความรู้ที่บุคคลมีต่อวัตถุ และจะแสดงออกมาในลักษณะของความเชื่อว่าวัตถุนั้นดีหรือไม่ดีหลังจากที่ประเมินคุณภาพของวัตถุนั้นแล้ว
2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (affective component) หมายถึง ความรู้สึกชอบ หรือไม่ชอบวัตถุนั้นๆ
3. องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (behavioral component) หมายถึง ความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมหลังจากที่ได้มีความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งความรู้สึกชอบ ไม่ชอบวัตถุนั้นๆ

Herry (อ้างถึงใน สุขุมธาดา แสงทิพย์. 2539 : 18) อธิบายว่าทัศนคติดังกล่าวประกอบด้วยพื้นฐาน 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (cognitive component) ได้แก่ ความคิดซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มนุษย์ใช้ในการคิด และจำแนกตามความแตกต่างของสิ่งเร้า หรือสรุปความคิด ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งเร้า
2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (affective component) เป็นลักษณะทางอารมณ์ของบุคคลที่คล้อยตามความคิด ถ้าบุคคลมีความคิดในทางที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งใดก็จะมีความรู้สึกที่ดี (Positive) หรือไม่ดี (Negative) ต่อสิ่งนั้น ทัศนคติจะแสดงออกมาในรูปของความรัก ความเกลียดชัง ความชอบ ความไม่ชอบ พอใจ หรือไม่พอใจ
3. องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (behavioral component) เป็นความพร้อมที่จะแสดงออกหรือกระทำ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความคิด ความรู้สึก ซึ่งจะออกมาในรูปของการปฏิบัติ หรือมีปฏิกริยาอย่างใดอย่างหนึ่งต่อสิ่งนั้น

ไพบูลย์ อินทวิชา (2517 : 47) อธิบายเพิ่มเติมแนวความคิดนี้ว่า “ทัศนคติ” จะเกิดขึ้นเมื่อองค์ประกอบทั้งสามนี้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การพัฒนาทัศนคติจึงเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคล การติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น การเลียนแบบในสังคม การปรับตัวให้เข้ากับเหล่านี้จะรวมกันเป็นรูปแบบของทัศนคติของแต่ละบุคคล ทัศนคติจะต้องเกี่ยวเนื่องกับกระบวนการทางจิตวิทยาสังคม ได้แก่ การชูงใจ การเรียนรู้ และการรับรู้

จากที่กล่าวถึงข้างต้นสรุปได้ว่า บุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดๆ สืบเนื่องมาจากการที่บุคคลนั้นได้รับข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วสามารถสรุปเป็นความคิด ความเข้าใจ ก่อให้เกิดเป็นลักษณะทางอารมณ์ เป็นความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะเป็นในทางบวกหรือลบ ก็แล้วแต่ว่าเขาได้รับข้อมูลความรู้มาอย่างไร และองค์ประกอบทั้งสองดังกล่าวก่อให้เกิดความพร้อมในการที่จะแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งต่อสิ่งที่เหมาะสมของทัศนคติ แสดงให้เห็นว่า ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลด้วย

2.1.3 ที่มาของการเกิดทัศนคติ

ชม ภูมิภาค (2523 : 108-110) กล่าวว่า ทัศนคตินั้นเกิดได้จากการเรียนรู้ และโดยมากก็เป็น การเรียนรู้ทางสังคม (Social learning) ดังนั้นแหล่งกำเนิดของทัศนคติจึงมีหลายทาง อาทิเช่น

1. ประสบการณ์เฉพาะ เมื่อคนเราได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใด อาจมีลักษณะใน รูปแบบที่ผู้ได้รับความรู้สึกที่ได้รับรางวัลหรือถูกลงโทษ ประสบการณ์ที่ผู้ประสบเกิดความรู้สึก พอใจย่อมจะก่อให้เกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าเป็นประสบการณ์ที่ไม่พึงพอใจก็ย่อมจะเกิดทัศนคติที่ไม่ดี

2. การสอน การสอนอาจจะเป็นทั้งแบบที่เป็นแบบแผนหรือไม่เป็นแบบแผนก็ได้ ซึ่งเรา ได้รับจากคนอื่น องค์การที่ทำหน้าที่สอนเรามีมากมาย อาทิเช่น บ้าน โรงเรียน วัด สื่อมวลชนต่าง ๆ เรามักได้รับทัศนคติที่สังคมมีอยู่และนำมาขยายตามแต่ประสบการณ์ของเรา การสอนที่ไม่เป็นแบบ แผนนั้นส่วนใหญ่เริ่มจากครอบครัว ตั้งแต่เด็กๆ มาแล้วพ่อแม่พี่น้องมักจะบอกเราว่าสิ่งนั้นไม่ดี สิ่งนี้ ไม่ดี หรือใครทำอะไร มีความสำคัญอย่างไร การสอนส่วนมากเป็นแบบยัดทะนาน และมักได้ผลดี ผลเสียด้วยการปลูกฝังทัศนคติ

3. ตัวอย่าง ทัศนคติบางอย่างเกิดขึ้นจากการเลียนแบบ ในสถานการณ์ต่างๆ เราเห็นคนอื่น ประพฤติ เราแปลงพฤติกรรมของคนอื่นออกมาเป็นรูปทัศนคติ ถ้าเรายอมรับนับถือหรือเคารพคนนั้น เราก็มักจะยอมรับแนวคิดของเขาตามที่เรารู้ใจ เช่น เด็กชายแดงเห็นบิดาครูราชการก็พาทางโทรทัศน์ เป็นประจำ เขาก็จะแปลความออกมาว่า กิจงานั้นเป็นเรื่องน่าสนใจและมีควาสำคัญที่จะต้องดู หรือ เขาเห็นพ่อแม่สนใจให้การระมัดระวังต่อชุดรับแขกในบ้านมากกว่าของที่อยู่ในสนามหญ้าหลังบ้าน เขาก็จะเกิดความรู้สึกว่าของในบ้านนั้นต้องระมัดระวังรักษาเป็นพิเศษ ซึ่งการเลียนแบบพ่อแม่ไม่ จำเป็นต้องพูดอะไรเลย เด็กมักจะเฝ้าสังเกตการปฏิบัติของพ่อแม่ต่อบุคคลอื่นอย่างถี่ถ้วน จะเรียกว่า ใครควรคบ ใครควรนับถือ ใครไม่ควรนับถือ

4. ปัจจัยที่เกี่ยวกับสถาบัน ปัจจัยทางสถาบันมีอยู่เป็นอันมากที่มีส่วนสร้างสนับสนุนทัศนคติ ของเรา ตัวอย่างเช่น การปฏิบัติตนในวัด ในโบสถ์ การแต่งกายของคนในสถานการณ์ทางสังคมต่าง ๆ เป็นสิ่งให้แนวทัศนคติของคนเราเป็นอันมาก

สภาวะที่มีผลกระทบต่อการก่อเกิดของทัศนคตินั้นมีหลายอย่าง อาทิเช่น

ประการแรก : ขึ้นอยู่กับการศึกษาที่เราคิดว่าเราเป็นพวกเดียวกัน (Identification) เด็กที่ยอมรับว่า ตนเองเป็นพวกเดียวกับพ่อแม่ ย่อมจะรับทัศนคติของพ่อแม่ง่ายขึ้น หรือที่โรงเรียน หากนักเรียนถือว่า ครูเป็นพวกเดียวกับตน ก็ยอมรับความเชื่อถือหรือทัศนคติของครู

ประการที่สอง : ขึ้นอยู่กับว่าทัศนคติเช่นนั้น คนอื่นๆ เป็นจำนวนมากเชื่ออย่างนั้นหรือคิด อย่างนั้น (uniformity) การที่เราจะมีทัศนคติเข้ากลมกลืนเป็นอันเดียวกันได้นั้นอาจจะมีสาเหตุอื่นอีก นอกจากนั้น เช่น อาจมีเหตุผลที่แตกต่างออกไป และต้องอยู่อย่างถึงใจของเขาสักทีครั้งทีการเป็นแบบ ไม่ว่ากรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดเบี่ยงเบนอื่น ๆ และต้องอยู่อย่างถึงใจของเขาสักทีครั้งทีการเป็นแบบ

เช่น โอกาสที่จะได้รับทัศนคติแตกต่างไปไม่ประการใดก็ประการหนึ่ง หากเราไม่เห็นด้วยกับส่วน ใหญ่ เราเกิดความรู้สึกว่าส่วนใหญ่ปฏิบัติเรา

ประการที่สาม : การที่เรามีทัศนคติที่ดีกับคนอื่น ทำให้เราพูดติดต่อกับคนอื่นเข้าใจ เมื่อเราเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่นั้น แนนอนที่สุดที่เราจะพบความแตกต่างของทัศนคติมากมายในบ้านนั้น นับว่าเป็นแหล่งที่เกิดทัศนคติตรงกันที่สุด แต่พอมีเพื่อนฝูงเราจะเห็นว่าทัศนคติของเขาและของพ่อแม่ของเขาแตกต่างกันบ้างในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับการศึกษาสูง เราจะพบความแตกต่างของทัศนคติมากมาย ดังนั้นเราจะเห็นได้ว่าทัศนคติแรกๆ ที่เราได้รับนั้นค่อนข้างจะคงทนถาวร

ทัศนคตินั้นมักจะสามารถนำไปใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่คล้ายกัน เช่น คนที่มีพ่อคุณเข้มงวดเขาจะเกิดความมั่งร้ายต่อพ่อ อาจจะคิดว่าผู้บังคับบัญชานั้นคุณเข้มงวด และเกิดความรู้สึกมั่งร้ายต่อผู้บังคับบัญชาได้ หรือคนงานที่ไม่ชอบหัวหน้างาน อาจจะนำเอาความไม่ชอบนั้น ไปใช้ต่อบริษัท คิดเกลียดบริษัทไปด้วย

ทัศนคติไม่ใช่สิ่งที่ได้ติดตัวมาแต่กำเนิด ทัศนคติเกิดมาจากการที่บุคคลได้ปะทะ สัมผัสกับสิ่งแวดล้อม นั่นก็คือ ทัศนคติเกิดเนื่องมาจากประสบการณ์หรือการเรียนรู้ ซึ่ง ปราณี รามสูตร (2528 : 187-188) กล่าวสรุปไว้ว่าทัศนคติของบุคคลเกิดได้จากสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็กหรือวัยต้นๆ ของชีวิต
2. การศึกษาเล่าเรียน
3. ประสบการณ์ครั้งแรกๆ ในสิ่งหนึ่งของบุคคล
4. วัฒนธรรมภายในสังคม เช่น ความเชื่อทางศาสนา แนวคิดหรือหลักในการดำรงชีวิตของสังคมนั้น ๆ การให้คุณค่าต่อสิ่งต่างๆ ฯลฯ
5. รับการถ่ายทอดมาจากบุคคลอื่น หรือจากสังคมที่บุคคลนั้นๆ เข้าไปเป็นสมาชิกอยู่
6. สื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ เป็นต้น

นอกจากจะขึ้นกับอิทธิพลต่างๆ ดังกล่าวมาแล้ว ยังขึ้นกับลักษณะส่วนตัวหรือบุคลิกภาพของผู้นั้นเองด้วย คือ ถ้าเป็นคนที่คล้อยตามคนอื่นโดยง่าย ไม่เป็นตัวของตัวเอง สิ่งแวดล้อมก็ย่อมมีอิทธิพลต่อทัศนคติของเขามาก แต่ถ้าไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของใคร เอาแต่ใจตัวเองมา เป็นตัวของตัวเองมาก สิ่งแวดล้อมก็มีอิทธิพลต่อทัศนคติของเขาน้อย คือ ทัศนคติของเขามักโน้มเอียงไปตามความคิดเห็นดั้งเดิมของตัวเอง เช่น ถ้าเป็นคนมองโลกในแง่ดี ชอบผูกไมตรีกับคนทั่วไปก็มักจะมีทัศนคติในทางที่ดีกับเพื่อน หรือกับบุคคลที่อยู่รอบข้าง เป็นต้น

Foster (1952 : 78) ได้กล่าวว่า การเกิดทัศนคติขึ้นอยู่กับสาเหตุ 2 ประการ คือ

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีกับสิ่งของบุคคล หมู่มณะ เรื่องราวต่างๆ หรือสถานการณ์ ทัศนคติจึงเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการ ได้พบเห็นคุ้นเคย ซึ่งถือได้ว่าเป็นประสบการณ์โดยตรงและการได้ยินได้ฟัง ได้เห็นรูปภาพ หรือได้อ่านข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องนั้น แต่ไม่ได้พบเห็น ไม่ได้ทดลองกับของจริงด้วยตัวเอง ซึ่งถือได้ว่าเป็นประสบการณ์โดยอ้อม ดังนั้นบุคคลจะไม่มีทัศนคติต่อสิ่งที่เขาไม่มีประสบการณ์ ทั้งทางตรงและทางอ้อมเลย

2. ระบบค่านิยมและการตัดสินตามค่านิยม เนื่องจากชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินตามค่านิยมไม่เหมือนกัน ดังนั้นกลุ่มชนแต่ละกลุ่มจึงอาจจะมีทัศนคติต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกันได้ การที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดจะมีทัศนคติที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งหนึ่ง หรือมีความรู้ว่่าสิ่งนั้นถูกสิ่งนั้นผิด ย่อมขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ค่านิยม หรือมาตรฐานของกลุ่มที่บุคคลนั้นใช้ชีวิตร่วมกันอยู่ เพราะเมื่อบุคคลแต่ละคนอยู่ในสังคม ย่อมได้เห็นตัวอย่างการกระทำต่างๆ จากสังคม เช่น สิ่งที่สั่งสอนอบรมถ่ายทอดกันทางวัฒนธรรม วัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ นอกจากจะเป็นแนวปฏิบัติให้แก่คนในสังคมนั้นๆ แล้วยังมีระบบการให้รางวัลและการลงโทษอยู่ด้วย

Lindgren (1976 : 80-83) ศึกษาพบว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมา เกิดจากการที่เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ดังนั้นครอบครัวจึงมีส่วนในการเกิดทัศนคติอีกด้วย เช่น หลักในการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Nancy Bayley, Jerome Kagan และ Marion Freeman (1976 : 81) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวมีผลต่อพฤติกรรมและทัศนคติของเด็กไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงแบบประชาธิปไตย หรือการเลี้ยงดูแบบเข้มงวด

สรุปได้ว่า ทัศนคติของบุคคลจึงเกิดขึ้นจากการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมที่เขาอยู่ ความรู้สึกและข่าวสารต่างๆ จากบุคคลและสิ่งแวดลอมมีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติเฉพาะตัว และจากการที่บุคคลมีการติดต่อสัมพันธ์กับกลุ่มต่างๆ ทางสังคม ความต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดๆ นั้นทำให้บุคคลต้องเรียนรู้ถึงการสร้างทัศนคติบางอย่างให้เหมือนกลุ่มที่ตนอยู่ ซึ่งต่อมาทัศนคติที่ได้จากกลุ่มอาจกลายมาเป็นทัศนคติเฉพาะตัว

2.1.4 ลักษณะของทัศนคติ

วนิช บรรจง (2515 : 13-14) กล่าวถึงลักษณะของทัศนคติที่สำคัญ ดังนี้ ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ หรือประสบการณ์ของคน หากใช้เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด เมื่อเด็กเกิดการเรียนรู้จะมีความรู้สึกและมีความคิดเห็นต่อสิ่งที่เรียนรู้นั้น ทัศนคติเป็นสภาพทางจิตที่มีอิทธิพลต่อการคิด และการกระทำของบุคคลเป็นอันมาก เพราะมันจะเป็นส่วนประกอบที่กำหนดแนวทางได้ว่าคนประสบสิ่งใดแล้ว คนๆ นั้นจะมีท่าทีต่อสิ่งนั้นอันจำกัด ทัศนคติเป็นสภาพทางจิตใจที่มีความถาวรพอสมควร มิฉะนั้นแล้วมันคงไม่สามารถกำหนดท่าทีของคนได้เป็นประจำ ทัศนคติเป็นสิ่งที่มียิทธิพลต่อความคิดและการกระทำของบุคคลเป็นอันมาก ถ้าเรามีทัศนคติที่มั่นคงต่อสิ่งใดแล้ว เรามักมีแนวคิดวนเวียนไปตามทัศนคติของเรา บางครั้งมีอิทธิพลมากขนาดที่ทำให้คนไม่ยอมรับข้อเท็จจริงบางอย่างที่ขัดกับทัศนคติของตนด้วย

เชดสัคคี โนวาสินธุ์ (2527 : 66-67) กล่าวถึงลักษณะของทัศนคติ สรุปได้ดังนี้

1. ทัศนคติเป็นความรู้สึกทางจิตใจที่มีต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง
2. ทัศนคติเป็นผลที่ขึ้นอยู่กับบุคคลประเมินผลสิ่งเร้าแล้วแปรเปลี่ยนมาเป็นความรู้สึกภายในที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจที่จะแสดงพฤติกรรม

3. ทักษะคิดเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้มากกว่าเป็นสิ่งที่กำหนดขึ้นเองหรือมีมาตั้งแต่กำเนิด
4. เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วมีลักษณะคงที่และเปลี่ยนแปลงได้ยาก แต่เมื่อการเรียนรู้หรือประสบการณ์เปลี่ยนไปทัศนคติย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย
5. ทักษะคิดของบุคคลแปรค่าได้ทั้งคุณภาพและความเข้ม โดยจะครอบคลุมช่วงของทัศนคตินั้น นั่นคือทางบวก (Positive) ทางลบ (Negative) หรือเป็นกลาง (Neutral)

กฤษณา ศักดิ์ศรี (2530 : 185-188) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะสำคัญของทัศนคติไว้สรุปได้ดังนี้

1. ทักษะคิดเกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ ไม่ได้มีติดตัวมาแต่กำเนิด เมื่อเด็กเกิด การเรียนรู้จะมีความรู้สึกและความคิดเห็นต่อสิ่งที่เรารู้รู้นั้นได้ นั่นคือการเกิดทัศนคติ
2. ทักษะคิดเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ ความชอบหรือความเกลียดในเรื่องใดไม่ใช่ว่าจะต้องเป็นไปเช่นนั้นตลอดไป แต่อาจเปลี่ยนแปลงตรงกันข้ามก็ได้ถ้าสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป
3. ทักษะคิดเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ทำให้ทราบได้ว่าบุคคลใดมีทัศนคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งในเชิงบวกหรือเชิงลบ โดยสังเกตจากพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกด้วยการกระทำ คำพูด หรือลักษณะสีหน้าท่าทาง
4. ทักษะคิดเป็นสิ่งที่ซับซ้อน มีที่มาสลับซับซ้อน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น ประสบการณ์ การเรียนรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น อารมณ์ สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ทักษะคิดจึงผันแปรได้ตามการเปลี่ยนแปลงของสิ่งเหล่านี้
5. ทักษะคิดเกิดจากการเลียนแบบ สามารถถ่ายทอดไปยังบุคคลอื่นได้ บุคคลย่อมคล้อยตามผู้ที่ตนเคารพรัก พอใจ หรือศรัทธา ทำให้เกิดความนิยมชมชอบในพฤติกรรมของบุคคลนั้น และเลียนแบบพฤติกรรมนั้น
6. ทักษะคิดมีทิศทางและความเข้ม ทักษะคิดมี 2 ทิศทาง ได้แก่ เชิงบวก คือ เห็นด้วย หรือสนับสนุน เชิงลบคือต่อต้าน ไม่เห็นด้วย ส่วนความเข้มของทัศนคติคือปริมาณความมากน้อยของความรู้สึก เช่นเห็นด้วยอย่างยิ่งแสดงว่าทัศนคตินั้นมีความเข้มสูง ถ้าเห็นด้วยเล็กน้อยแสดงว่าทัศนคติมีความเข้มต่ำ
7. ทักษะคิดอาจเกิดขึ้นจากความมีจิตสำนึก หรือไร้จิตสำนึกก็ได้ กล่าวคือ ถ้าทัศนคติเกิดขึ้นจากการที่บุคคลได้มีการคิดพิจารณาวิเคราะห์หาเหตุผลจนแน่ใจว่าผิดหรือควรหรือไม่ควร ดีหรือไม่ดีประการใดถือว่าเป็นทัศนคติที่เกิดจากการมีจิตสำนึก แต่ถ้าทัศนคติที่เกิดขึ้นโดยไม่มี การคิดพิจารณาและไตร่ตรองถือว่าเป็นทัศนคติที่เกิดจากจิตไร้สำนึก
8. ทักษะคิดเป็นสิ่งที่มีความคงทนพอควร ทักษะคิดบางอย่างเกิดขึ้นแล้วเปลี่ยนแปลงได้ยาก โดยเฉพาะทัศนคติที่เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ยาวนาน
9. ทักษะคิดของบุคคลแต่ละคนต่อสิ่งเดียวกันย่อมแตกต่างกันได้ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สุรางค์ โค้วตระกูล (2533 : 246-247) ได้กำหนดลักษณะของทัศนคติไว้ดังนี้

1. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้
2. ทัศนคติเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลกล้าเผชิญกับสิ่งเร้าหรือหลีกเลี่ยง ฉะนั้นทัศนคติมีทั้งบวกและลบ
3. ทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 อย่างคือ
 - องค์ประกอบเชิงความรู้สึก อารมณ์ (Effective component)
 - องค์ประกอบเชิงปัญญาหรือการรู้คิด (Cognitive component)
 - องค์ประกอบเชิงพฤติกรรม (Behavioral component)
4. ทัศนคติเปลี่ยนแปลงได้ง่าย การเปลี่ยนแปลงของทัศนคติอาจจะเปลี่ยนแปลงจากบวกเป็นลบ หรือจากลบเป็นบวก ซึ่งบางครั้งเรียกว่า การเปลี่ยนแปลงทิศทางของทัศนคติ หรืออาจจะเปลี่ยนแปลงความเข้ม (intensity) หรือความมากน้อย ทัศนคติบางอย่างอาจจะหยุดเลิกไปได้
5. ทัศนคติเปลี่ยนแปลงตามชุมชนหรือสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิก เนื่องจากชุมชนหรือสังคมหนึ่งๆ อาจจะมีค่านิยมที่เป็นอุดมการณ์พิเศษเฉพาะ ฉะนั้นค่านิยมเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อทัศนคติของบุคคลที่เป็นสมาชิกในกรณีที่ต้องการเปลี่ยนทัศนคติ จะต้องเปลี่ยนค่านิยม
6. สังคมปรักทิว (socialization) มีความสำคัญต่อพัฒนาการทัศนคติของเด็ก โดยเฉพาะทัศนคติต่อความคิดและหลักการที่เป็นนามธรรมอุดมคติ เช่น ทัศนคติต่อเสรีภาพในการพูด การเขียนเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีสภาพเศรษฐกิจสังคมสูง จะมีทัศนคติสูงที่สุด

2.1.5 ทัศนคติและพฤติกรรม

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 3) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับการปฏิบัติว่า เราสามารถวินิจฉัยหรือบอกได้ว่า บุคคลหนึ่งมีทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ได้จากคำพูดของบุคคลที่พูดถึงสิ่งนั้นจากความรู้สึกที่มีต่อสิ่งนั้น และจากสิ่งที่เขาพูดว่า เขาจะปฏิบัติต่อสิ่งนั้นแต่สิ่งที่เขาปฏิบัติจริงๆ จะตรงกับสิ่งที่เขาารู้ เข้าใจ และคิดปฏิบัติ หรือมีฉะนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นปัญหาของความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรม

Kothandapani (1971 : 9) ได้สรุปเหตุผลของความล้มเหลวในการคาดคะเนจากข้อมูลทัศนคติซึ่งอาจจะเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้ คำจำกัดความของทัศนคติไม่ถูกต้อง เช่น อาจมองทัศนคติในแง่ความรู้สึกอย่างเดียว ความรู้สึกบางอย่าง ไม่ได้เป็นตัวทำนายที่แน่นอนของพฤติกรรม การวัดทัศนคติของบุคคลที่มีต่อบางสิ่งอย่างไม่เหมาะสม (inappropriate object)

สรุป ทัศนคติและพฤติกรรมเป็นการแสดงออกของการตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือปฏิบัติการตอบสนองที่เลือกแล้วว่าเหมาะสมที่สุดในสถานการณ์นั้นๆ พฤติกรรมแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน แต่เป็นแบบฉบับขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมในสังคมที่เขาอยู่

2.1.6 การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ไพบูลย์ อินทวิชา (2517 : 17) กล่าวว่าบุคคลจะเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้โดยวิธีการต่างๆ 4 ประการ คือ

1. โดยอาศัยแรงจูงใจ
2. โดยอาศัยเทคนิคอันเหมาะสม
3. โดยอาศัยการกระทำหรือการปฏิบัติจริง
4. โดยอาศัยหลักการแห่งเหตุผล

สอดคล้องกับ David (1968 : 200-202) ที่ได้กล่าวถึงทัศนคติจะเปลี่ยนแปลงได้ 4 ประการ คือ

1. เมื่อได้รับการจูงใจ
2. เมื่อเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์โดยตรง
3. เมื่อบุคคลได้รับความรู้เพิ่มขึ้น และยอมรับในคุณสมบัติ หรือสถานการณ์ของสิ่งนั้น
4. เมื่อได้มีการกระทำและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง

ชม ภูมิภาค (2523 : 111-112) พูดถึงปัจจัยที่จะช่วยให้ทัศนคติเปลี่ยนแปลงไปได้นั้นก็มีหลายอย่างเช่นกัน อาทิเช่น

1. ความกดดันของกลุ่ม

หากกลุ่มจะสามารถให้รางวัลหรือลงโทษได้ ก็ย่อมจะมีแรงกดดันมากในการที่จะกดดันทิศทางทัศนคติของเรา สิ่งช่วยที่เป็นรางวัลนั้น ได้แก่ ความเป็นผู้ที่มีความรู้จึกมาก การเลื่อนตำแหน่งงาน สัญลักษณ์ของการยอมรับนับถือ เป็นต้น ส่วนสิ่งช่วยที่เป็นการลงโทษก็เช่น การเสียเพื่อนฝูง เสียชื่อเสียง เสียตำแหน่ง เป็นต้น ยิ่งเรามีความผิดปกติไปจากกลุ่มเท่าใด แรงบีบบังคับของหมู่ก็ยังมีมากขึ้นเท่านั้น ยิ่งเราต้องการเป็นสมาชิกของหมู่เท่าใด แรงบีบบังคับของหมู่ก็ย่อมมีมากขึ้นเท่านั้น หรือยิ่งหมู่กลุ่มต้องการเรามากเท่าใด กลุ่มก็ยิ่งต้องการให้เราปฏิบัติตามมาตรฐานของกลุ่มเท่านั้น กลุ่มที่มีเกียรติศักดิ์หรือศักดิ์ศรีต่ำในหมู่ อาจจะกระทำผิดไปบ้าง แต่ยังมีตำแหน่งสูงหรือศักดิ์ศรีสูงแล้วกระทำผิดมาตรฐานเพียงนิดเดียว แรงกดดันของหมู่ก็เกิดขึ้นทันทีเพื่อให้ปฏิบัติอยู่ในแนว

นอกจากนี้ การที่แรงกดดันของกลุ่มจะมีมากก็คือ การที่ไม่มีมาตรฐานอื่นที่จะปฏิบัติ หรือมีน้อยทางที่จะเลือก หรือเราไม่มีความรู้มากมายนักในเรื่องนั้น

บุคคลมักจะเปลี่ยนความคิดเห็นหรือทัศนคติ หากกลุ่มของเขาที่เขายึดอยู่นั้นเปลี่ยนแปลงไป ตัวอย่างเช่น กรรมกร แรกๆ อาจไม่สนใจการรวมกันเข้าเป็นสมาคม แต่ต่อมาหากรู้ว่าคนอื่นๆ ในกลุ่มรับความคิดเห็น เขาก็อาจเปลี่ยนความคิด ยิ่งกลุ่มมีความเป็นเอกภาพเท่าใด แรงกดดันของกลุ่มที่มีต่อบุคคลย่อมมีมากเท่านั้น และยิ่งสถานการณ์นั้นมีความคลุมเครือเท่าใด แรงกดดันของกลุ่มยิ่งมีผลเท่านั้น เรื่องอำนาจความกดดันของกลุ่มอันมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นอาจเป็นไปใน 4 กรณี คือ

1) เราอาจปฏิเสธบรรทัดฐานของกลุ่มและยึดมั่นในทัศนคติของเรา และเราอาจจะก้าวร้าวยิ่งขึ้น หากเราเชื่อว่ากลุ่มไม่มีผลบีบบังคับเรามากนัก หรือเรามีความภักดีต่อกลุ่มอื่นมากกว่า

2) เราอาจจะไม่เปลี่ยนทัศนคติของเราแต่เราปฏิบัติตามกลุ่ม เพราะเหตุผลภายนอกอย่างอื่น โดยถือว่าเป็นส่วนตัวแล้วเราไม่เห็นด้วย แต่ส่วนรวมทำเช่นนั้นเราก็ปฏิบัติตาม

3) เราอาจยอมรับบรรทัดฐานของกลุ่มเพียงผิวเผิน ภายในส่วนลึกของจิตใจเราไม่ยอมเปลี่ยน แต่พอเราออกไปอยู่กลุ่มอื่น เราจะเห็นได้ว่าเราเปลี่ยนไปเป็นอย่างอื่น

4) เราอาจจะนำเอาบางส่วนของบรรทัดฐานของกลุ่มมาผนวกเข้ากับความเชื่อถือของเรา ปฏิเสธบางส่วน

2. ประสบการณ์ที่น่าพึงพอใจหรือไม่น่าพึงพอใจ

เราอาจจะเปลี่ยนทัศนคติไปได้เมื่อเราได้รับประสบการณ์ที่น่าพอใจหรือไม่น่าพอใจ ตัวอย่างเช่น นายแดงเข้าทำงานบริษัทแห่งหนึ่งเพราะเขาเชื่อว่าจะมีความก้าวหน้า แต่ปรากฏว่าหัวหน้าของเขาเป็นคนขี้ใจหน่า เมื่อเขาเกิดเสนอความคิดเห็นดีๆ เพื่อปฏิบัติ หัวหน้าอาจจะเห็นว่าการเสนอแนะของเขาเช่นนั้นทำให้ฐานะของหัวหน้าลั่นคลอน นอกจากนั้นยังทราบอีกว่าเพื่อนร่วมงานของเขาไปฟ้องเขาต่อหัวหน้าบ่อยๆ เขาจึงอาจเปลี่ยนทัศนคติเป็นอีกแบบหนึ่งคือ มองไม่เห็นความก้าวหน้ากับบริษัทนี้ เช่นนี้เป็นต้น

3. อิทธิพลของผู้มีชื่อเสียง

บุคคลผู้มีชื่อเสียงในความหมายนี้อาจจะเป็นเพื่อนซึ่งเรานับถือความคิดของเขา หรืออาจจะเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านพิเศษต่างๆ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดในเรื่องนี้ก็คือ การโฆษณา ซึ่งมักจะใช้คนมีชื่อเสียงเข้าไปยุ่งเกี่ยว เช่น ดาราภาพยนตร์คนนั้นใช้สบู่ต่างๆ อย่างนี้ เป็นต้น

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2523 : 136-137) ได้กล่าวว่า ทัศนคติหลายอย่างเกิดขึ้นจากการที่เราได้มีปฏิสัมพันธ์ต่อคนอื่นๆ ซึ่งอาจจะเป็นพ่อแม่ เพื่อน และสมาชิกในสังคม ทัศนคติบางอย่างอาจเกิดขึ้นหรืออาจเปลี่ยนได้ง่ายๆ โดยอาศัยประสบการณ์เพียงครั้งเดียว แต่บางครั้งก็ค่อยๆ เปลี่ยนไปทีละน้อย ในระยะเวลาหลายๆ ปีซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์หลายๆ อย่างติดต่อกัน เป็นระยะเวลานานๆ วิธีการที่ก่อให้เกิดทัศนคติบางอย่างขึ้น หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคตินั้น มีอยู่ 3 อย่าง คือ

1. การปรับภาวะตามวิธีดั้งเดิม (classical conditioning)
2. การเสริมแรง (reinforcement)
3. การยึดบุคคลเป็นแบบอย่าง (human modeling)

1. การปรับภาวะตามวิธีดั้งเดิม (classical conditioning)

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า การปรับภาวะตามแบบดั้งเดิม หรือที่เรียกว่า พาฟโลเวียน นั้นสามารถทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองทางอารมณ์ต่อสิ่งเร้านั้นๆ จากการศึกษาของวัตสันกับเรเนอร์ เอกสารเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับโรงเรียนเพื่อการศึกษานาน ไมออนยูไนเต็ดเทวไปเซปรีเซชันต้นการค่า พบว่า เสียงดังที่เกิดจากการเคาะ โลหะ ซึ่งปกติจะทำให้เด็กเกิด “ความกลัว” นั้น เมื่อเคาะโลหะเสียงดังแล้ว ขณะเดียวกันก็นำเอาหนูสีขาวมาให้เด็กได้เห็น ในขณะที่ได้ยินเสียงนั้น ทำให้เด็กแสดงปฏิกิริยาตอบสนองชนิดใหม่ขึ้นมาคือ เด็กจะแสดงกิริยาถดถอยจากหนูทันที ปฏิกิริยาที่เด็กถดถอย

จากหนูนี้น้อมถือว่าเด็กได้เกิดทัศนคติต่อหนูขึ้นแล้ว ในที่นี้เสียงเคาะโลหะถือว่าเป็นสิ่งกระตุ้นที่เป็นเอง (unconditioned stimulus) ส่วนหนูเป็นสิ่งกระตุ้นตามภาวะที่ปรับไว้ (conditioned stimulus) การทดลองนี้สรุปได้ว่า ถ้านำเอาสิ่งกระตุ้นที่เป็นเอง มากระตุ้นในสิ่งเดียวกันกับสิ่งกระตุ้นตามภาวะที่ปรับไว้แล้ว จะก่อให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองอันใหม่ คือ การถดถอยจากหนูขึ้น การถดถอยนี้แสดงว่าเกิดทัศนคติขึ้นมาใหม่ เชื่อกันว่าความกลัวที่เกิดขึ้นในวัยเด็ก เช่น กลัวงู กลัวแมงมุม และสัตว์อื่นๆ นั้น คงจะเกิดจากการที่สิ่งกระตุ้นตามภาวะที่ปรับไว้ และสิ่งกระตุ้นที่เป็นเอง ไปกระตุ้นเด็กเข้าพร้อมๆ กัน โดยบังเอิญ จึงทำให้เกิดทัศนคติต่อสิ่งกระตุ้นนั้นขึ้นมาใหม่ ทัศนคติเหล่านี้บางทีเปลี่ยนแปลงมากและต้องใช้เวลาหลายๆ จึงจะเปลี่ยนได้ การสร้างทัศนคติโดยใช้การปรับภาวะแบบดั้งเดิมนี้ ได้มีผู้ทดลองอีกหลายคน เช่น Razran (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2523 : 138) ได้ทดลองโดยการนำเอาคำขวัญทางการเมืองมากระตุ้น ในขณะที่เดียวกันก็ให้ผู้ถูกกระตุ้นได้อาหารกลางวันกินฟรีด้วย ผลปรากฏว่าผู้ถูกกระตุ้นเกิดทัศนคติที่ดีต่อคำขวัญนั้นๆ แต่เมื่อคำขวัญชุดหนึ่งมากระตุ้น ในขณะที่ให้ผู้ถูกกระตุ้นได้กลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ ทัศนคติที่มีต่อคำขวัญชุดหลังนี้จะเปลี่ยนไปในทางลบ

2. การเสริมแรง (reinforcement)

การปรับภาวะที่เรียกว่า Operant conditioning ก็สามารถนำมาใช้เพื่อก่อให้เกิดทัศนคติขึ้นได้ ดังปรากฏในผลการศึกษาดังต่อไปนี้

Insko (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2523 : 139) ทดลองโดยให้นักเรียนบอกว่า “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย” คำกล่าวที่แสดงความคิดเห็นบางอย่าง เมื่อนักเรียนตอบ (ไม่ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตาม) จะบอกนักเรียนว่า “ดี” หลังจากนั้นหนึ่งสัปดาห์ เขาเอาแบบสอบถามซึ่งมีข้อความหรือคำกล่าวที่เคยถามมาแล้วเมื่อสัปดาห์ก่อนมาถามนักเรียนกลุ่มนั้นอีก ปรากฏว่า คำว่า “ดี” มีอิทธิพลต่อทัศนคติของเด็ก ตามที่คาดไว้ (คำว่า “ดี” เป็นการเสริมแรง)

Scott (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2523 : 139) ได้ศึกษาทัศนคติของนักเรียนที่เป็นผู้ใต้บาทที่ พบว่า ทัศนคติของผู้ใต้บาทที่จะเอียงไปตามแนวคิดที่ตนสนับสนุนเมื่อฝ่ายตนชนะ แต่ถ้าฝ่ายตนแพ้ทัศนคติจะเปลี่ยนไปในทิศตรงข้าม (การชนะถือเป็นการเสริมแรง)

3. การยืมบุคคลเป็นแบบอย่าง (human modeling)

การเปลี่ยนทัศนคติที่มีผลมากที่สุด ได้แก่ การให้มีบุคคลเป็นแบบอย่าง วิธีนี้เป็นการเลียนแบบพฤติกรรมโดยมีคนอื่นๆ หนึ่งเป็นแบบ หรือจะเรียกว่า เป็นการเลียนแบบในการตัดสินใจเลือกพฤติกรรมปฏิบัติก็ได้ ถ้าเราจัดสถานการณ์การเรียนรู้ให้เหมาะสม ผู้เรียนจะเกิดทัศนคติไปในทางเดียวกันกับทัศนคติของผู้ที่ทำหน้าที่เป็นแบบอย่าง

ในการจัดสถานการณ์ทำได้ดังนี้ คือ ให้มีคนอื่นๆ หนึ่งเป็นแบบ คนๆ นี้ต้องเป็นที่ยกย่อง และยอมรับนับถือของผู้ที่เราจะเปลี่ยนทัศนคติ ให้ผู้เรียนสังเกตพฤติกรรมของผู้เป็นแบบ ถ้าเราต้องการที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผู้ที่เป็นแบบอาจจะแสดงพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่พึงประสงค์ก็ได้ เช่น แสดง

กิริยาก้าวร้าว หรือจะแสดงกิริยาที่พึงประสงค์ก็ได้ เช่น ประพฤติในสิ่งที่แสดงว่ามีมโนธรรมด้วยก็ได้ ในบางครั้งผู้เป็นแบบอาจจะแสดงความคิดเห็นเป็นคำพูดให้ผู้เรียนรู้ว่าผู้เป็นแบบจะเลือกประพฤติปฏิบัติอย่างไร โดยไม่ต้องลงมือปฏิบัติก็ได้ แต่จะต้องให้ผู้เรียนรู้ว่าเลือกประพฤติปฏิบัติด้วยเหตุผลอะไร อาจจะทำให้ผู้เรียนรู้ได้เห็นว่าเมื่อเลือกประพฤติดีจะได้รับรางวัลและจะถูกลงโทษเมื่อประพฤติไม่ดีด้วย

Bandura (อ้างถึงใน หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2523 : 140-141) ได้ทำการศึกษา โดยให้เด็กกลุ่มหนึ่งดูผู้ใหญ่ซึ่งเป็นชายคนหนึ่ง (เป็นผู้แสดงแบบ) แสดงกิริยาอาการก้าวร้าวต่างๆ ต่อตุ๊กตาตัวหนึ่ง ซึ่งมีขนาดเท่าคนจริงๆ เสร็จแล้วให้มีคนอีกคนหนึ่งออกมาชมเชยชายคนแรกว่าเก่งและยอดเยี่ยมจริงๆ พร้อมทั้งให้เครื่องดื่มและขนมเป็นรางวัล ส่วนเด็กกลุ่มที่สอง หลังจากชายคนแรกแสดงกิริยาก้าวร้าวต่อตุ๊กตาแล้วให้ผู้ใหญ่อีกคนหนึ่งออกมาดูค่า และทำโทษชายคนแรกที่แสดงกิริยาก้าวร้าว ส่วนเด็กกลุ่มที่สามให้ดูแต่ชายคนแรกแสดงกิริยาก้าวร้าว แต่ไม่ให้เห็นตอนที่ถูกดูหรือได้รับคำชม หลังจากนั้นเด็กแต่ละคนได้รับอนุญาตให้เข้าไปในห้องๆ หนึ่งซึ่งมีตุ๊กตาอยู่หลายตัว รวมทั้งตุ๊กตาตัวโตที่ถูกชายคนแรกแสดงกิริยาก้าวร้าว เด็กแต่ละคนอยู่ในห้องนั้นตามลำพังคนละ 10 นาที ผลปรากฏว่า เด็กสองกลุ่มแรกที่ได้มีโอกาสเห็นผลที่เกิดขึ้นกับชายคนแรก (เด็กกลุ่มแรกเห็นชายคนแรกได้รับคำชมเชยและรางวัล ส่วนกลุ่มที่สองเห็นถูกทำโทษ) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กในขณะที่อยู่ในห้องตามลำพังอย่างเห็นได้ชัด คือ เด็กกลุ่มที่เห็นว่าชายก้าวร้าวคนนั้นได้รับคำชมและรางวัลจะแสดงอาการก้าวร้าวมากขึ้น ส่วนเด็กที่เห็นว่า เมื่อก้าวร้าวแล้วจะถูกลงโทษนั้นจะแสดงกิริยาที่ลดความก้าวร้าวลง ไป การใช้การเสริมกำลังแบบนี้ Bandura เรียกว่า Vicarious Reinforcement

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2531 : 431-432) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไว้ 3 กลุ่มด้วยกัน คือ

1. กลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้ (learning theories) ซึ่งมีหลักการสำคัญอยู่ที่การวางเงื่อนไขและการเสริมแรง (Conditioning and reinforcement) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญขององค์ประกอบหนึ่งในการสร้างและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

2. กลุ่มทฤษฎีทางกระบวนการรู้คิด (Theories of Cognitive Processes) เมื่อทัศนคติถูกมองว่าเป็นผลของข้อมูลที่ผ่านกระบวนการรับรู้ กระบวนการปรับและกระบวนการตัดสินใจประเมินของคน ฉะนั้นจึงมีตัวแปรการศึกษามากมายซึ่งได้จากแนวคิดทฤษฎีในกลุ่มนี้ เช่น ทฤษฎีความสมดุลของไฮเดออร์ (Heider's Balance Theory) ทฤษฎีความเหมาะสมลงรอยกันของออสกู๊ดและแทนเนนบอม (Osgood and Tannanbaum's Congruity Theory) และทฤษฎีความไม่สอดคล้องกันของเฟสทินเจอร์ (Festinger's Cognitive Dissonance Theory) ฯลฯ เป็นต้น

3. กลุ่มทฤษฎีทางบุคลิกภาพ ในฐานะที่ทัศนคติเป็นองค์การรวมของความคิด อารมณ์ และความรู้สึกรวมกันที่มีต่อบางสิ่ง อีกทั้งยังมีลักษณะคงที่พอสมควร ทัศนคติจึงเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ ภายใต้กรอบนี้ ทัศนคติของบุคคลจะพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปตามบทบาทที่เขาเล่น การศึกษาถึงการ

ปรับเปลี่ยนทัศนคติโดยการปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพ หรือในทางกลับกันก็ตาม ล้วนเป็นการศึกษาที่มีรากมาจากทฤษฎีทางบุคลิกภาพทั้งสิ้น

สุริยา ช่างพลายแก้ว (2533 : 28) กล่าวว่า “บุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางดีหรือไม่ดี ชอบหรือไม่ชอบ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งเรานั้น ซึ่งอาจมีผลเนื่องมาจากการเลี้ยงดู และประสบการณ์ต่างๆ ที่บุคคลได้รับ”

พรเพ็ญ หลักคำ (2534 : 28) กล่าวถึงทัศนคติว่า “ทัศนคติซึ่งเป็นสภาวะทางจิตใจ หากเกิดขึ้นในบุคคลใดแล้วมีแนวโน้มคงทนถาวรพอสมควร แต่อย่างไรก็ตามทัศนคติก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้อันเนื่องมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและบุคคลนั้นได้เรียนรู้มากขึ้น”

Triandis (1971 : 3) (อ้างถึงใน สายรุ้ง เพชรสัมพันธ์. 2543 : 9) ได้สรุปสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติว่าเกิดจาก

1. ได้รับข้อมูลใหม่ๆ
2. ได้รับประสบการณ์โดยตรง หรือความกระทบกระเทือนใจ
3. ถูกบีบบังคับให้ทำงานที่ไม่ตรงกับทัศนคติของตนเอง
4. การบำบัดทางจิตเพื่อให้เข้าใจถึงเหตุผลที่ถูกต้อง
5. การปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับพฤติกรรมใหม่

Brallchey (อ้างถึงใน รัชนิกร ดอนไสว. 2541 : 20) กล่าวว่าทัศนคติมีการเปลี่ยนแปลงได้ 2 ชนิด คือ

1. การเปลี่ยนแปลงไปทางเดียวกัน (congruent change) หมายถึง ทัศนคติเดิมของบุคคลใดที่เป็นไปในทางบวกก็จะเพิ่มมากขึ้นในทางบวกด้วย แต่ถ้าทัศนคติเดิมของบุคคลเป็นไปในทางลบ ก็จะเพิ่มมากขึ้นในทางลบด้วย ตัวอย่างเช่น คนมีความชอบงานชนิดนี้อยู่แล้ว ยิ่งทำก็ยิ่งชอบมากขึ้น หรือถ้าไม่ชอบงานชนิดนี้ ยิ่งทำก็ยิ่งไม่ชอบจนไม่อาจจะฝืนทำต่อไปได้

2. การเปลี่ยนแปลงไปคนละทาง (incongruent change) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทัศนคติเดิมของบุคคลที่เป็นไปในทางบวกจะลดลงในทางบวกและถ้าเป็นไปในทางลบหรือในทางตรงกันข้าม เช่น เคยมีความรู้สึกเคารพผู้บังคับบัญชา แต่เมื่อเวลาผ่านไปความเคารพน้อยลง หรือกลายเป็นไม่มีความเคารพไป

2.1.7 การวัดทัศนคติ

ทัศนคติเป็นความโน้มเอียงของการตอบสนองทางด้านความรู้สึกของบุคคล ซึ่งจัดว่าเป็นพฤติกรรมภายในมีลักษณะที่เป็นนามธรรม เป็นการแสดงออกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อนมาก ซึ่งเป็นการยากที่จะวัดทัศนคติโดยตรง แต่สามารถวัดทางอ้อมได้โดยวัดจากความคิดเห็นของบุคคลและใช้ความคิดเห็นเป็นเครื่องชี้หรือเป็นตัวกลางในการวัดทัศนคติ

โชคชัย สุวรรณโพธิ์ (2529 : 38) อธิบายว่าทัศนคติประกอบด้วย 4 มิติ คือ

1. ทิศทาง (Direction) คือ สนับสนุน ไม่คัดค้าน หรือเฉย หรือคัดค้าน
2. ความเข้มข้น (Intensity) เช่น สนับสนุนมากหรือน้อย
3. ขอบเขต (Extension) หมายถึง ทัศนคติต่อสิ่งหนึ่ง ที่มีอิทธิพลขยายไปถึงสิ่งอื่นด้วย

หรือไม่

4. ระยะเวลา (Duration) เป็นความยาวนานหรือความคงทนของทัศนคติมีมากน้อยเพียงใด

องค์ประกอบของทัศนคติ องค์ประกอบแต่ละด้านต่างก็มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพราะองค์ประกอบด้านความรู้เป็นพื้นฐานของทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกรู้สึกของบุคคล และความรู้สึกนี้ จะมีการแสดงออกของบุคคล และความรู้สึกนี้จะมีการแสดงออกของบุคคล

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ (2529 : 108) ได้กล่าวถึง การวัดทัศนคติว่าทำได้หลายวิธี คือ บางวิธีเน้นความเป็นมิตินี้เหมือนกันมากกว่าวิธีอื่น บางวิธีเน้นทางด้าน การกำหนดช่วงคะแนนเท่ากัน บางวิธีเน้นความสามารถในการสร้างทฤษฎีใหม่ได้ ซึ่งแต่ละวิธีจะมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ผู้วิจัยสามารถที่จะเลือกตัดสินใจใช้วิธีวัดแบบใดแบบหนึ่งหรือหลายแบบก็ได้ แต่ที่นิยมกัน ได้แก่ การวัดของลิเคิร์ต (Likert) เทอสโตน (Thurstone) และกัทแมน (Guthman) ตามลำดับ มาตรการวัดทัศนคติแบบลิเคิร์ต วัดโดยใช้ข้อความเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สอบถามความคิดเห็นของบุคคล ที่มีต่อเรื่องนั้นแล้วให้บุคคลนั้นแสดงความรู้สึกต่อข้อความดังกล่าว การตอบสนองข้อความนั้นอาจเป็น ได้ทั้งเห็นด้วย หรือพอใจ (favorable) หรือไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น (unfavorable) หรือแสดงความไม่แน่ใจ (uncertain) กับข้อความนั้น มีวิธีการสร้างข้อความโดยเขียนข้อความเกี่ยวกับคุณลักษณะของเรื่องที่จะสอบถามให้ครอบคลุมลักษณะที่สำคัญให้ครบถ้วนทุกแง่มุม โดยให้มีข้อความที่แสดงคุณค่าทั้งทางด้านบวกและด้านลบ กำหนดระดับ (scale) ของการตอบสนองในแต่ละข้อความที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strongly agree) เห็นด้วย (Agree) ไม่แน่ใจ (Uncertain) ไม่เห็นด้วย (Disagree) ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strongly disagree)

ให้ผู้ตอบอ่านข้อความที่กำหนดขึ้นในแต่ละข้อ แล้วแสดงความรู้สึกว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น มากน้อยเพียงใดหรือในระดับใด หรืออีกนัยหนึ่งให้พิจารณาว่าแต่ละข้อความนั้น กล่าวถึงเรื่องต่างๆ ตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบระดับใด ในระดับการให้คะแนนของทัศนคติตามวิธีการของลิเคิร์ตสามารถให้ได้ 3 วิธี คือ วิธีใช้หลักของคะแนนมาตรฐาน วิธีกำหนดค่าน้ำหนัก และวิธีหาผลรวมน้ำหนักความเบี่ยงเบน ทั้งสามวิธีจะได้น้ำหนักของความเห็นของบุคคลได้สอดคล้องสัมพันธ์กัน ในเชิงปฏิบัตินิยมกำหนดค่าน้ำหนักเป็นค่าประจำระดับของแต่ละระดับความเห็น คือ

กำหนด 5-4-3-2-1 หรือแบบ 4-3-2-1-0 แต่ถ้าข้อความใดกล่าวในลักษณะลบ การให้น้ำหนักความเห็นของข้อความนั้นจะให้กลับกันเป็นดังนี้คือ 1-2-3-4-5 หรือ 0-1-2-3-4

เมื่อแต่ละระดับความเห็นแต่ละข้อความ วัดทัศนคติมีค่าประจำตายตัว การที่จะหาว่าบุคคลใด มีทัศนคติเป็นอย่างไรก็ใช้วิธีรวมน้ำหนักหรือคะแนนจากการตอบทุกข้อความของแต่ละคน ถ้า

นำหน้ากรวมจากการตอบข้อความทั้งหมด มีค่าสูงแสดงว่าระดับทัศนคติของบุคคลนั้นต่อสิ่งนั้นเป็นในลักษณะพอใจหรือคล้ายตามแต่ถ้าได้คะแนน หรือนำหน้ากรวมต่ำ แสดงว่าบุคคลนั้นมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น หรือมีความรู้สึกไม่พอใจ หรือคัดค้านในสิ่งนั้น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2530 : 158-159) ได้สรุปขั้นตอนในการสร้างแบบวัดทัศนคติไว้ดังนี้

1. รวบรวมข้อความ แต่ละข้อความต้องมีลักษณะที่คนมีทัศนคติต่างๆ กัน ตอบต่างกัน และหลีกเลี่ยงข้อความที่มีสองความหมาย
2. ตรวจสอบข้อความนั้นว่าเหมาะสมกับการตอบเพียงใดในลักษณะของ 5 ช่วง ดังกล่าว คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. การทดลองควรมีข้อความใดไม่ชัดเจนหรือคลุมเครือเพื่อการแก้ไข
4. การให้นำหน้าคะแนนของความเห็นในแต่ละระดับตามวิธีการของลิเคิร์ต ทำให้มาตรการวัดใช้ได้สะดวกมาก เพราะใช้การกำหนดค่าแบบจงใจ เพื่อให้เป็นค่านำหน้าประจำของแต่ละระดับความเห็นเหมือนกันทุกข้อความ

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2534 : 7-8) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการวัดทัศนคติไว้ดังนี้

1. การศึกษาทัศนคติเป็นการศึกษาความคิดเห็น ความรู้สึกของบุคคลที่มีลักษณะคงเส้นคงวาหรืออย่างน้อยเป็นความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่จะไม่เปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาหนึ่ง ดังนั้นเนื้อหาหรือสิ่งเร้าให้แสดงกิริยาท่าทีออกมาต้องมีโครงสร้างแน่นอน
2. ทัศนคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรง ฉะนั้นการวัดทัศนคติจึงเป็นการวัดทางอ้อม จากแนวโน้มที่บุคคลจะแสดงออกหรือประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผนคงที่ ไม่ใช่พฤติกรรมโดยตรงของมนุษย์
3. การศึกษาทัศนคติของบุคคลนั้น ไม่ใช่เป็นการศึกษาแต่เฉพาะทิศทางทัศนคติของบุคคลเท่านั้น แต่ต้องศึกษาถึงระดับความมากน้อยหรือความเข้มของทัศนคตินั้นด้วย โดยทั่วไปกำหนดให้ทัศนคติมีทิศทางเป็นเส้นตรงและต่อเนื่องกัน

สิ่งที่ต้องพิจารณาในการวัดทัศนคติ มีดังนี้

1. เนื้อหา (Content) เนื้อหาหรือสิ่งเร้าเป็นสิ่งที่ต้องทำความเข้าใจเป็นอันดับแรกในการวัดทัศนคติ สิ่งเร้าที่จะใช้ไปกระตุ้นให้แสดงกิริยาท่าทีออกมานั้น จะต้องมีโครงสร้างกำหนดแน่นอนเป็นตัวแทนของทัศนคติที่ต้องการวัด
2. ทิศทาง (Direction) การวัดทัศนคติโดยทั่วไปกำหนดให้ทัศนคติมีทิศทางเป็นเส้นตรงและต่อเนื่องกันในลักษณะเป็นซ้าย-ขวา หรือบวก-ลบ กล่าวคือ จะมีกิริยาท่าทีเห็นด้วยอย่างยิ่งและลดความเห็นด้วยลงเรื่อยๆ จนถึงมีความรู้สึกเฉยๆ และลดต่อไปเป็นไม่เห็นด้วย และเพิ่มความไม่เห็นด้วยนี้ถือว่าเป็นเส้นตรงเดียวกัน และต่อเนื่องกัน

3. ความเข้ม (Intensity) กิริยาท่าทีหรือความรู้สึกที่แสดงออกต่อสิ่งเรานั้น ถือว่ามีปริมาณ น้อยแตกต่างกัน ถ้าความเข้มสูงไม่ว่าจะไปในทิศทางใดก็ตาม จะมีความรู้สึกหรือกิริยาท่าที รุนแรงมากกว่าที่มีความเข้มที่เป็นกลาง

ไพจิตร ฝักเจริญผล (อ้างถึงใน สุมนทนา แสงทิพย์. 2539 : 19-20) อธิบายถึงเทคนิคในการ วัดทัศนคติ สรุปได้ว่า เทคนิคในการวัดแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. การวัดทัศนคติจากคำรายงาน

เนื่องจากข้อบกพร่องของการวัดทัศนคติโดยการสัมภาษณ์ สอบถามความคิดเห็นให้ผู้ตอบ ตอบได้อย่างเสรี คือ ขาดความชัดเจน และยากลำบากในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล จึงมีการใช้ แบบสอบถาม หรือมาตราส่วนประเมินค่าในการวัด ซึ่งมีมากมายหลายแบบ เช่น แบบสอบถาม ประเภทให้ตอบรับหรือปฏิเสธ แบบสอบถามประเภทใช้มาตราส่วนประเมินค่า แบบสอบถาม ประเภทบังคับให้เลือกข้อความหนึ่งในสองข้อความ เป็นต้น

2. การวัดทัศนคติจากการสังเกตพฤติกรรม

เนื่องจากบางครั้งทัศนคติของบุคคลจะปรากฏออกมาอย่างชัดเจนในการกระทำของเขา การ สังเกตสีหน้าหรืออากัปกริยาของบุคคลจะทำให้สามารถรู้ถึงทัศนคติของเขาได้

Allen (อ้างถึงใน สุมนทนา แสงทิพย์. 2539 : 20) ได้เสนอรูปแบบในการวัดทัศนคติ พอสรุป ได้ดังนี้

1. โดยการสัมภาษณ์หรือการซักถามโดยตรง

วิธีนี้เป็นวิธีที่ง่ายและตรงไปตรงมาที่สุด ที่ผู้ถามจะได้ทราบความรู้สึกหรือความคิดเห็นของ ผู้ตอบที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่มีข้อเสียว่าผู้ถามอาจจะไม่ได้รับคำตอบที่จริงใจจากผู้ตอบ เพราะผู้ตอบ อาจบิดเบือนคำตอบ เนื่องจากอาจเกิดจากความเกรงกลัวต่อการแสดงความคิดเห็น วิธีแก้ไขก็คือ ผู้ สัมภาษณ์ต้องสร้างบรรยากาศให้ผู้ตอบรู้สึกเป็นอิสระและแน่ใจว่า คำตอบของเขาจะเป็นความลับ

2. โดยการสังเกตพฤติกรรม

มีผู้เสนอว่าถ้าต้องการทราบว่าใครมีความคิดหรือรู้สึกต่อสิ่งใดก็ให้สังเกตพฤติกรรมของเขา ต่อสิ่งนั้น แต่วิธีนี้มีข้อจำกัดคือ ในกรณีที่ทำการวิจัยมากๆ ไม่สามารถสังเกตพฤติกรรมได้หมดทุกคน นอกจากนี้ทัศนคติเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นที่จะมีอิทธิพลต่อบุคคล ดังนั้นในการที่จะตัดสิน พฤติกรรมอะไรเราจะคาดหวังพฤติกรรมของบุคคล โดยพิจารณาจากทัศนคติอย่างเดียวไม่ได้ ใน ทำนองเดียวกันก็จะนำเอาพฤติกรรมที่เขาแสดงออกมาตัดสินว่าเขามีทัศนคติอย่างไรก็ไม่ได้ เช่นเดียวกัน

3. สร้างข้อความที่เป็นข้อคิดเห็นต่อสิ่งเร้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตีแบบสิ่งนี้โดยไม่ได้รับอนุญาต และต้องอยู่ใต้อาณัติของเอกสารนี้เท่านั้น

ที่เราต้องการวัดทัศนคติเป็นเครื่องมือให้คนที่เราต้องการให้เขาแสดงทัศนคติต่อสิ่งนั้นตอบ ในเชิงเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นๆ การวัดทัศนคติวิธีนี้จะออกมาในรูปของแบบวัด ทัศนคติหรือเครื่องมือวัดทัศนคติ ซึ่งเหมาะจะใช้ในการศึกษางานอุตสาหกรรมและงานวิจัย

เพราะสะดวกรวดเร็วต่อการที่จะต้องการทราบค่าเฉลี่ยของทัศนคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง บุคคลเป็นส่วนใหญ่

Thurstone ให้ความเห็นว่า ทัศนคติจะวัดโดยตรงไม่ได้แต่จะต้องวัดจากการแสดงออกในรูปความคิดเห็นหรือภาษาพูด ซึ่งอาจจะวัดได้ไม่แน่นอนนัก จึงมีผู้ให้คำแนะนำว่าควรจะวัดทัศนคติจากพฤติกรรมที่แสดงออกจริงๆ แต่ก็มีผู้คัดค้านว่าอาจคลาดเคลื่อนได้ เพราะพฤติกรรมของคนเราอาจจะบิดเบือนจากทัศนคติที่มีอยู่จริง ดังนั้น Thurstone จึงให้ความเห็นว่า “ทั้งภาษาพูดและพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นเพียงเครื่องชี้ทัศนคติเท่านั้น ย่อมจะมีความคลาดเคลื่อนตามหลักของการวัดผลบ้าง เขาจึงใช้วิธีวัดทัศนคติจากการตอบว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความในแบบวัดทัศนคติ แต่จะต้องไม่สรุปเอาว่าบุคคลนั้นจะปฏิบัติตามในข้อที่ตนเองเห็นด้วย”

Scott กล่าวว่า การศึกษาเพื่อสร้างเครื่องมือวัดทัศนคติ จำเป็นต้องศึกษาถึงลักษณะของทัศนคติดังนี้ คือ

1. ทิศทางของทัศนคติ (Direction) ทัศนคติแสดงออกได้ 2 ทิศทาง คือ

1.1 ทัศนคติเชิงนิมิต หรือทัศนคติทางบวก (Positive) เป็นแนวโน้มเชิงของอารมณ์ไปในทางชอบ คล้อยตามหรือเห็นด้วย

1.2 ทัศนคติเชิงนิเสธ หรือทัศนคติทางลบ (Negative) เป็นความโน้มเอียงทางอารมณ์ในลักษณะไม่พึงพอใจ เกือบต่อต้านหรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งของ วัตถุ หรือสถานการณ์ใดๆ

2. ระดับของทัศนคติ (Magnitude) หมายถึง การที่บุคคลแสดงความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น ความรู้สึกอาจมี

2.1 ระดับผิวเผิน จะไม่มีความคงที่ แน่นอน เปลี่ยนแปรง่าย เป็นเรื่องของความรู้สึกทั่วไปไปความคิดเห็นทั่วไป

2.2 ระดับที่ลุ่มลึก จะคงทนถาวรเปลี่ยนแปลงได้ยาก เป็นเรื่องของความยึดมั่น ถ้อยมั่น ค่านิยม และบุคลิกลักษณะ

3. ความเข้มของทัศนคติ (Intensity) หมายถึง ปริมาณของความรู้สึกที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ความเข้มหรือปริมาณของทัศนคติในแต่ละทางนั้น จะปรากฏออกมาในรูปของคะแนนที่ได้จากการใช้เครื่องมือวัด ซึ่งมีความเข้มของทัศนคติจะเป็นเครื่องบ่งบอกความเข้มของพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดง ปฏิกริยาต่อสิ่งของและสถานการณ์ต่างๆ ด้วยความรุนแรงหรืออ่อนอ่อนมากน้อยเพียงใด

สรุป จากรายละเอียดข้างต้นนี้ นักวิชาการหลายๆท่านได้กล่าวว่า การวัดทัศนคติไม่สามารถวัดโดยตรงได้ เพราะทัศนคติเป็นการวัดความคิดเห็นต่อสิ่งนั้นๆ ของบุคคลที่มี จึงเป็นการวัดทางอ้อมจากแนวโน้มของพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับวิชาการเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ 2.1.8 มาตรการวัดทัศนคติ แปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรการวัดทัศนคติที่รู้จักแพร่หลายมี 4 แบบ (อ้างถึงใน สมุณชา แสงทิพย์. 2539 : 22-29) คือ

ข้อความประเภทนิเสธ (Unfavorable Statement)

- เห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้ 1 คะแนน
- เห็นด้วย ได้ 2 คะแนน
- ไม่แน่ใจ ได้ 3 คะแนน
- ไม่เห็นด้วย ได้ 4 คะแนน
- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้ 5 คะแนน

ขั้นที่ 3 นำข้อความที่สร้างขึ้นไปใช้กับกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะพื้นฐานคล้ายๆ กับกลุ่ม 1 ที่จะศึกษา เพื่อเป็นการปรับปรุงข้อความและคัดเลือกข้อความโดยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อความ (Item Analysis) อาจจะใช้กลุ่มตัวอย่างทดลองทำแบบวัดนี้ประมาณ 80-100 คน เหตุผลที่ต้องทำวิเคราะห์ข้อความก็เพื่อจะเลือกเอาเฉพาะข้อความที่มีความแตกต่างกันของคะแนนในกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดกับกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำสุด เพราะถือว่าข้อความเหล่านี้สามารถจะวัดความรู้สึกที่แตกต่างกันได้

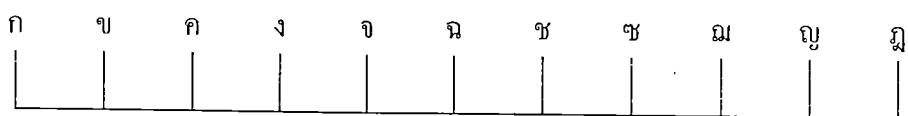
แบบวัดทัศนคติของ Likert นี้ จำนวนข้อความควรจะมีประมาณ 20-25 ข้อความ สำหรับบรรจุลงในสเกล จากนั้นก็นำแบบวัดทัศนคติทั้งหมดไปใช้กับกลุ่มที่จะศึกษาเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีแบ่งครึ่ง (Split-Half) โดยทั่วไปแล้วจะได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเชื่อมั่นของมาตรวัดแบบนี้สูงกว่า .85

(2) มาตรการทัศนคติของ Thurstone

มาตรวัดชนิดนี้เป็นมาตรวัดที่มีช่วงเท่าๆ กัน ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

ขั้นแรก จะต้องสร้างข้อความหรือประโยค (Statement of Items) ที่เกี่ยวกับสิ่งที่เราต้องการจะวัด เช่น สิ่งของ บุคคล สถานการณ์ ซึ่งข้อความเหล่านี้อาจจะได้มาจากข้อมูลจากการทำโครงการทดลองหรือจากบทความ การวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือจากแหล่งอื่นๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้อความเหล่านั้นจะแทนความรู้สึกที่มีต่อวัตถุสิ่งของ บุคคล หรือสถานการณ์ที่เราต้องการจะวัดทัศนคติที่มีต่อสิ่งนั้น เมื่อได้ข้อความมากที่สุดเท่าที่จะมากได้แล้ว กลุ่มบุคคลที่ต้องการคือ กลุ่มบุคคลที่จะให้เป็นผู้พิจารณาหรือตุลาการหรือผู้ตัดสิน ในการที่จะให้ความคิดเห็นต่อข้อความที่สร้างขึ้นมา แล้วนำข้อความเหล่านี้แยกพิมพ์ไว้ในบัตร โดยแต่ละบัตรประกอบด้วย ข้อความหนึ่งข้อความ นอกจากบัตรซึ่งบรรจุข้อความต่างๆ แล้ว ผู้ตัดสินใจยังได้รับแฟ้มอีก 11 แฟ้ม ซึ่งมีอักษร ก ถึง ญ แฟ้มเหล่านี้เรียงลำดับจาก ก ถึง ญ แฟ้ม “ก” หมายถึง ความรู้สึกที่ไม่เห็นด้วยอย่างมากที่สุดต่อข้อความที่มีต่อสิ่งที่ต้องการจะวัด ลำดับของความรู้สึกนี้จะลดน้อยลงจากความรู้สึกที่ไม่เห็นด้วยมากที่สุดตามลำดับจนถึงความรู้สึกเฉยๆ หรือไม่แน่ใจ ซึ่งแทนโดยแฟ้มอักษร “ฉ” ความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งที่ต้องการจะวัดจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ (Favorable Feeling) จนถึงแฟ้มอักษร “ญ” ซึ่งแทนความรู้สึกเห็นด้วยมากที่สุด หรือความชอบมากที่สุด (The Most Favorable Feeling) โปรดดูแผนภูมิ เพื่อจะให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น

แผนภูมิแสดงความรู้สึกที่มีต่อสิ่งหนึ่งเรียงลำดับจากน้อยที่สุดไปหามากที่สุด

“ไม่เห็นด้วย”

“เฉย”

“เห็นด้วย”

การสร้างแฟ้ม ก ถึง ฎ เกิดจากข้อสรุปที่ว่าบุคคลมีความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในลักษณะที่บ่งถึงความมากน้อย (Degree) ที่แตกต่างกันและสามารถจะนำลำดับความมากน้อยนี้มาเรียงลำดับจากน้อยไปหามากได้ และเชื่อว่าความรู้สึกนี้มีลักษณะที่ต่อเนื่องกัน (Continuous)

ผู้ตัดสินที่ได้บัตรเหล่านี้จะต้องพิจารณา “ลำดับความมากน้อย” ของความชอบหรือไม่ชอบ ความเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ความพอใจหรือไม่พอใจ (Favourableness และ Unfavourableness) ของแต่ละข้อความในบัตรที่ได้รับโดยนำไปรวมกลุ่มในแฟ้ม ก ถึง ฎ จำนวน 11 แฟ้ม ดังกล่าวจากการศึกษาของ Thurstone และ Chave ซึ่งศึกษาทัศนคติที่มีต่อวัด (Church) ใช้ผู้ตัดสินจำนวน 300 คน พิจารณา “ลำดับความมากน้อย” ของข้อความต่างๆ 130 ข้อความ โดยใช้เวลาเรียงลำดับข้อความเหล่านี้ประมาณ 45 นาที

จากการศึกษาของหลายๆ คน พบว่า ใช้จำนวนผู้ตัดสินไม่เท่ากัน ถึงแม้จะน้อยก็สามารถทำให้ค่าของคะแนนจากสเกลเป็นที่เชื่อถือได้ Edward กล่าวว่า ถ้าจะลดจำนวนผู้ตัดสินจาก 300 คน ไปเป็น 50 คน ก็จะลดกำลังและเวลาที่จะใช้ในการคัดเลือกข้อความบรรจุลงในสเกล และขณะเดียวกันก็ได้คะแนนของสเกลที่เชื่อถือได้

ขั้นต่อไปก็นำข้อมูลที่ได้จากผู้ตัดสินเรียงลำดับของข้อความต่างๆ โดยใช้แฟ้ม ก ถึง ฎ มาคำนวณหาค่าเอส (S Value) และค่าคิว (Q Value)

การคัดเลือกข้อความทำได้โดยพิจารณาค่าเอส (S Value) และค่าคิว (Q Value) โดยให้เหลือจำนวนข้อความที่เหมาะสมประมาณ 20-22 ข้อความ

เมื่อคัดเลือกข้อความได้ครบแล้วก็บรรจุข้อความเหล่านี้ลงในสเกลแล้ว ให้กลุ่มประชากรที่เราจะศึกษาตอบความรู้สึกของเขามีต่อข้อความต่างๆ โดยให้เลือกตอบว่า

1. เห็นด้วย หรือ
2. ไม่เห็นด้วย

ค่าคะแนนของทัศนคติ (Attitude Score) คำนวณโดยใช้ค่าตัวกลางเลขคณิต (Arithmetic Mean) หรือค่าคะแนนตรงกึ่งกลาง (Medium) ของค่าเอส (S Value) ของข้อความที่ผู้ตอบเฉพาะเห็นด้วย ค่าที่คำนวณออกมาได้จะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าทัศนคติของเขามีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นมีความรู้สึกทำที่ต่อสิ่งนั้นอย่างไร โดยใช้ค่าสเกลจาก ก ถึง ฎ เป็นเกณฑ์

โดยทั่วไปแล้วการใช้สเกลวัดทัศนคติแบบ Thurstone นี้จะนิยมสร้างแบบทดสอบเป็น 2 ชุด โดยคัดเลือกจากค่าคะแนนค่าเอส (S Value) และค่าคิว (Q Value) เช่นเดียวกับชุดแรก ซึ่งจะได้ความ

ต้องการศึกษาทั่วไป สเกลแบบนี้จะประกอบด้วย ข้อให้เลือก 7 ข้อ หรือระดับความมากน้อยจากด้านหนึ่งไปสู่อีกด้านหนึ่งรวมทั้งหมด 7 ลำดับ

การสร้างและการใช้มาตรวัดทัศนคติแบบความแตกต่างของความหมาย

1. เลือกแนวความคิด (Concepts) ซึ่งจะทำหน้าที่คล้ายๆ เป็นสิ่งเร้าที่จะเร้าให้ผู้ตอบประเมินค่าของสเกลนั้น แนวความคิดนั้นควรจะเกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ หลายด้านที่ประกอบกันเข้าเป็นส่วนประกอบของสิ่งที่เราต้องการศึกษา

2. การสร้างสเกลโดยเลือกคำคุณศัพท์ที่ตรงกันข้ามที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสิ่งที่เราจะศึกษา

3. นำคุณศัพท์ที่ตรงกันข้ามไปบรรจุลงในสเกลแบบ 5 หรือ 7 ส่วน การเรียงลำดับคุณศัพท์นั้นให้คละกันเพื่อป้องกันการตอบ โดยมีอคติหรือตอบโดยไม่คิด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การให้คะแนนขึ้นอยู่กับจำนวนช่องที่ให้ผู้ตอบประเมินค่า ในกรณีที่มีจำนวนช่อง 7 ช่อง การให้คะแนนอาจจะให้คะแนนจาก 1-7 โดยกำหนดคะแนนมากไว้ทางคุณศัพท์ด้านบวก (Positive) และคะแนนน้อยไว้ทางคุณศัพท์ด้านลบ (Negative) อีกวิธีหนึ่งอาจจะให้โดยใช้ช่องกลางมีค่าเท่ากับศูนย์จะเป็น +1, +2, +3 และ -1, -2, -3 ตามลำดับ ซึ่งการให้คะแนนทั้ง 2 แบบนี้ ไม่มีความแตกต่างกันในการคำนวณทางสถิติ ถ้าผู้ตอบทำเครื่องหมายลงในช่องใด ก็ให้คะแนนตามช่องนั้นตามตัวเลขที่กำกับไว้สำหรับแต่ละสเกล แล้วนำคะแนนของสเกลทั้งหมดมารวมกันจะเป็นคะแนนรวมของหนึ่งคนในหนึ่งแนวความคิด ซึ่งในการรวมคะแนนนี้มักจะรวมคะแนนของสเกลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) จะสามารถเปรียบเทียบความคิดเห็นในแต่ละองค์ประกอบที่มีต่อสิ่งหนึ่งได้

สรุป ทัศนคติเป็นภาวะของจิตใจ เป็นพฤติกรรมทางสมอง ซึ่งเป็นพฤติกรรมภายใน ไม่สามารถวัดหรือสังเกตโดยตรง จะสังเกตได้ก็ต่อเมื่อบุคคลได้แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอกที่มองเห็นได้ จึง ได้มีผู้ที่พยายามจะถ่ายทอดทัศนคติของบุคคลให้เป็นพฤติกรรมภายนอกเพื่อจะได้อาศัยศึกษาและวัดได้

2.1.9 ประโยชน์ของทัศนคติ

ถวิล ชาราโภชน (2526 : 74-75) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับประโยชน์ของทัศนคติของนักวิชาการต่างประเทศไว้ 4 ประการ คือ

1. ประโยชน์เกี่ยวกับความรู้ (Knowledge function) กล่าวคือ คนเราจะแสดงหาระดับความสามารถ ความมั่นคง เพื่อที่จะรับรู้หรือได้มาตามจุดมุ่งหมาย

2. ประโยชน์เกี่ยวกับการปรับตัว (Adjustive function) ทัศนคติจะทำหน้าที่เป็นแรงจูงใจให้บุคคลปรับตัวเพื่อให้บุคคล ได้รับความสำเร็จและ ไปสู่จุดมุ่งหมายที่พึงพอใจ

3. ประโยชน์ในการแสดงออกถึงค่านิยม (Value-defensive function) เป็นการแสดงออกในเรื่องความคิดเห็นของเขายินยอมให้บุคคลอื่นเห็นว่าจะต้องมีความสอดคล้องกับค่านิยมของสังคม

4. ประโยชน์ในการป้องกันตัวเอง (Self-defensive function) กล่าวคือ สิ่งแวดล้อมหรือข้อเท็จจริงต่างๆ อาจทำให้เกิดความไม่สบายใจของตนเอง ดังนั้นวิธีป้องกัน คือสร้างทัศนคติต่อคนอื่นในทางลบเพื่อความสะดวกสบายใจของตนเอง

สงวนศรี วิรัชชัย (2527 : 63-64) กล่าวถึงประโยชน์ของทัศนคติที่มีต่อบุคคลที่เป็นเจ้าของทัศนคติ สรุปได้ดังนี้ การสร้างทัศนคติที่ดีต่องานที่จะทำ ช่วยให้บุคคลนั้นบรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการได้ หรือถ้าบุคคลต้องการให้สมาชิกของกลุ่มที่ตนร่วมอยู่ยอมรับก็จะต้องพัฒนาทัศนคติของตนให้สอดคล้องกับบรรทัดฐาน (norm) ของกลุ่ม การที่บุคคลมีทัศนคติต่อผู้อื่น เหตุการณ์ สิ่งแวดล้อมต่างๆ ในสังคม ทำให้บุคคลสามารถประเมิน และตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติของตนเองให้เหมาะสมดีงาม เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม จึงนับว่าเป็นการพัฒนาค่านิยม (value) เป็นสื่อ หรือช่องทางในการช่วยให้บุคคลได้พัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้อื่นและสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว ถ้าไม่มีทัศนคติต่อสิ่งใดก็จะไม่ใส่ใจต่อสิ่งนั้น และจะไม่ได้รับความรู้ความเข้าใจต่อสิ่งนั้นซึ่งจะมีผลให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมต่อสิ่งนั้นๆ เช่น บุคคลมีความไม่สบายใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของตนเองอาจพัฒนาทัศนคติของตนไปในอีกทางหนึ่ง เพื่อให้เห็นเรื่องนั้นไปในทางที่ทำให้ลดความรู้สึกไม่สบายใจลงได้

2.3 ความพึงพอใจ

2.3.1 ความหมายความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ “Satisfaction” ได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ ดังนี้

Good (1973 : 209) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง คุณภาพหรือระดับความพอใจซึ่งเป็นจากความสนใจต่าง ๆ และทัศนคติของบุคคลต่อกิจกรรม

Stuass, G. and Sayles, L.R.(1960 : 119-121) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจในงานที่ทำ เมื่องานนั้นให้ผลประโยชน์ตอบแทนทั้งทางด้านวัตถุและด้านจิตใจ ซึ่งสามารถสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของเขาได้

วิมลสิทธิ์ หรยางกรู (2526 : 174) ให้ความหมายของความพึงพอใจ ไว้ว่าเป็นการให้ค่าความรู้สึกของคนเราที่สัมพันธ์กับระบบมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับความหมายของสภาพแวดล้อม ค่าความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสภาพแวดล้อมจะแตกต่างกัน เช่น ความรู้สึกดี-เลว, พอใจ-ไม่พอใจ, สนใจ-ไม่สนใจ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รอรัดน์ ประเสริฐสุข (2534 : 21) ความพึงพอใจ ตรงกับภาษาอังกฤษตามพจนานุกรมทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ว่า “Satisfaction” กล่าวว่าเป็นสภาพความรู้สึกของบุคคลที่มีความสุข ความอิ่มเอมใจ เมื่อความต้องการหรือแรงจูงใจของตนได้รับการตอบสนอง

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดี หรือทัศนคติที่ดีของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อบุคคลได้อุทิศร่างกาย แรงใจ และสติปัญญาเพื่อกระทำในสิ่งนั้น และได้รับการสนองตอบเป็นผลสำเร็จตามความมุ่งหมายทั้งหมดหรือบางส่วน

2.3.2 ความสำคัญของความพึงพอใจ

สถาบันการศึกษาจัดเป็นสถานที่ให้บริการทางการศึกษา กลุ่มบุคคลที่มาใช้บริการหลักด้านการศึกษาก็คือนักศึกษา ดังนั้นความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่ช่วยให้เรียนของนักศึกษาประสบความสำเร็จ ซึ่งสถาบันการศึกษาต้องดำเนินการให้นักศึกษาเกิดความพึงพอใจในองค์ประกอบต่าง ๆ ของการจัดเรียนการสอนให้ได้มากที่สุด เพราะความเจริญก้าวหน้าของสถาบันศึกษามีปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่เป็นตัวบ่งชี้ก็คือ ความพึงพอใจของนักศึกษา ดังนั้นผู้บริหารที่ชาญฉลาดจึงควรอย่างยิ่งที่จะศึกษาให้ลึกซึ้งถึงปัจจัยและองค์ประกอบต่างๆ ที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด

Milliert (1954) ได้กล่าวเกี่ยวกับความพึงพอใจในบริการ หรือความสามารถที่จะพิจารณาว่าบริการนั้นเป็นที่พึงพอใจหรือไม่ โดยพิจารณาจาก

1. การให้บริการอย่างเสมอภาค (Equitable Service) คือการบริการที่มีความยุติธรรมเสมอภาค คนทุกคนเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกกีดกันในการให้บริการ
2. การให้บริการอย่างรวดเร็วทันต่อเวลา (Timely Service) คือการให้บริการตามลักษณะความจำเป็นรีบด่วน
3. การให้บริการอย่างเพียงพอ (Ample Service) คือ ความเพียงพอใจด้านสถานที่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีจำนวนการให้บริการและสถานที่ให้บริการอย่างเหมาะสม
4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service) คือ การให้บริการด้วยความสม่ำเสมอไม่ขาดการติดต่อ
5. การให้บริการที่มีความก้าวหน้า (Progressive Service) คือ การพัฒนาและปรับปรุงงานด้านการบริการ ด้านปริมาณและคุณภาพให้มีความเจริญก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ลอเรนซ์ เอ. เวนเนอร์ (อ้างใน นฤมล สนธยานาวิน, 2545 : 15) แบ่งความพึงพอใจจากการใช้ประโยชน์ออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1. Orientation Gratification การใช้ข่าวสารเพื่อประโยชน์ทางด้านข้อมูลเพื่ออ้างอิงและใช้เป็นแรงเสริมย้าในความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับสังคม

2. Social Gratification การใช้ข่าวสารเพื่อเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลเกี่ยวกับสังคมซึ่งรับรู้จากข่าวสารเข้ากับเครือข่ายส่วนบุคคลของปัจเจกบุคคล เช่น การสนทนา หรือ ชักจูงใจ

3. Para-social Gratification การใช้ประโยชน์ของข่าวสารเพื่อดำรงเอกลักษณ์ของบุคคลเพื่อการอ้างอิงผ่านตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสื่อ หรือปรากฏในเนื้อหาของสื่อ

4. Para-orientation Gratification การใช้ข่าวสารเพื่อประโยชน์ในการลดหรือผ่อนคลาดความตึงเครียดทางอารมณ์ หรือเพื่อปกป้องตัวเอง

Rosengren (อ้างใน ชุตินา ผิวเรือนนท์. 2545 : 20) ได้กล่าวไว้ว่า คำว่า “ประโยชน์” (Uses) กับความพึงพอใจนั้นมีความสัมพันธ์กันในแง่ที่ว่า ประโยชน์สามารถนำสู่ความพึงพอใจ และความพึงพอใจอาจได้รับจากประโยชน์ ดังนั้นนักวิจัยอาจศึกษาเฉพาะตัวหนึ่งตัวใด โดยมีเป้าหมายถึงทั้งสองตัวก็ได้

วารินทร์ สิ้นสูงสุด และวันทิพย์ สิ้นสูงสุด (2546 : 13) ได้กล่าวถึงความพึงพอใจของลูกค้านี้

1. ซื้อสินค้าหรือบริการอีก ซื้อซ้ำ อุดหนุนสินค้าอื่น
2. บอกคนอื่นต่อ ปากต่อปาก หรือพาคนมา
3. คบค้ายาวนาน

2.4 กระบวนการเรียนการสอน

กระบวนการเรียนการสอนมีองค์ประกอบหลายด้านที่ประกอบกัน ไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ นักศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน เป็นต้น แต่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะกล่าวถึงองค์ประกอบ ดังนี้

2.4.1 ด้านเนื้อหาวิชา

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการศึกษา เพราะเป็นตัวกำหนดให้ผู้เรียนไปถึงจุดหมายปลายทางได้ หรือเป็นตัวบอกให้ทราบถึงทิศทางที่ผู้เรียนและผู้สอนต้องปฏิบัติ เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายของสถาบัน

หลักสูตรมีส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเนื้อหาวิชา จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นส่วนที่บอกให้ผู้สอนทราบว่า จะต้องสอนให้ผู้เรียนทำอะไรบ้าง ส่วนเนื้อหา เป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องสอนให้แก่ผู้เรียนนั่นเอง (ชาญชัย อินทรประวัตติ. 2523 : 181) เนื้อหาจึงเปรียบเสมือนเครื่องมือที่จะนำไปสู่เป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายของการศึกษา คือ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการดำเนินไปอย่างรวดเร็ว เนื้อหาวิชาที่เป็นข้อเท็จจริง หลักการ และทฤษฎีต่าง ๆ อาจมีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นการกำหนดเนื้อหาวิชาจึงต้องกระทำอย่างรอบคอบและระมัดระวัง โดยจะต้องระลึกร่วมกันว่า เนื้อหาวิชาที่เลือกนั้น เป็นเนื้อหาที่ต้องเรียน ควร

เรียน ไม่ใช่เพียงแต่เป็นประโยชน์ที่จะเรียนเท่านั้นและจะต้องเป็นเนื้อหาที่มีความถูกต้องและสำคัญ สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและความต้องการของสังคม มีความสมดุลระหว่างความกว้างและความลึก สามารถตอบสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและของรายวิชาอย่างกว้างขวาง เหมาะสมกับ วุฒิภาวะ ประสบการณ์ ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน (จินตนา ยูนิพันธ์. 2527 : 290 และ รมติ พิมพ์บรรยงค์. 2528 : ก-ข) ด้วยเหตุนี้เอง การสร้างหลักสูตรและการกำหนดเนื้อหาวิชาจึงต้อง สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ดังนั้น หลักสูตรและเนื้อหาวิชาที่กำหนดให้ผู้เรียนจึงต้องครอบคลุมทั้งในด้านความรู้ที่ จำเป็นต่อวิชาชีพ และแขนงวิชาอื่น ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ สามารถเผชิญ กับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ได้อย่างฉลาด การเลือกเนื้อหาวิชา เนื้อหาวิชาที่ใช้ในหลักสูตร จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาไปตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม ดังนั้นในการเลือกสรร เนื้อหาวิชาในหลักสูตร จึงต้องมีการเลือกให้เหมาะสม โดยการพิจารณาให้ละเอียดรอบคอบ จึงจะทำ ให้เนื้อหาวิชาเหมาะสม การพิจารณาเลือกเนื้อหาวิชาโดยทั่วไปมักคำนึงถึงหลักใหญ่ ๆ อยู่ 3 ประการ กัน คือ

ประการที่ 1 สมรรถภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและการเรียนรู้ Gangne (1967 : 19-20) ได้ ศึกษาพบว่า การเรียนรู้ของคนมีหลายรูปแบบแตกต่างกัน คือ การเรียนรู้จากสัญญาณ (Signal Learning) เป็นการเรียนรู้ตามทฤษฎีการวางเงื่อนไขของพาฟลอฟ (Pavlov) ผู้เรียนจะต้องตอบสนอง ต่อสัญญาณหรือเงื่อนไขที่ให้ โดยการกระทำที่ซ้ำ ๆ กัน เช่น การตบมือ การเปิดปิดไฟเพื่อเรียกห้อง ความสนใจจากผู้เรียน การเรียนรู้จากความสัมพันธ์ของทฤษฎีเชื่อมโยงของ ทอร์นไดค์ (Thorndike) และการแสดงพฤติกรรมตอบสนองเงื่อนไขของสกินเนอร์ (Skinner) ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดี เมื่อมีการ ตอบสนองที่เฉพาะเจาะจง เช่น การฝึกหัดออกเสียงเกี่ยวกับการเรียนภาษา เป็นต้น การเรียนรู้จากการ ตอบสนองปฏิบัติการหลายช่วง (Motor Chaining) เป็นการเรียนรู้ซึ่งมีการกระทำต่อเนื่องเชื่อมโยง ติดต่อกันไปในสถานการณ์ที่จะเร้าให้ผู้เรียนแสดงปฏิบัติการตอบสนองโดยผู้เรียนรู้จุดมุ่งหมายของการ เรียนรู้ เช่น การทดลองปฏิบัติการทางเครื่องยนต์ การทดลองปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ การเรียนรู้ จากความสัมพันธ์ของภาษา (Verbal Association) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ต่อเนื่อง ของภาษากับผู้เรียน เช่น การแปลความหมายของบทความที่เป็นภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย การฝึกหัด ผสมคำจากตัวอักษร เป็นต้น

การเรียนรู้โดยการแยกแยะความแตกต่างได้ (multiple discrimination) เป็นการเรียนรู้ที่มีความ เข้าใจอย่างกว้างขวางจนสามารถแยกแยะความซับซ้อน หรือบอกลักษณะความแตกต่างของ สิ่งของต่าง ๆ ได้ ความคิดรวบยอดของผู้เรียน (Concept Learning) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการ แสดงปฏิบัติการตอบสนองต่อสิ่งเร้าแล้วเกิดแนวคิดตามหลักการที่ปรากฏอยู่โดยทั่วไป เช่น สามารถ ให้ความหมายของวัตถุสิ่งของได้ การเรียนรู้กฎเกณฑ์ (Rule and Principle Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ สามารถนำความคิดรวบยอดหลาย ๆ ความคิดรวบยอดเข้าด้วยกัน แล้วสามารถสรุปเป็นหลักการหรือ

กฎเกณฑ์หรือวิเคราะห์เหตุผลได้ การเรียนรู้โดยการแก้ปัญหา (Problem Solving) เป็นการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยการคิดพิจารณาหาหลักการหรือกฎเกณฑ์ รวมทั้งเหตุผลซึ่งจะทำให้เกิดแนวคิดใหม่เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา

ประการที่ 2 ความเหมาะสมของความรู้ที่จะนำมาสอน เนื่องจากปัจจุบัน มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้ความรู้สาขาวิชาการต่าง ๆ มีอัตราการขยายตัวอย่างรวดเร็วเป็นทวีคูณจนคนเราไม่สามารถรอบรู้ทุกสิ่งทุกอย่างได้ ดังนั้น การบรรจุเนื้อหาลงในหลักสูตรจำเป็นต้องมีวิธีการพิจารณาเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับการที่จะนำมาสอน หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาดังนี้คือ ความรู้นั้นต้องเป็นแก่นสารของความรู้แต่ละสาขาวิชา แก่นสารของความรู้ หมายถึง เนื้อหาที่เป็นหลักเป็นความคิดรวบยอด ไม่ใช่ข้อมูล ซึ่งความคิดรวบยอดนี้ จะเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายเนื้อหา และวิธีการเรียนการสอน ซึ่งครูสามารถปรับปรุงเพิ่มเติมตามความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น ความรู้นั้นต้องเชื่อถือได้ หมายถึง เนื้อหาที่มีความถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์ ความสมดุลระหว่างความกว้างขวางและความลึกซึ้งของเนื้อหา เนื้อหาวิชาที่นำมาบรรจุในหลักสูตร ไม่ว่าจะเกี่ยวกับเรื่องใด ในวิชาใดก็ตาม ควรมีสัดส่วนพอเหมาะระหว่างความกว้างครอบคลุมและลึกซึ้ง ซึ่งหมายถึง การให้ข้อมูล กระบวนการและความคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องนั้นอย่างเพียงพอที่จะให้ผู้เรียนได้เกิดความเข้าใจหลักการและความคิดรวบยอดได้อย่างลึกซึ้งเนื้อหาสาระนั้นสนองความมุ่งหมายหลายประการ ในรายวิชาเดียวสามารถที่จะสนองกิจกรรมหลาย ๆ ด้านในการเรียนการสอน

ประการที่ 3 ความรู้เนื้อหาสาระนั้นเป็นเป้าหมายและความต้องการของสังคม โดยพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้คือความรู้เนื้อหานั้นจะต้องสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคม เช่น นักเรียนเรียนจบแล้วสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพในสังคมนั้นได้ ความรู้เนื้อหาที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ในการเลือกเนื้อหาวิชา ต้องมีการสำรวจความต้องการและความสนใจของผู้เรียน แล้วนำผลที่ได้มาพิจารณาว่า ในขอบเขตของการเรียน การสอนนั้น ความต้องการและความสนใจโดยอยู่ในวิสัยที่จะตอบสนองได้หรือไม่

2.4.2 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

เป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้านวิธีต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการไปตามเป้าหมายที่ผู้เรียนเกิดพัฒนาการไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ได้แก่ วิธีการสอนของอาจารย์ และกิจกรรมหรืองานที่ผู้เรียนจะต้องกระทำ ดังนั้น แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพลักษณะธรรมชาติของเนื้อหาวิชา ไม่มีวิธีใดดีและเหมาะสมที่สุดสำหรับทุกวิชาการสอนแต่ละวิธีสอนยังมีลักษณะเด่นและลักษณะจำกัดอยู่ในตัวเองทั้งสิ้นผู้สอนที่ฉลาดย่อมจะต้อง รู้จักใช้วิจารณญาณ ไตร่ตรองนำการสอนแต่ละวิธีมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ผู้เรียน เวลาและสถานการณ์ เป็นต้น (สมิทร คุณานุกร.

กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่กระทำขึ้นเพื่อให้การเรียนการสอนครั้งนั้นได้ผลดี หมายถึง การสอนของครูเป็นไปอย่างมีความหมาย นักเรียนได้ทั้งความรู้และความสนุกเพลิดเพลิน (ทัศนีย์ ศุภเมธี. 2533 : 29-33)

กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกระทำของครูและนักเรียน ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอน จึงสามารถสรุปความหมายได้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกรเรียนการสอน เพื่อให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและการเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การสอนที่กำหนดไว้

ความสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอน วารี ธีระจิตร (2525 : 8-9) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีต่อการเรียนรู้ไว้หลายประการดังนี้ กิจกรรมช่วยเร้าความสนใจของเด็ก เปิดโอกาสให้นักเรียนประสบความสำเร็จ ช่วยปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย ช่วยปลูกฝังความรับผิดชอบ ช่วยปลูกฝังและส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ช่วยให้นักเรียนได้มีการเคลื่อนไหว ให้นักเรียนได้รู้สึกสนุกสนาน ช่วยให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล ขยายความรู้และประสบการณ์ของเด็กให้กว้างขวางขึ้น ช่วยส่งเสริมความงอกงามและพัฒนาการของเด็ก ช่วยส่งเสริมทักษะ ช่วยปลูกฝังทัศนคติที่ดี ช่วยส่งเสริมให้เด็กรู้จักทำงานเป็นหมู่ ช่วยให้เกิดความเข้าใจในบทเรียน ช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดความซาบซึ้ง ความงามในเรื่องต่าง ๆ

ลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีต้องเกี่ยวข้องกับสิ่งสำคัญหลายประการ ดังนี้ คือ กิจกรรมการเรียนการสอนทุกอย่างต้องเกี่ยวข้องกับจุดประสงค์การเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับวัย และความพร้อมของนักเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดลำดับขั้นตอน เพื่อให้การเรียนรู้มีความต่อเนื่อง แต่ละกิจกรรมควรให้มีการสืบ தொடต่อกจากการเรียนรู้ที่มีอยู่ก่อน จะเป็นการจัดลำดับจากรูปธรรมไปหานามธรรม จากประสบการณ์ที่อยู่ใกล้ ไปสู่ประสบการณ์ที่อยู่ไกล และจากกระบวนการคิด การทำงานง่าย ๆ ไปสู่การให้เหตุผลที่เป็นแบบแผน และเป็นแบบนามธรรม, กิจกรรมการเรียนการสอนควรทำให้บังเกิดผลดีเต็มที่ ก่อให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น กิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องทำด้วยความสนใจของนักเรียนให้นำสิ่งที่เรียนในสถานการณ์หนึ่งไปใช้กับสถานการณ์ใหม่ ลักษณะเช่นนี้จึงทำให้การเรียนต่อเนื่องกันไป สามารถอธิบายสิ่งใหม่ คาคะเน และพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในโรงเรียนได้ กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นการพัฒนาความคิด ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดแบบสืบสวน สอบสวนและแก้ปัญหาตามแนวทางของตนและต้องรู้จักประเมินความคิดของตนเอง กิจกรรมการเรียนการสอนควรให้นักเรียนได้เรียนรู้หลาย ๆ ทาง การจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้สังเกต วิเคราะห์ และอภิปราย โดยใช้สื่อการเรียนต่าง ๆ มาประกอบกิจกรรม หากกิจกรรมหนึ่งไม่เหมาะกับนักเรียนคนหนึ่งแต่อาจมีกิจกรรมอื่น ๆ ชดเชยได้ กิจกรรมการเรียนการสอนควรมีลักษณะเปิดกว้างแก่นักเรียนให้มีลักษณะที่แตกต่างกันทั้งในด้านเนื้อหาและแนวคิด กิจกรรมลักษณะนี้ไม่

จำเป็นต้องมีคำตอบที่ถูกเพียงคำเดียว แต่เป็นการให้นักเรียนได้รู้จักใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

การสอนที่มีประสิทธิภาพมักมีกิจกรรมอยู่ในการเรียนการสอนดังต่อไปนี้ ขึ้นใจใจ มีผลงานวิจัยที่ระบุว่าในกระบวนการสอนนั้น ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนเกิดความตั้งใจ สนใจ (Attention) ก่อนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียน ดังนั้นจึงต้องนำเสนอด้วยแรงจูงใจเสมอ แต่ก็ควรมีการดำเนินการสอนให้ผู้เรียนได้สนใจอยู่ตลอดกระบวนการเรียนการสอนด้วย มีกิจกรรมอยู่หลายประการในการให้แรงจูงใจและเร้าความสนใจของผู้เรียน เช่น ทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น ให้รางวัลหรือเสริมแรง (Reinforcement) ให้ความตื่นเต้น รวมทั้งให้ข้อสรุปขั้นที่สอดคล้องกับบทเรียน ให้วัตถุประสงค์แก่ผู้เรียน ควรให้ผู้เรียนทราบว่า เขาจะได้อะไรบ้าง เมื่อเรียนจบแล้ว มีงานวิจัยพบว่า ผู้เรียนจะก้าวหน้าในพฤติกรรมการเรียนเป็นอย่างดี ถ้าผู้เรียนทราบในวัตถุประสงค์การเรียนรู้อย่างชัดเจนก่อนเริ่มเรียน คำนึงถึงความรู้พื้นฐานที่มีมาก่อนของผู้เรียน ในกระบวนการเรียนการสอนต้องให้รู้ชัดเจนว่า ผู้เรียนต้องมีความรู้ มีทักษะ และมีทัศนคติที่จำเป็นอะไรบ้าง ก่อนที่จะมาเรียน ดังที่มีผลงานวิจัยพบว่า การเรียนรู้จะมีผลสัมฤทธิ์สูง ถ้าสิ่งที่เรียนรู้ใหม่เชื่อมโยงต่อเนื่องกับความรู้เดิมที่ จำเป็นต้องมีมาก่อน ความรู้เดิมที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นสิ่งจำเป็น ให้สารสนเทศและตัวอย่างสารสนเทศที่ทำให้เป็นสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องค้นคว้า จะต้องรับเข้าสู่ปัญญา ความคิดของตนเอง เพื่อให้เกิดผลต่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยที่สารสนเทศที่ให้ อาจเป็นข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ เป็นตัวอย่างทักษะ ซึ่งอาจให้ในรูปการบรรยาย ในรูปสื่อที่นำเสนอ ให้การปฏิบัติให้ทำตามที่สอดคล้องกับเนื้อหา ส่วนตัวอย่างที่ให้ก็เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และไปประยุกต์ใช้สารสนเทศที่ได้รับได้ง่ายขึ้น การให้การฝึกปฏิบัติและข้อมูลย้อนกลับ ในการที่ผู้เรียนเรียนรู้ เนื้อหาความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และทัศนคติ (Attitude) ผู้เรียนต้องปฏิบัติพฤติกรรม นั้น ๆ และการฝึกปฏิบัติให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หลังจากที่ได้ฝึกปฏิบัติแล้ว ควรให้ข้อมูลย้อนกลับต่อผู้เรียน ข้อมูลย้อนกลับอาจเป็นข้อมูลว่าคำตอบหรือการฝึกปฏิบัตินั้นถูกต้องหรือไม่ และควรให้ข้อมูลที่ถูกต้องและให้ข้อมูลต่อผู้เรียนที่ตอบหรือกระทำ ไม่ถูกต้องนั้น ไม่ถูกต้องอย่างไรด้วย มีงานวิจัยพบว่า ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เป็นส่วนสำคัญมากต่อกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบ การทดสอบจะเป็นการวัดว่า ผู้เรียนได้เรียนรู้ ความรู้ใหม่ ทักษะใหม่และทัศนคติใหม่แล้วได้ผลอย่างไร นอกจากเป็นการประเมินพฤติกรรมผู้เรียนแล้วการทดสอบยังทำให้ทราบว่าผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ และมากน้อยเพียงใด การทดสอบยังนำไปสู่การประเมินเพื่อการปรับปรุง (Formative Evaluation) กระบวนการเรียนรู้ด้วยการสอนเสริมและซ่อมเสริม การสอนเสริม (Enrichment) เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพิ่มขึ้น โดยอาจต่อเนื่องไปยังหน่วยความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องและสำคัญต่อผู้เรียนเพื่อทำให้การเรียนรู้แน่นกว้างขวางขึ้น ส่วนการซ่อมเสริม (Remediation) เป็นการช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหานั้น ได้อย่างชัดเจน (Mastery Learning) โดยเฉพาะถ้าผู้เรียนมีปัญหาในจุดใดของกระบวนการเรียนรู้ในหน่วยวิชานั้น

2.4.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน

(1) ความหมายของสื่อ

นักวิชาการได้ให้ความหมายของสื่อไว้ดังนี้

ณรงค์ สมพงษ์ (2529 : 162) กล่าวว่า “...สื่อ (Media) เป็นตัวกลางที่จะนำข่าวสารต่าง ๆ ส่งไปยังผู้รับ ตัวกลางเหล่านี้อาจจะอยู่ในลักษณะของตัวหนังสือ คำพูด วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการที่ผู้ส่งหรือวิทยากรใช้เป็นสื่อในการถ่ายทอดสาร ไปยังผู้รับ...”

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523: 112) อธิบายความหมายของสื่อว่า หมายถึง “...วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการที่ใช้เป็นสื่อกลางสำหรับส่งเสริม หรือถ่ายทอดความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

วาสนา ชาวหา (2522: 59) กล่าวถึงสื่อการสอนไว้ว่า หมายถึง “...สิ่งต่าง ๆ ที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับการสอนของครูถึงผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายที่ครูวางไว้ได้เป็นอย่างดี...”

สื่อ หมายถึง ตัวกลางที่จะนำข่าวสารจากผู้ส่งสาร ไปยังผู้รับสารได้ ในการที่ผู้ส่งสารจะส่งออกไปให้ถึงผู้รับ ผู้ส่งสารก็จำเป็นต้องอาศัยสื่อที่นำข่าวสารไปยังผู้รับ และเช่นเดียวกัน ผู้รับเองก็อาศัยสื่อในการรับสารเช่นเดียวกัน

(2) คุณค่าของสื่อ

การเรียนการสอนเป็นกระบวนการถ่ายทอดมวลประสบการณ์จากแหล่งความรู้ สู่ตัวผู้เรียน ดังนั้นการใช้สื่อประกอบการสอนจะช่วยให้ผู้อบรมเรียนรู้ได้มากขึ้น ดังที่ ณรงค์ สมพงษ์ (2529: 162-163) ได้เสนอว่า การใช้สื่อประเภทต่าง ๆ จะมีคุณค่าต่อการส่งเสริมพอสรุปได้ ดังนี้

(2.1) ช่วยให้คุณภาพของการเรียนรู้ดีขึ้น เพราะมีความจริงจังและมีความชัดเจนต่อผู้ได้รับการส่งเสริม

(2.2) ช่วยให้ผู้ได้รับการส่งเสริมได้เรียนรู้ในปริมาณมากขึ้นในเวลาที่รวดเร็ว เช่น กรณีที่ผู้ส่งเสริมต้องออกไปพบปะกับชาวบ้านในเวลาที่จำกัด ถ้ามีแผนภูมิหรือแผนที่เตรียมเอาไว้แล้วไปประกอบการพูดก็จะทำให้ชาวบ้านสามารถเรียนรู้และเข้าใจได้เร็วขึ้น

(2.3) ช่วยให้ผู้ได้รับการส่งเสริมมีความสนใจและมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในงานที่ส่งเสริม

(2.4) ช่วยให้ผู้ที่ได้รับการส่งเสริมจดจำ ประทับความรู้สึกและทำอะไรได้เร็วและดีขึ้น

(2.5) ช่วยให้ผู้สามารถเรียนรู้ในสิ่งที่ศึกษาได้ลำบาก โดยใช้สื่อเข้าช่วย เช่น

- ทำสิ่งที่ซับซ้อนให้ง่ายขึ้น

- ทำนามธรรมให้เป็นรูปธรรมขึ้น โดยการใช้ภาพหรือสัญลักษณ์เข้าช่วย

- ทำสิ่งที่เคลื่อนไหวช้าให้ดูเร็วขึ้น เช่น ใช้ภาพยนตร์แสดงการเจริญเติบโตของต้น

พืชหรือการบานของดอกไม้ให้เห็นอย่างชัดเจนในเวลาอันรวดเร็ว

- ทำสิ่งที่เคลื่อนไหวเร็วให้ดูช้าลง

- ทำสิ่งที่ใหญ่มากให้ย่อขนาดลง เช่น ใช้แผนภูมิแสดงการจัดไร่นาสวนผสม โดยย่อพื้นที่ซึ่งกว้างใหญ่มาไว้ในกระดาษเพียงแผ่นเดียว หรืออาจทำเป็นหุ่นจำลองก็ได้
- ทำสิ่งที่เล็กมากให้ขยายใหญ่ขึ้น เช่น ใช้ภาพถ่ายใหญ่แสดงลักษณะของแมลงศัตรูพืช
- นำอดีตมาให้ศึกษาได้ เช่น ใช้ภาพถ่ายหรือภาพยนตร์บันทึกเหตุการณ์ หรือข้อมูลในอดีตเอาไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในภายหน้า

(3) ประเภทของสื่อ

ฉลองชัย สุรวัฒนบุรณ (2536 : 252) ได้กล่าวถึงประเภทของสื่อการสอนในสาขาเทคโนโลยี การเรียนการสอน ซึ่งได้แบ่งสื่อการเรียนการสอนออกเป็น 3 ประเภท คือ

(3.1) วัสดุ (software) หรือ small media เป็นสื่อขนาดเล็กหรือสื่อเบาหรือที่เรียกว่า “Materials” สื่อประเภทนี้ทำหน้าที่ประการสำคัญ คือ เก็บสารในรูปแบบต่าง ๆ (เช่น ภาพ เสียง สัญลักษณ์ ของความรู้ ความคิด วิธีการ ฯลฯ) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นแหล่งความรู้ที่ให้ผู้เรียนจะหาประสบการณ์หรือศึกษาค้นคว้าได้อย่างกว้างขวาง สื่อประเภทวัสดุนี้บางชนิดต้องอาศัยสื่อประเภทที่ 2 คือ พวกวัสดุอุปกรณ์ในการนำเสนอ เช่น แผ่นสไลด์ फिल्मภาพยนตร์ ม้วนเทป บันทึกเสียง รายการโทรทัศน์ บทเรียนที่ใช้กับเครื่องช่วยสอนภาพหรือเนื้อหาที่ใช้กับกระดานแม่เหล็กหรือกระดานผ้าสำลี หรือที่ใช้กับป้ายนิเทศ ฯลฯ เป็นต้น นอกจากนี้สื่อประเภทวัสดุบางชนิดก็เป็นตัวของมันเอง ใช้งานได้ด้วยตัวเอง เช่น รูปภาพ ของจริง หุ่นจำลอง แผนภูมิ แผนที่ ลูกโลก ฯลฯ เป็นต้น

(3.2) เครื่องมือหรืออุปกรณ์ (hardware) หรือ big media ซึ่งแต่เดิมเรียกว่า “equipment” เป็นสื่อประเภทเครื่องยนต์กลไก ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ประเภทหนึ่ง สื่อประเภทนี้ต้องอาศัยหรือเป็นที่ถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้รับ สื่อประเภทนี้ ได้แก่ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายภาพทึบแสง เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายฟิล์มสตริป เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องบันทึกภาพ และเครื่องเล่นวีดิทัศน์ เครื่องบันทึกภาพ เครื่องอ่านไมโครฟิล์ม เครื่องอ่านไมโครฟิช คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคม ฯลฯ และอีกชนิดหนึ่งคือเครื่องเสียง เช่น เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องเล่นและบันทึกเสียง ฯลฯ เป็นต้น

(3.3) เทคนิคและวิธีการ (technique or method) สื่อประเภทนี้อาจเป็นการกระทำหรือปฏิบัติการ อาจใช้วัสดุหรือเครื่องมือและวิธีการไปด้วยกัน จะเน้นที่เทคนิควิธีเป็นสำคัญ เทคนิคและวิธีการที่จัดว่าเป็นสื่อการเรียนการสอน ได้แก่ การแสดงนาฏการ การสาธิต การบรรยาย (lecture) การสอนแบบปัญหา (problem solving) การสอนแบบเอกัตบุคคล (individualize instruction) การสอนแบบศึกษาชุมชน (community study) การศึกษานอกสถานที่ (field trip) เทคนิคการสอนแบบฝึกฝนและฝึกปฏิบัติ (drill and practice) เทคนิคการเรียนแบบระดมพลังความคิด (brainstorming) การประชุมกลุ่มเล็ก (buzz session) การจัดนิทรรศการการเรียนรู้แบบค้นพบ ฯลฯ นอกจากนี้ ยังรวมถึง

เทคนิคในการนำเสนอบทเรียนด้วยสื่อประเภทวัสดุและเครื่องมือในการถ่ายทอดข่าวสารข้อมูล หรือ เนื้อหาวิธีการต่าง ๆ เช่น เทคนิคการใช้เครื่องภาพโปรงใส ฯลฯ เป็นต้น

2.4.4 ด้านการวัดและประเมินผล

(1) การวัดผล

Guilford (อ้างถึงใน บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ. 2535 : 14) ได้ให้ความหมายว่า “การวัดผล เป็นการพิจารณาหรือตีค่าข้อมูลในรูปของตัวเลข”

Stevens (อ้างถึงใน บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ. 2535 : 14) ได้ให้ความหมายว่า “เป็นการ กำหนดค่าตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของหรือเหตุการณ์ตามกฎเกณฑ์”

Marshall (อ้างถึงใน วิวัฒน์ กระจู๋. 2534: 11) ได้ให้ความหมายของการวัดผลการศึกษาว่า “การวัดผลการศึกษา คือ การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาพิจารณาในการตัดสินใจ”

Thorndike (อ้างถึงใน วิวัฒน์ กระจู๋. 2534: 11) ได้ให้ความหมายของการวัดผลว่า “เป็นการ บอกคุณลักษณะของคนที่ได้พัฒนาขึ้นอย่างกว้างขวางจากการให้การศึกษา ซึ่งจะบอกคุณลักษณะได้ 2 วิธี คือ 1)การบอกคุณลักษณะด้วยการทดสอบ 2) การบอกคุณลักษณะด้วยการสังเกตพฤติกรรม”

กมล สุคประเสริฐ (2510 : 6) กล่าวถึงการวัดผลไว้ว่า เป็นการตรวจสอบและค้นหาสิ่งที่จะต้อง การตรวจสอบนั้น มีคุณภาพมากน้อยเพียงใด การวัดปริมาณนั้นถ้าเราใช้เครื่องมือวัดเป็น มาตรฐาน ผลการวัดก็จะออกมาเป็นตัวเลขที่ถูกต้องแน่นอน ส่วนการวัดคุณภาพนั้นโดยมากเราไม่มี เครื่องมือจะสามารถแยกตัวเลขให้ถูกต้องแม่นยำนัก คุณภาพของสิ่งที่เราต้องการวัดนั้นดีเลวหรือไม่ ถูกต้องเพียงใด การวัดสิ่งเหล่านี้เพียงอาศัยการสังเกตและดูจากความรู้สึก

นอกจากนี้ อนันต์ ศรีโสภ (2525 : 2) ได้กล่าวถึงการวัดผลว่า หมายถึง “กระบวนการต่าง ๆ ที่จะได้มาซึ่งตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่เรากำหนดขึ้น เพื่อแทนค่าสิ่งของหรือเหตุการณ์ที่เป็นไปตาม กฎเกณฑ์ที่เราต้องการอย่างมีระบบ”

วิริยา บุญชัย (2529 : 7-8) ได้ให้ความหมายของการวัดผลว่า เป็นการเปรียบเทียบสิ่ง ที่ต้องการทราบกับเครื่องมือมาตรฐาน เพื่อต้องการทราบปริมาณหรือขนาด ซึ่งสามารถทราบผล ได้ทันทีด้วยเครื่องมือมาตรฐานเป็นผู้บอกให้ทราบ เช่น ต้องการทราบความกว้างของโต๊ะ เราก็เอาแท่ง หรือไม้เมตรมาวัด เราก็จะทราบความกว้างของโต๊ะได้ทันที การวัดผลจึงเป็นวิธีการตรวจหรือหา ปริมาณ ขนาด หรือส่วนสัดส่วนที่ต้องการจะทราบโดยอาศัยเครื่องมือวัดนั่นเอง

การวัดผลจะออกมาเป็นตัวเลข เรียกว่าปริมาณ (quantity) และจะส่งผลในทางคุณภาพ (quality) ในการวัดนั้นต้องมีแบบทดสอบอยู่ด้วย เช่น ต้องการทราบว่านักเรียนมีความรู้ทางพลศึกษา เพียงใดก็ให้นักเรียนทำข้อสอบ จะทราบทันทีว่านักเรียนมีความรู้ทางพลศึกษามากน้อยเพียงใด โดย ไม่ว่าค่าตัวเลขจากการทดสอบนั้น

(2) การประเมินผล

Scriven (อ้างถึงใน วิวัฒน์ กระทุ์. 2534 : 13) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่า “เป็นการรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีระบบ เพื่อบ่งชี้ถึงคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง”

Marshall และ Hales (อ้างถึงใน วิวัฒน์ กระทุ์. 2534 : 13) กล่าวถึงการประเมินผลว่า “เป็นการกำหนดคุณค่าสิ่งที่เราวัดโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการวัด”

กมล สุดประเสริฐ (2510 : 6) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่า “เป็นการนำเอาผลการวัดต่าง ๆ มาประมวลชี้ขาดในขั้นสรุป”

อนันต์ ศรีโสภิต (2525 : 2) กล่าวถึงการประเมินผลว่า หมายถึง “กรรมวิธีของการวางแผนเก็บรวบรวม และการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ เพื่อนำมาแปลงค่าหรือประเมินค่าตามเกณฑ์หรือตามจุดมุ่งหมายที่วางเอาไว้”

นอกจากนี้ วิริยา บุญชัย (2529 : 9) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นการกำหนดค่าหรือตีค่า หรือวัดคุณค่าในสิ่งที่ต้องการทราบในทางรวม ๆ เช่น กำหนดค่าว่า ดี เลว สวย เป็นต้น ในการกำหนดค่าหรือตีค่านั้น อาศัยจากการทดสอบและวัดผลมาประมวลแล้วลงความเห็นว่าเป็น “ดี” “สวย” หรือ “ไม่สวย” การประเมินผลเป็นกระบวนการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน ในการตัดสินใจนั้นครูจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเป็น ไปอย่างถูกต้อง กระบวนดังกล่าว ได้แก่ การรวบรวมข้อมูล (การวัดผล) เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลที่มีเกณฑ์มาตรฐานอยู่แล้ว ต่อจากนั้นก็กำหนดคุณค่า หรือ ตัดสิน โดยอาศัยข้อมูลการวัดผลดังกล่าว แล้วการประเมินผลถือว่ามีส่วนสำคัญในการปรับปรุงการเรียนของนักเรียนด้วย

ปัจจุบันนี้ใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา การประเมินผลการเรียนส่วนมากจะทำอย่างมีแบบแผน โดยการประเมินผลนั้นจะมีทั้งการประเมินผลในระหว่างการเรียนการสอน (formative evaluation) เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับความสำเร็จ หรือความล้มเหลวทางการเรียนรู้ของนักเรียนและการสอนของครู สำหรับนักเรียนข้อมูลที่ได้จะเป็นแรงเสริมกระตุ้นการเรียนของนักเรียน หรือเพื่อช่วยครูในการปรับปรุงการสอนและจัดกลุ่มนักเรียนในการสอนซ่อมเสริม และการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน (summative evaluation) เพื่อจะดูว่าการเรียนการสอนนั้นประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ ดังนั้น ในการเรียนการสอนครูผู้สอนควรมีการประเมินผลทั้ง 2 ลักษณะคือ

1. การประเมินผลเป็นระยะ (formative evaluation) การประเมินผลวิธีนี้เริ่มตั้งแต่ตอนต้นของการเรียนการสอน และทำต่อไปเรื่อย ๆ ตลอดหน่วยการเรียนการสอน ด้วยการประเมินผลแบบนี้สามารถแยกหน่วยของการสอนออกเป็นส่วนย่อย ๆ และทำการประเมินผลหน่วยย่อย ๆ นั้น ซึ่งให้ประโยชน์ในการประเมินระดับความสัมฤทธิ์ในแต่ละด้าน และยังบอกให้ทราบว่าอะไรบ้างที่ยังไม่สามารถบรรลุได้ กล่าวได้ว่า การประเมินผลแบบนี้ส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับสูงและเป็นปฏิบัติการย้อนกลับ ที่สำคัญซึ่งช่วยส่งเสริมการเรียนรู้

2. การประเมินผลแบบสรุป (summative evaluation) เป็นการประเมินผลในตอนท้ายของการเรียนการสอน หรือเมื่อสิ้นสุดในแต่ละหน่วยการสอน การประเมินผลแบบสรุป ยังให้ประโยชน์ในการประเมินผลการเรียน ที่ไม่สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ในรูปเชิงพฤติกรรมได้อย่างชัดเจน

นอกจากนี้ Strand และ Wilson (1993 : 149) ยังได้กล่าวถึงการประเมินผลเป็นระยะและการประเมินผลแบบสรุป โดยสรุปได้ว่าการประเมินผลเป็นระยะ (formative evaluation) จะส่งผลย้อนกลับ (feedback) ไปยังนักเรียน ทำให้ทราบระดับความสามารถของตนเองเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงตนเอง นักเรียนมีความต้องการการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้อย่างแท้จริง การประเมินผลลักษณะนี้จึงต้องมีการแบ่งการสอนและเนื้อหาเป็นจุดย่อย ๆ แต่มีครูน้อยคนนักที่ใช้การประเมินแบบนี้อย่างเป็นทางการทั้ง ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการวิเคราะห์พัฒนาการด้านทักษะ ความสามารถ ความเก่ง ความอ่อน ให้ทั้งครูและนักเรียนได้ทราบ เพื่อจะได้ทราบว่าต้องเรียนหรือฝึกฝนอะไรเพิ่มเติมอีก การประเมินผลเป็นระยะค่อนข้างจะเป็นอัตนัย (subjective) ดังนั้นครูจึงควรมีความรู้ ความชำนาญในเรื่องทักษะพื้นฐาน เพื่อก่อให้เกิดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ส่วนการประเมินผลแบบสรุป (summative evaluation) เป็นเครื่องตัดสินว่า การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์หรือไม่ โดยออกมาในลักษณะของผลการเรียนตอนปลายเทอม ใช้ในการพัฒนาทักษะหนึ่งไปสู่อีกทักษะหนึ่ง หรือใช้ในการคัดตัวนักกีฬาแบบทดสอบที่ใช้จึงต้องมีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ เพื่อนำผลจากการทดสอบนั้นไปประเมินผลเพื่อตัดสินใจผลการเรียนในลักษณะของระดับคะแนนหรือครุณับเอง (วิริยา บุญชัย. 2529 : 30)

จากความหมายของแบบทดสอบ การวัดผล และการประเมินผลที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่าแบบทดสอบเป็นเครื่องมือของการวัดผล การวัดผลเป็นกระบวนการบ่งชี้ หรือ คุณลักษณะด้วยเครื่องมือวัด ส่วนการประเมินผลเป็นการกำหนดคุณค่า ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อสรุปหรือวินิจฉัยโดยอาศัยผลมาจากการวัดมาประกอบการตัดสิน คุณค่าของสิ่งหนึ่งหรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีกฎเกณฑ์ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันดังนี้ คือแบบทดสอบเป็นเครื่องมือของการวัดผล และการวัดผลเป็นเทคนิคของการประเมินผล ส่วนการประเมินผลก็เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการศึกษา ซึ่งในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาจะต้องประกอบไปด้วยทั้ง 3 อย่าง คือแบบทดสอบ (test) การวัดผล (measurement) และการประเมินผล (evaluation)

(3) เป้าหมายของการวัดและประเมินผล

ในการวัดและประเมินผลการเรียนนั้น ครูผู้สอนส่วนใหญ่จะมุ่งไปที่ตัวนักเรียนเป็นสำคัญ ดังที่

พูนศักดิ์ ประถมบุตร (2532 : 12) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการวัดและประเมินผลการเรียนเพื่อ

1. จัดตำแหน่ง (placement) เป็นการศึกษาว่านักเรียนแต่ละคนมีความรู้หรือทักษะพอเพียงที่จะเริ่มบทเรียนหรือไม่ หรือจะทำการฝึกในระดับใด ซึ่งผลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ต่อการจำแนกประเภท (classification) ว่านักเรียนมีพื้นฐานอย่างไร เก่ง ปานกลางหรืออ่อน

2. วินิจฉัย (diagnostic) ซึ่งทำให้ทราบจุดเด่นจุดด้อยของนักเรียนแต่ละคนเพื่อเป็นแนวทางให้ครูปรับปรุงวิธีการสอน และสามารถซ่อมเสริมให้นักเรียนแต่ละคนได้อย่างถูกต้อง

3. การประเมินว่านักเรียนมีความงอกงามมากน้อยเพียงใด วิธีนี้จะใช้การทดสอบสองครั้ง แล้วนำผลที่ได้จากการทดสอบมาเปรียบเทียบกัน เพื่อเปรียบเทียบความสามารถของตัวเด็กเอง (assessment)

4. เพื่อไปใช้ทำนาย (prediction) ผลจากการสอบจะแนะแนวทางในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ ช่วยในการทำนายว่าควรจะไปทางใดจึงจะประสบความสำเร็จ

5. เพื่อนำไปใช้ประเมินค่า (evaluation) โดยจะประเมินผลหลังจากการเรียนการสอนสิ้นสุดลง ผลจากการวัดจะเป็นแนวทางในการให้ระดับคะแนน

นอกจากนี้ สุวิมล ตั้งสัจพจน์ (2526 : 10) ยังได้เสนอจุดประสงค์ของการวัดและประเมินผล ดังนี้

1. เพื่อคัดเลือกนักเรียน
2. เพื่อจำแนกประเภท
3. เพื่อวินิจฉัย
4. เพื่อประเมินพัฒนาการในการเรียน
5. เพื่อพยากรณ์
6. เพื่อจูงใจการเรียน
7. เพื่อประเมินค่าวิธีการในการสอน
8. เพื่อรักษามาตรฐาน

(4) ประโยชน์ของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จากจุดประสงค์ของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จะเห็นได้ว่าการวัดและประเมินผลการเรียนรู้จะทำให้เกิดประโยชน์ในหลาย ๆ ด้าน ดังที่ พูนศักดิ์ ประถมบุตร (2532 : 13-14) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดและประเมินผลไว้ ดังนี้

(4.1) ประโยชน์ต่อผู้สอน

1. ให้ทราบพฤติกรรมเบื้องต้นของผู้เรียน เพื่อช่วยในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน
2. ช่วยให้ผู้สามารถกำหนดปรับปรุงเป้าหมาย ตามความเป็นจริงสำหรับผู้เรียนแต่ละระดับ

3. ให้ผู้สอนทราบว่าได้สอนให้บรรลุจุดประสงค์ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด

4. ช่วยในการประเมินผลและปรับปรุงเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

5. ทำให้ทราบระดับสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน ในระดับต่าง ๆ ของการเรียนรู้

6. ช่วยให้ข้อมูลเป็นแนวทาง ในการเปรียบเทียบระดับสัมฤทธิ์ผลระหว่างผู้เรียนและเป็นแนวทางในการให้อันดับคะแนนของผู้เรียนด้วย

7. ให้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจว่าผู้เรียนมีความสามารถพอเพียงที่จะเลื่อนชั้นสูงขึ้นหรือไม่

(4.2) ประโยชน์ต่อผู้เรียน

- ทำให้รู้ระดับความสามารถของตนเองในแต่ละด้าน
- ทำให้รู้สิ่งบกพร่องที่ตัวเองต้องเริ่มปรับปรุงแก้ไข
- ช่วยในการเลือกวิชาเรียน
- ทำให้รู้ระดับความงอกงามในการเรียนการสอน
- ทำให้ตื่นตัวและมีความสนใจในการเรียน

(4.3) ประโยชน์ในการแนะแนว

การวัดและประเมินผลทำให้ผู้เรียน ครูผู้สอน ตลอดจนฝ่ายแนะแนว ได้ทราบว่าผู้เรียนมีจุดเด่นจุดด้อยในด้านใดบ้าง ซึ่งจะมีประโยชน์เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน การเลือกอาชีพ ตลอดจนการศึกษาต่อ

(4.4) ประโยชน์ในการบริหาร

จะช่วยให้ข้อมูลแก่ผู้บริหารในการตัดสินใจดำเนินการได้อย่างเหมาะสม เช่น การคัดเลือกบุคคล การตรวจสอบคุณภาพการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การปรับปรุงหลักสูตรหรือการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องอำนวยความสะดวก

(4.5) ประโยชน์ด้านการวิจัย

ทำให้มองเห็นปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนการบริหารที่ควรศึกษาหาความจริง เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิกุล สมจิตต์ (2545 : 84-89) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาโปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา ระดับปริญญาตรี กลุ่มสถาบันราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของนักศึกษา ประกอบด้วย

พฤติกรรมของผู้บริหาร พฤติกรรมของผู้ปกครอง พฤติกรรมของอาจารย์ผู้สอน สภาพห้องเรียน-ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด-ปัจจัยเกื้อหนุน พฤติกรรมของตัวผู้เรียน และลักษณะเนื้อหาวิชา ส่วนระดับความพึงพอใจของแต่ละองค์ประกอบดังกล่าวพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นองค์ประกอบ

พฤติกรรมของผู้ปกครองที่พบว่าอยู่ในระดับมาก

นชพรรณ จันทอง (2544 : 104-107) ได้ศึกษาการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการพิมพ์ในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน นักศึกษาที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยต่างกันมีความพึงพอใจแตกต่างกันเฉพาะด้านกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจแตกต่างกันเฉพาะด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านบทบาทของเพื่อนนักศึกษา และนักศึกษาที่ศึกษาต่างสถาบันกันมีความพึงพอใจแตกต่างกันเฉพาะด้านเนื้อหา ด้านปัจจัยที่สนับสนุนการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล และด้านอาจารย์ผู้สอน

ณิรนุช จงอารี (2544 : 50-52) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ต่อการใช้บริการการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความพึงพอใจต่อการบริการของคณะศึกษาศาสตร์ ได้แก่ การบริการของหน่วยส่งเสริมและพัฒนาวิชาการ การบริการของสำนักงานภาควิชา/สาขาวิชา การบริการของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับบัณฑิตศึกษา การบริการของห้องสมุดคณะศึกษาศาสตร์ และการบริการด้านอาคาร สถานที่ อุปกรณ์ สื่อการสอน อยู่ในระดับปานกลาง

ผาสุก สนิทวงศ์ ณ อยุธยา และคณะ (2529 : 66-68) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัยมีความพึงพอใจด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร ด้านการทำวิทยานิพนธ์ ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ด้านวิธีการสอน และบุคลิกภาพของอาจารย์ และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง

ปิยะชาติ โชคพิพัฒน์ และเทวินทร์ จันทรศักดิ์ (2534 : 125-132) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือต่อกระบวนการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนการสอนด้านบทบาทของเพื่อนนักศึกษา ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านห้องสมุด ด้านสภาพของห้องเรียน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านสภาพห้องประลอง ห้องแล็บ และโรงฝึกงาน อยู่ในระดับน้อย

อุษณีย์ ลาวัณย์วัฒนกุล (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาในการจัดการเรียนการสอนและการบริการทางวิชาการของโครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ภาคสมทบ) มหาวิทยาลัยเกริก ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านเอกสารประกอบการเรียน ด้านห้องเรียน ด้านเทคนิคและวิธีการสอน ด้านการประเมินผล และภาพรวมอยู่ในระดับสูง

ทวิช มโนภิรมย์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการออกกำลังกายกับความพึงพอใจในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรม

สามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีทัศนคติต่อการออกกำลังกาย อยู่ในระดับดี มีความพึงพอใจในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา อยู่ในระดับดี และทัศนคติต่อการออกกำลังกายมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กิติพร โชประการ และกฤตยา ไชยสีวามงคล (2542 : 33-34) ได้ศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิต มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ต่อวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับประโยชน์และการนำไปใช้ได้จริงของวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก และบัณฑิตต่างคณะกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัศวิน พรหมโสภา (2544 : 88-96) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน และด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ศึกษาคณะวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ รายด้านและโดยภาพรวม แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

หาญปกรณ์ หลอดเงิน และณัฐธิน หลอดเงิน (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อบรรยากาศการเรียนการสอนในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีเจตคติต่อบรรยากาศการเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก และนักศึกษาที่มีวิชาเอก ชั้นปี และระดับผลการเรียนต่างกัน มีเจตคติต่อบรรยากาศการเรียนการสอนในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นภาพร พงษ์สุวรรณ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเจตคติของครูต่อการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกลุ่มโรงเรียนป่าจั่ว สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า เจตคติของครูต่อการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และโดยภาพรวม อยู่ในระดับดี

กนกวรรณ มณไพวงศ์ (2540 : 70) ได้ศึกษา “การประเมินการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพาตามทัศนะของนิสิต” โดยในส่วนของคณะศึกษาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ผลการสอนของอาจารย์อยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล อยู่ในระดับดี ส่วนด้านการใช้สื่อการสอนและ

แหล่งข้อมูลทางวิชาการ อยู่ในระดับพอใช้ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบอีกว่า นิสิตชั้นปีต่างกันมีความคิดเห็นด้านการวัดผลและประเมินผลของอาจารย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิชิต สุรัตน์เรืองชัย (2542 : 28) ได้ศึกษา “ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา” โดยศึกษากับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2541 ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีความคิดเห็นว่าอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์มีประสิทธิภาพการสอนในระดับมากถึง 5 ด้าน คือ การเตรียมการสอน การใช้สื่อการสอน การดำเนินการสอน การวัดและประเมินผล และผลสัมฤทธิ์ในการสอน นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบอีกว่าตัวแปรชั้นปีและสาขาวิชาส่งผลต่อการแสดงความคิดเห็นของนิสิต โดยพบว่า นิสิตชั้นปีต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนิสิตสาขาวิชาต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สายชนม์ สัจจานิตย์ (2538 : 47-48) ได้ศึกษา “ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ตามทัศนะของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2538” โดยศึกษากับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี 3 สาขา คือ สาขาศิลปะ สาขาวิทยาศาสตร์ และสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์สาขาศิลปะมีประสิทธิภาพการสอนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนอาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์กับอาจารย์สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีประสิทธิภาพการสอนอยู่ในเกณฑ์ดี และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมและเปอร์เซ็นต์ของการเข้าชั้นเรียนแตกต่างกัน พบว่ามีเฉพาะนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์เท่านั้นที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติและความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 มีรายละเอียดขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนวิชาในหมวดวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และหมวดวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 จำนวน 2,000 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนวิชาในหมวดวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และหมวดวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามคณะ จำนวน 600 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติของนักศึกษาต่อการเรียนวิชาหมวดวิชาเลือกทาง

สังคมศาสตร์และหมวดวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านสื่อ การเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนวิชาหมวดวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และหมวดวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

ลักษณะของแบบสอบถามในตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ของ Likert ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงค่าและความหมายของทัศนคติและความพึงพอใจ

ระดับ	ทัศนคติ		ความพึงพอใจ
	ทางบวก	ทางลบ	
5	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มากที่สุด
4	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	มาก
3	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ	ปานกลาง
2	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	น้อย
1	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	น้อยที่สุด

และมีการแปลความหมายของคะแนน ดังนี้

ตารางที่ 3.2 แสดงเกณฑ์การแปลความหมายระดับทัศนคติและระดับความพึงพอใจ

ค่าเฉลี่ย	ระดับทัศนคติ	ระดับความพึงพอใจ
4.50 – 5.00	ดีมาก	มากที่สุด
3.50 – 4.49	ดี	มาก
2.50 – 3.49	ปานกลาง	ปานกลาง
1.50 – 2.49	ไม่ดี	น้อย
1.00 – 1.49	ไม่ดีมาก	น้อยที่สุด

3.2.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติและความพึงพอใจ

2. กำหนดประเด็นของข้อคำถาม

3. ดำเนินการปรับปรุงและสร้างข้อคำถามตามตัวแปรที่ศึกษา

4. ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับวงจำกัดจำนวนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น หากพบมีการคัดลอกไปโดยไม่ได้รับอนุญาต กรุณาแจ้งไปยังผู้ดูแลระบบของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

5.1 แบบสอบถามทัศนคติ หาคุณภาพของเครื่องมือ คือ

5.1.1 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach ซึ่งสูตรดังนี้

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

S_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

ผลหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติ ดังแสดงในตารางที่ 3.3

5.1.2 หาค่าอำนาจจำแนก (discrimination) โดยการทดสอบค่าที (t-test) ด้วยสูตร

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าอำนาจจำแนก

\bar{X}_H แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มสูง

\bar{X}_L แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มต่ำ

S_H^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มสูง

S_L^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มต่ำ

n_H, n_L แทน จำนวนผู้ตอบกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ (ซึ่งมีจำนวนเท่ากัน)

ผลการวิเคราะห์ได้ค่า t อยู่ระหว่าง 1.75-4.53 (เกณฑ์การพิจารณาจะพิจารณาจากข้อคำถามมีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ถือว่าเป็นข้อที่มีอำนาจจำแนกดี นำไปใช้ได้)

5.2 แบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach ผลหาค่าความเชื่อมั่นดังแสดงในตารางที่ 3.3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.3 แสดงผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติและความพึงพอใจ
ของนักศึกษา จำแนกเป็นรายด้าน

ด้าน	ค่าความเชื่อมั่น	
	แบบสอบถามทัศนคติ	แบบสอบถามความพึงพอใจ
1. เนื้อหา	.7053	.8526
2. สื่อการเรียนการสอน	.6258	.9345
3. กิจกรรมการเรียนการสอน	.6956	.8627
4. การวัดและประเมินผล	.7403	.8708
รวม	.8845	.9626

7. นำแบบสอบถามมาปรับปรุง แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียน
วิชาในหมวดวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และหมวดวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระ
จอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษา จำนวน 600
คน ในช่วงเดือนกันยายน พ.ศ. 2548 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2549

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วย โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยมี
ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา (แบบสอบถามตอนที่ 1) โดยใช้สถิติการวิเคราะห์หา
จำนวน และร้อยละ
2. วิเคราะห์ทัศนคติและความพึงพอใจของนักศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (S.D.)
3. เปรียบเทียบทัศนคติและความพึงพอใจของนักศึกษา โดยการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ
ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ดังนี้

3.1 เปรียบเทียบทัศนคติและความพึงพอใจระหว่างนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่างกัน
โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ด้วยวิธี t-test ที่ระดับนัยสำคัญ (α) เท่ากับ .05

3.2 เปรียบเทียบทัศนคติและความพึงพอใจระหว่างนักศึกษาที่มีคณะ ชั้นปี และ
ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of

Variance : One-way ANOVA) หากพบความแตกต่างทำ Multiple comparison test เพื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ Scheffe'

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น .อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติและความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 มีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

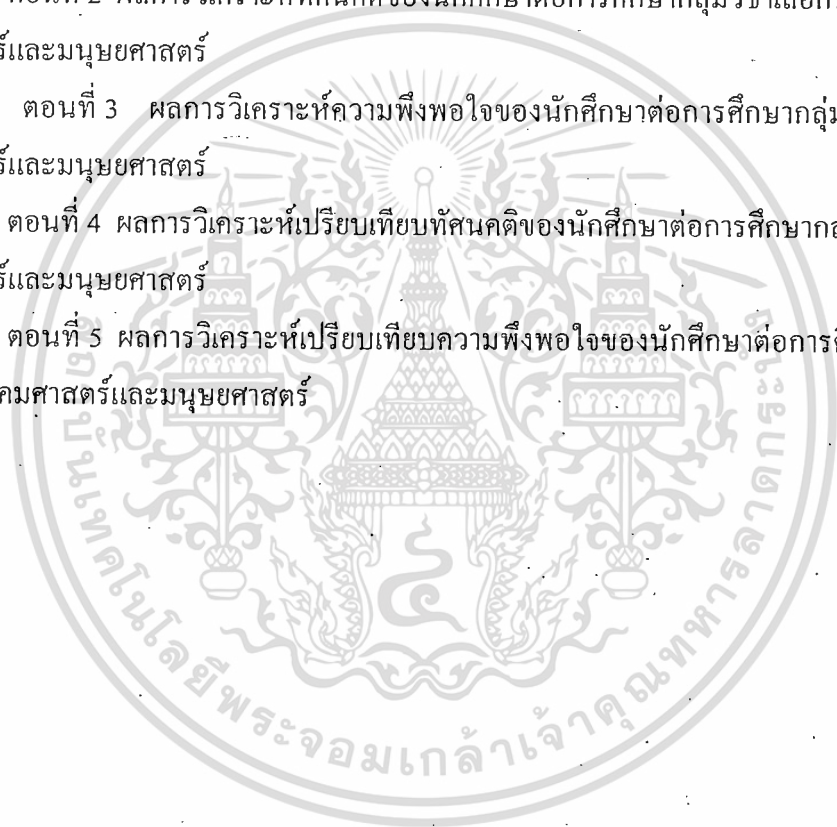
4.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา

4.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของนักศึกษาต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

4.3 ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

4.4 ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

4.5 ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน ร้อยละ และลำดับที่ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
1. เพศ			
- ชาย	315	52.50	1
- หญิง	285	47.50	2
รวม	600	100.00	-
2. เกรดเฉลี่ยสะสม			
- น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.50	409	79.40	1
- มากกว่า 2.50	106	20.60	2
รวม	515	100.00	-
3. คณะ			
- วิทยาศาสตร์	95	15.80	3
- วิศวกรรมศาสตร์	113	18.80	1
- เทคโนโลยีการเกษตร	100	16.70	2
- สถาปัตยกรรมศาสตร์	78	13.00	5
- ครุศาสตร์อุตสาหกรรม	81	13.50	4
- เทคโนโลยีสารสนเทศ	55	9.20	7
- โครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร	78	13.00	6
รวม	600	100.00	-
4. ชั้นปี			
- ชั้นปี 1	114	19.00	3
- ชั้นปี 3 หรือชั้นปี 1 (ต่อเนื่อง)	118	19.70	2
- ชั้นปี 2	266	44.30	1
- ชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง)	102	17.00	4
รวม	600	100.00	-
5. อาชีพของผู้ปกครอง			
- เกษตรกรรม	79	13.20	4
- ธุรกิจส่วนตัว	166	27.70	2
- ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	102	17.00	3
- อื่น ๆ	230	38.30	1
รวม	600	100.00	-

เอกสารนี้ได้รับจ้างทั่วไปสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอญนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่าการณี-ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของลิขสิทธิ์ทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.1 พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 315 คน คิดเป็นร้อยละ 52.50 ที่เหลือเป็นเพศหญิง จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 และ

นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.50 จำนวน 409 คน คิดเป็นร้อยละ 70.40 และเกรดเฉลี่ยมากกว่า 2.50 จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 20.60 และ

นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 18.80 รองลงมาเป็นนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 16.70 และน้อยที่สุดคือนักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 9.20 และ

นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปี 2 จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 44.30 รองลงมาเป็นนักศึกษาชั้นปี 3 หรือชั้นปี 1 (ต่อเนื่อง) จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 19.70 และน้อยที่สุดคือนักศึกษาชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง) จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00 และ

นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ผู้ปกครองประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 38.30 รองลงมาผู้ปกครองประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 27.70 และน้อยที่สุดคือผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่น ๆ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 3.80 และ

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน ร้อยละ และลำดับที่แหล่งสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แหล่งสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
- ผู้ปกครอง	558	75.30	1
- กู้ยืมรัฐบาล	118	15.90	2
- ตนเอง	35	4.70	3
- ญาติ	22	3.00	4
- อื่น ๆ	8	1.10	5
รวม	714	100.00	-

จากตารางที่ 4.2 พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่าผู้ปกครองเป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา จำนวน 558 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 75.30 รองลงมาเป็นการกู้ยืมจากรัฐบาล จำนวน 118 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 15.90 และน้อยที่สุดตอบว่าเป็นแหล่งอื่น ๆ จำนวน 8 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 1.10

4.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของนักศึกษาต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทาง สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับทัศนคติ และลำดับทัศนคติต่อการศึกษากลุ่ม
วิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา จำแนกเป็นรายด้าน

ด้าน	นักศึกษา (n = 600)			ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	ระดับทัศนคติ	
1. เนื้อหา	3.86	.483	ดี	2
2. กิจกรรมการเรียนการสอน	3.76	.466	ดี	4
3. สื่อการเรียนการสอน	3.81	.421	ดี	3
4. การวัดและประเมินผล	3.92	.429	ดี	1
รวม	3.84	.371	ดี	-

จากตารางที่ 4.3 พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 มีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับดี และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านเนื้อหา ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับทัศนคติ และลำดับทัศนคติต่อการศึกษากลุ่ม วิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา ด้านเนื้อหา จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านเนื้อหา	นักศึกษา (n = 600)			ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	ระดับทัศนคติ	
1. วิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ช่วยให้ท่านรู้จักสภาพสังคมปัจจุบันได้ดีขึ้น	4.28	.610	ดี	1
2. ท่านเห็นเนื้อหาวิชาในกลุ่มนี้ไม่ควรมีเนื้อหาด้านคุณธรรมและจริยธรรม เพราะจะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย	3.64	1.061	ดี	8
3. วิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เป็นวิชาที่วัดด้วยความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม	4.20	.561	ดี	2
4. เนื้อหาสาระของหลักสูตรวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ขาดความต่อเนื่อง	2.87	.876	ปานกลาง	9
5. เนื้อหาสาระวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นเรื่องไกลตัว จึงไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	3.73	1.076	ดี	7
6. ท่านเห็นด้วยที่วิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ไม่มีประโยชน์จึงไม่ต้องการให้มีวิชานี้ในหลักสูตรการเรียนรู้อ	3.93	1.164	ดี	5
7. ท่านเห็นด้วยกับการเข้าเรียนวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ทุกครั้งโดยไม่พยายามที่จะขาดเรียน	4.10	.689	ดี	4
8. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เช่น การแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน	3.84	.771	ดี	6
9. ท่านเห็นด้วยกับการเตรียมบทเรียนล่วงหน้าก่อนที่อาจารย์จะสอนวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	4.18	.624	ดี	3
รวม	3.86	.483	ดี	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.4 พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 มีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ด้านเนื้อหา ภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีจำนวน 1 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ที่เหลืออีกจำนวน 8 ข้อ อยู่ในระดับดี และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 5 ลำดับแรก คือ

- ลำดับที่ 1 ข้อที่1 วิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ช่วยให้ท่านรู้จักสภาพสังคมปัจจุบันได้ดีขึ้น
- ลำดับที่ 2 ข้อที่3 วิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เป็นวิชาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม
- ลำดับที่ 3 ข้อที่9 ท่านเห็นด้วยกับการเตรียมบทเรียนล่วงหน้าก่อนที่อาจารย์จะสอนวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- ลำดับที่ 4 ข้อที่7 ท่านเห็นด้วยกับการเข้าเรียนวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ทุกครั้งโดยไม่พยายามที่จะขาดเรียน
- ลำดับที่ 5 ข้อที่6 ท่านเห็นด้วยที่วิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ไม่มีประโยชน์ จึงไม่ต้องการให้มีวิชาี้ในหลักสูตรการเรียนรู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับทัศนคติ และลำดับทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	นักศึกษา (n = 600)			ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	ระดับทัศนคติ	
1. ท่านเห็นด้วยที่การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาวิชา	4.24	.603	ดี	1
2. ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์มอบหมายงานให้นักศึกษาได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถของนักศึกษา	4.14	.655	ดี	2
3. ท่านเห็นว่าการสอนวิชาในกลุ่มนี้ อาจารย์ผู้สอนไม่จำเป็น ต้องสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา	3.73	1.140	ดี	5
4. ท่านรู้สึกว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ไม่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	3.53	1.022	ดี	7
5. ท่านรู้สึกว่าคุณครูให้ความสนใจนักศึกษาในชั้นเรียนเท่ากันทุกๆ คน	3.84	.835	ดี	4
6. ท่านเห็นว่าเทคนิควิธีการสอนของอาจารย์ และเนื้อหาวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ส่วนใหญ่ น่าเบื่อหน่ายทำให้ไม่น่าเรียน	3.21	1.064	ปานกลาง	9
7. ท่านมีส่วนร่วมในการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นถึงเนื้อหาในบทเรียน	3.67	.840	ดี	6
8. ท่านเห็นด้วยที่เพื่อนนักศึกษาดึงใจศึกษาค้นคว้างานที่ได้รับมอบหมาย	4.03	.693	ดี	3
9. ท่านเห็นด้วยที่เพื่อนนักศึกษาคุยกหยอกล้อกันขณะที่อาจารย์กำลังจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.48	1.201	ปานกลาง	8
รวม	3.76	.466	ดี	-

จากตารางที่ 4.5 พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 มีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นราย

ข้อพบว่ามีจำนวน 2 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ที่เหลืออีกจำนวน 7 ข้อ อยู่ในระดับดี และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 5 ลำดับแรก คือ

ลำดับที่ 1 ข้อที่1 ท่านเห็นด้วยที่การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาวิชา

ลำดับที่ 2 ข้อที่2 ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์มอบหมายงานให้นักศึกษาได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถของนักศึกษา

ลำดับที่ 3 ข้อที่8 ท่านเห็นด้วยที่เพื่อนนักศึกษาตั้งใจศึกษาค้นคว้างานที่ได้รับมอบหมาย

ลำดับที่ 4 ข้อที่5 ท่านรู้สึกที่อาจารย์ให้ความสนใจนักศึกษาในชั้นเรียนเท่ากันทุกๆ คน

ลำดับที่ 5 ข้อที่3 ท่านเห็นว่าการสอนวิชาในกลุ่มนี้ อาจารย์ผู้สอนไม่จำเป็น ต้องสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับทัศนคติ และลำดับทัศนคติต่อการศึกษากลุ่ม วิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านสื่อการเรียนการสอน	นักศึกษา (n = 600)			ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	ระดับทัศนคติ	
1. ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์ใช้สื่ออุปกรณ์ได้เหมาะสมกับการเรียนการสอนวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	3.96	.750	ดี	7
2. ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์จัดทำเอกสารและคู่มือในการเรียนการสอนวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	4.15	.663	ดี	4
3. ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์ควรจะมีการปรับปรุงสื่อการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ	4.19	.694	ดี	1
4. ท่านเห็นด้วยที่สื่อการสอนเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้อาจารย์สามารถถ่ายทอดเนื้อหาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น	4.15	.681	ดี	5
5. ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์ใช้สื่อการสอนได้สัมพันธ์กับเรื่องที่ทำการสอน	4.10	.700	ดี	6
6. ท่านรู้สึกว่าการใช้สื่อการสอนวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่อาจารย์นำมาใช้ขาดความน่าสนใจเพราะไม่สอดคล้องกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน	3.09	1.128	ปานกลาง	9
7. ท่านรู้สึกว่าการใช้สื่อการสอนบางครั้งทำให้การเรียนการสอนล่าช้า	3.03	1.064	ปานกลาง	10
8. ท่านรู้สึกว่าคุณครูสอนวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ขาดทักษะในการใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน	3.12	1.034	ปานกลาง	8
9. ท่านเห็นด้วยถ้ามีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ตหรือจากสิ่งอื่นๆ ในการเรียนการสอนวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	4.17	.688	ดี	3
10. ท่านเห็นด้วยกับการดูสารคดีที่มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับบทเรียนในวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	4.17	.635	ดี	2
รวม	3.81	.421	ดี	

เอกสารนี้เป็นลิขสิทธิ์สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างถึงถึงเจ้าของลิขสิทธิ์ทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.6 พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 มีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ด้านสื่อการเรียนการสอน ภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีจำนวน 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ที่เหลืออีกจำนวน 7 ข้อ อยู่ในระดับดี และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 5 ลำดับแรก คือ

ลำดับที่ 1 ข้อที่3 ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์ควรจะมีการปรับปรุงสื่อการสอนให้ทันสมัยอยู่

เสมอ

ลำดับที่ 2 ข้อที่10 ท่านเห็นด้วยกับการดูสารคดีที่มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับบทเรียนในวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ลำดับที่ 3 ข้อที่9 ท่านเห็นด้วยถ้ามีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ตหรือจากสิ่งอื่นๆ ในการเรียนการสอนวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ลำดับที่ 4 ข้อที่2 ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์จัดทำเอกสารและคู่มือในการเรียนการสอนวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ลำดับที่ 5 ข้อที่4 ท่านเห็นด้วยที่สื่อการสอนเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้อาจารย์สามารถถ่ายทอดเนื้อหาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับทัศนคติ และลำดับทัศนคติต่อการศึกษากลุ่ม
วิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล
จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านการวัดและประเมินผล	นักศึกษา (n = 600)			ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	ระดับทัศนคติ	
1. ท่านเห็นด้วยถ้าจะมีการวัดและประเมินความรู้พื้นฐาน วิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ก่อนเรียน	3.74	.916	ดี	7
2. ท่านเห็นว่าควรจะมีการวัดและประเมินผลด้าน คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนไปพร้อม ๆ กับการ จัดการเรียนรู้	3.89	.823	ดี	6
3. ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์มีเกณฑ์การประเมินผลที่มีความ สอดคล้องกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน	4.04	.584	ดี	5
4. ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์ออกข้อสอบได้ตรงกับ จุดประสงค์การเรียนรู้วิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์	4.18	.616	ดี	2
5. ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์จะเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ ปรับปรุงตนเองจากการประเมินผลงานตนเองเป็น ระยะ ๆ	4.14	.655	ดี	3
6. ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์ใช้การวัดและประเมินผลการ เรียนได้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระของวิชาเลือกทาง มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	4.13	.601	ดี	4
7. ท่านเห็นว่าความรู้ที่ได้รับจากการเรียนวิชาเลือก ทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สามารถนำมา ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.34	.623	ดี	1
8. ท่านเห็นด้วยที่ต้องอ่านหนังสือวิชาเลือกทาง มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เฉพาะช่วงที่มีการสอบ เท่านั้น	2.97	1.168	ปานกลาง	8
รวม	3.92	.429	ดี	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.7 พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 มีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ด้านการวัดและประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีจำนวน 1 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ที่เหลืออีกจำนวน 7 ข้อ อยู่ในระดับดี และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 5 ลำดับแรก คือ

- ลำดับที่ 1 ข้อที่ 7 ท่านเห็นว่าความรู้ที่ได้รับจากการเรียนวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
- ลำดับที่ 2 ข้อที่ 4 ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์ออกข้อสอบได้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- ลำดับที่ 3 ข้อที่ 5 ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์จะเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ปรับปรุงตนเองจากการประเมินผลงานตนเองเป็นระยะ ๆ
- ลำดับที่ 4 ข้อที่ 6 ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์ใช้การวัดและประเมินผลการเรียนได้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระของวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- ลำดับที่ 5 ข้อที่ 3 ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์มีเกณฑ์การประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการศึกษาหลักสูตรเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และลำดับความพึงพอใจต่อการศึกษาหลักสูตรเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา จำแนกเป็นรายด้าน

ด้าน	นักศึกษา (n = 600)			ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	
1. เนื้อหา	3.85	.522	มาก	3
2. กิจกรรมการเรียนการสอน	3.88	.525	มาก	2
3. สื่อการเรียนการสอน	3.69	.627	มาก	4
4. การวัดและประเมินผล	3.97	.513	มาก	1
รวม	3.84	.461	มาก	-

จากตารางที่ 4.8 พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 มีความพึงพอใจต่อการศึกษาหลักสูตรเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านเนื้อหา และด้านสื่อการเรียนการสอน ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และลำดับความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา ด้านเนื้อหา จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านเนื้อหา	นักศึกษา (n = 600)			ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	
1. ความน่าสนใจของเนื้อหารายวิชาในกลุ่มนี้	3.90	.635	มาก	3
2. ความมีประโยชน์ของเนื้อหารายวิชาในกลุ่มนี้	4.07	.642	มาก	1
3. ความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ของเนื้อหาวิชาในกลุ่มนี้	3.82	.760	มาก	6
4. ความต่อเนื่องของเนื้อหาวิชา ของรายวิชาต่าง ๆ ในกลุ่มนี้	3.67	.754	มาก	8
5. ความเหมาะสมของปริมาณเนื้อหาวิชาในกลุ่มนี้	3.77	.713	มาก	7
6. การได้รับเนื้อหาวิชาในกลุ่มนี้จากผลการวิจัยหรือจากประสบการณ์ของอาจารย์	3.91	.781	มาก	2
7. เนื้อหาวิชาเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้นักศึกษา	3.84	.781	มาก	4
8. เนื้อหาวิชาเป็นแนวทางให้นักศึกษาเกิดความคิดริเริ่มและต้องการค้นคว้าเพิ่มเติม	3.83	.798	มาก	5
รวม	3.85	.522	มาก	-

จากตารางที่ 4.9 พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ด้านเนื้อหา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 5 ลำดับแรก คือ

ลำดับที่ 1 ข้อที่ 2 ความมีประโยชน์ของเนื้อหาวิชาในกลุ่มนี้

ลำดับที่ 2 ข้อที่ 6 การได้รับเนื้อหาวิชาในกลุ่มนี้จากผลการวิจัยหรือจากประสบการณ์ของอาจารย์

ลำดับที่ 3 ข้อที่ 1 ความน่าสนใจของเนื้อหาวิชาในกลุ่มนี้

ลำดับที่ 4 ข้อที่ 7 เนื้อหาวิชาเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้นักศึกษา

ลำดับที่ 5 ข้อที่ 8 เนื้อหาวิชาเป็นแนวทางให้นักศึกษาเกิดความคิดริเริ่มและต้องการค้นคว้า

เพิ่มเติม

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และลำดับความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	นักศึกษา (n = 600)			ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	
1. ความชัดเจนของจุดมุ่งหมายในการสอนที่อาจารย์แจ้งให้นักศึกษาทราบ	3.95	.723	มาก	5
2. การแนะนำชื่อตำรา เอกสารต่าง ๆ ที่จะเรียนเป็นประโยชน์แก่นักศึกษา	3.71	.797	มาก	12
3. การวางแผนและเตรียมกิจกรรมการสอนก่อนลงมือทำการสอนของอาจารย์	3.93	.683	มาก	6
4. การอธิบายสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นที่เข้าใจได้ง่าย	4.02	.721	มาก	3
5. การเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถาม	3.97	.730	มาก	4
6. การยกตัวอย่างประกอบที่น่าสนใจ	4.13	.723	มาก	1
7. การลำดับขั้นตอนของเนื้อหา	3.92	.745	มาก	7
8. ความเหมาะสมของการแบ่งเวลาให้กับเนื้อหาแต่ละเรื่อง	3.85	.758	มาก	10
9. การกระตุ้นให้นักศึกษาอยากค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม	3.68	.861	มาก	14
10. การสอนที่ทำให้นักศึกษาพบวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.70	.839	มาก	13
11. ประโยชน์ที่ได้รับจากการทำรายงานและศึกษาค้นคว้าตามที่อาจารย์กำหนด	3.84	.794	มาก	11
12. การสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา	3.89	.798	มาก	9
13. การให้โอกาสแก่นักศึกษาในการแสดงความคิดเห็น	3.90	.813	มาก	8
14. การใช้วิธีสอนหลายๆ แบบ ไม่ซ้ำซาก	3.66	.981	มาก	15
15. การใช้เวลาสอนอย่างเต็มที่ของอาจารย์	4.05	.785	มาก	2
รวม	3.88	.525	มาก	-

จากตารางที่ 4.10 พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 5 ลำดับแรก คือ

- ลำดับที่ 1 ข้อที่ 6 การยกตัวอย่างประกอบที่น่าสนใจ
- ลำดับที่ 2 ข้อที่ 15 การใช้เวลาสอนอย่างเต็มที่ของอาจารย์
- ลำดับที่ 3 ข้อที่ 4 การอธิบายสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นที่เข้าใจได้ง่าย
- ลำดับที่ 4 ข้อที่ 5 การเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถาม
- ลำดับที่ 5 ข้อที่ 1 ความชัดเจนของจุดมุ่งหมายในการสอนที่อาจารย์แจ้งให้นักศึกษาทราบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และลำดับความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านสื่อการเรียนการสอน	นักศึกษา (n = 600)			ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	
1. เอกสารประกอบการเรียนการสอนมีเนื้อหาครอบคลุมครบถ้วน	3.81	.786	มาก	2
2. เอกสารประกอบการเรียนการสอนมีราคาเหมาะสม	3.79	.780	มาก	3
3. เอกสารประกอบการเรียนการสอนมีปริมาณเพียงพอ	3.77	.832	มาก	4
4. การใช้อุปกรณ์การสอนได้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและเวลา	3.81	.746	มาก	1
5. สื่อการเรียนการสอนสามารถสร้างความสนใจของนักศึกษาได้	3.63	.916	มาก	5
6. อุปกรณ์ประกอบการสอนมีความสมบูรณ์	3.58	.903	มาก	6
7. อุปกรณ์ประกอบการสอนมีความทันสมัย	3.47	.978	ปานกลาง	7
รวม	3.69	.627	มาก	-

จากตารางที่ 4.11 พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ด้านสื่อการเรียนการสอน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่ามีจำนวน 1 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ที่เหลืออีกจำนวน 6 ข้อ อยู่ในระดับมาก และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 5 ลำดับแรก คือ

ลำดับที่ 1 ข้อที่ 4 การใช้อุปกรณ์การสอนได้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและเวลา

ลำดับที่ 2 ข้อที่ 1 เอกสารประกอบการเรียนการสอนมีเนื้อหาครอบคลุมครบถ้วน

ลำดับที่ 3 ข้อที่ 2 เอกสารประกอบการเรียนการสอนมีราคาเหมาะสม

ลำดับที่ 4 ข้อที่ 3 เอกสารประกอบการเรียนการสอนมีปริมาณเพียงพอ

ลำดับที่ 5 ข้อที่ 5 สื่อการเรียนการสอนสามารถสร้างความสนใจของนักศึกษาได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และลำดับความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการวัดและประเมินผล	นักศึกษา (n = 600)			ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	
1. เนื้อหาของข้อสอบครอบคลุมในสิ่งที่เรียน	4.13	.715	มาก	2
2. ข้อคำถามในข้อสอบวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา	4.04	.675	มาก	3
3. รูปแบบของการวัดและประเมินผลที่ใช้ในกลุ่มวิชานี้	3.97	.658	มาก	7
4. การให้คะแนนเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.01	.795	มาก	5
5. การให้คะแนนจากงานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำ	3.99	.732	มาก	6
6. การให้คะแนนการมีส่วนร่วมในการเรียน เช่น การอภิปรายของผู้เรียน	3.87	.871	มาก	8
7. ความรวดเร็วในการตรวจข้อสอบและแจ้งผลการสอบ	3.83	.890	มาก	10
8. การประเมินผลด้านคุณธรรมและจริยธรรมของ นศ.	3.76	.813	มาก	11
9. ความยุติธรรมในการให้คะแนนของอาจารย์	4.04	.773	มาก	4
10. ความพึงพอใจต่อการได้รับคะแนน (Grade) แต่ละรายวิชาในกลุ่มนี้	3.86	.789	มาก	9
11. การนำความรู้ในกลุ่มวิชานี้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	4.17	.837	มาก	1
รวม	3.97	.513	มาก	-

จากตารางที่ 4.12 พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ด้านการวัดและประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 5 ลำดับแรก คือ

ลำดับที่ 1 ข้อที่ 11 การนำความรู้ในกลุ่มวิชานี้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ลำดับที่ 2 ข้อที่ 1 เนื้อหาของข้อสอบครอบคลุมในสิ่งที่เรียน

ลำดับที่ 3 ข้อที่ 2 ข้อคำถามในข้อสอบวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา

ลำดับที่ 4 ข้อที่ 9 ความยุติธรรมในการให้คะแนนของอาจารย์

ลำดับที่ 5 ข้อที่ 4 การให้คะแนนเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ

4.4 ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาต่อการศึกษากลุ่มวิชา เลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และ
มนุษยศาสตร์ของนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่างกัน จำแนกเป็นรายด้าน

ด้าน	เกรดเฉลี่ยสะสม				t	Sig.
	≤ 2.50 (n = 409)		> 2.50 (n = 106)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. เนื้อหา	3.85	.461	3.96	.506	-2.044*	.041
2. กิจกรรมการเรียนการสอน	3.78	.458	3.78	.417	.110	.913
3. สื่อการเรียนการสอน	3.83	.408	3.78	.466	1.100	.272
4. การวัดและประเมินผล	3.92	.413	3.92	.493	-.087	.931
รวม	3.85	.359	3.86	.395	-.335	.738

* Sig. < .05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ภาพรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ที่นักศึกษามีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมมากกว่า 2.50 มีระดับทัศนคติสูงกว่านักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.14 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน จำแนกเป็นรายด้าน

ด้าน	df	Sum of Squares	Mean Square	F	Sig.
1. เนื้อหา					
ระหว่างกลุ่ม	6	5.039	.840	3.685*	.001
ภายในกลุ่ม	593	135.157	.228		
รวม	599	140.196			
2. กิจกรรมการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	6	3.538	.590	2.757*	.012
ภายในกลุ่ม	593	126.806	.214		
รวม	599	130.344			
3. สื่อการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	6	4.747	.791	4.605*	.000
ภายในกลุ่ม	593	101.867	.172		
รวม	599	106.614			
4. การวัดและประเมินผล					
ระหว่างกลุ่ม	6	5.951	.992	5.631*	.000
ภายในกลุ่ม	593	104.451	.176		
รวม	599	110.402			
5. ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	6	3.213	.535	3.986*	.001
ภายในกลุ่ม	593	79.675	.134		
รวม	599	82.888			

* Sig < .05

จากตารางที่ 4.14 จากการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) พบว่า นักศึกษามีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ทั้ง 4 ด้าน และภาพรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบเปรียบเทียบพหุคูณ (multiple comparison test) เพื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe

ตารางที่ 4.15 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน เป็นรายคู่

ด้าน	คณะ							
		วิศวกรรมศาสตร์	วิทยาศาสตร์	เทคโนโลยีเกษตร	อุตสาหกรรมเกษตร	สถาปัตยกรรมศาสตร์	ครุศาสตร์	สารสนเทศ
1. เนื้อหา	\bar{X}	3.9676	3.7567	3.7878	3.8034	3.8875	3.8436	4.0444
วิศวกรรมศาสตร์	3.9676		-.2108	-.1798	-.1641	-.0801	-.1239	.0769
วิทยาศาสตร์	3.7567	.2108		.0311	.0467	.1307	.0869	.2877
เทคโนโลยีการเกษตร	3.7878	.1798	-.0311		.0156	.0997	.0558	.2567
อุตสาหกรรมเกษตร	3.8034	.1641	-.0467	-.0156		.0840	.0402	.2410
สถาปัตยกรรมศาสตร์	3.8875	.0801	-.1307	-.0997	-.0840		-.0438	.1570
ครุศาสตร์อุตสาหกรรม	3.8436	.1239	-.0869	-.0558	-.0402	.0438		.2008
เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.0444	-.0769	-.2877	-.2567	-.2410	-.1570	-.2008	
2. กิจกรรมการเรียนการสอน	\bar{X}	3.8466	3.6433	3.6822	3.7621	3.7764	3.8093	3.8626
วิศวกรรมศาสตร์	3.8466		-.2033	-.1644	-.0845	-.0703	-.0373	.0160
วิทยาศาสตร์	3.6433	.2033		.0389	.1188	.1331	.1661	.2194
เทคโนโลยีการเกษตร	3.6822	.1644	-.0389		.0799	.0941	.1271	.1804
อุตสาหกรรมเกษตร	3.7621	.0845	-.1188	-.0799		.0142	.0472	.1005
สถาปัตยกรรมศาสตร์	3.7764	.0703	-.1331	-.0941	-.0142		.0330	.0863
ครุศาสตร์อุตสาหกรรม	3.8093	.0373	-.1661	-.1271	-.0472	-.0330		.0533
เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.8626	-.0160	-.2194	-.1804	-.1005	-.0863	-.0533	

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ด้าน	คณะ							
		วิศวกรรมศาสตร์	วิทยาศาสตร์	เทคโนโลยีการเกษตร	อุตสาหกรรมเกษตร	สถาปัตยกรรมศาสตร์	ครุศาสตร์	สารสนเทศ
3. สื่อการเรียนการสอน	\bar{X}	3.8345	3.7232	3.7610	3.7423	3.8141	3.8494	4.0527
วิศวกรรมศาสตร์	3.8345		-.1114	-.0735	-.0922	-.0204	.0149	.2182
วิทยาศาสตร์	3.7232	.1114		.0378	.0191	.0909	.1262	.3296*
เทคโนโลยีการเกษตร	3.7610	.0735	-.0378		-.0187	.0531	.0884	.2917*
อุตสาหกรรมเกษตร	3.7423	.0922	-.0191	.0187		.0718	.1071	.3104*
สถาปัตยกรรมศาสตร์	3.8141	.0204	-.0909	-.0531	-.0718		.0353	.2386
ครุศาสตร์อุตสาหกรรม	3.8494	-.0149	-.1262	-.0884	-.1071	-.0353		.2033
เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.0527	-.2182	-.3296*	-.2917*	-.3104*	-.2386	-.2033	
4. การวัดและประเมินผล	\bar{X}	4.1007	3.8289	3.8688	3.9407	3.8878	3.9969	3.8091
วิศวกรรมศาสตร์	4.1007		-.2717*	-.2319*	-.1600	-.2128	-.1038	-.2916*
วิทยาศาสตร์	3.8289	.2717*		.0398	.1118	.0589	.1680	-.0199
เทคโนโลยีการเกษตร	3.8688	.2319*	-.0398		.0720	.0191	.1282	-.0597
อุตสาหกรรมเกษตร	3.9407	.1600	-.1118	-.0720		-.0529	.0562	-.1316
สถาปัตยกรรมศาสตร์	3.8878	.2128*	-.0589	-.0191	.0529		.1091	-.0787
ครุศาสตร์อุตสาหกรรม	3.9969	.1038	-.1680	-.1282	-.0562	-.1091		-.1878
เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.8091	.2916	.0199	.0597	.1316	.0787	.1878	

* p < .05

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ด้าน	คณะ							
		วิศวกรรมศาสตร์	วิทยาศาสตร์	เทคโนโลยีเกษตร	อุตสาหกรรม	สถาปัตยกรรม	ครุศาสตร์	สารสนเทศ
5. ภาพรวม	\bar{X}	3.9373	3.7380	3.7749	3.8121	3.8414	3.8748	3.9422
วิศวกรรมศาสตร์	3.9373		-.1993*	-.1624	-.1252	-.0959	-.0625	.0049
วิทยาศาสตร์	3.7380	.1993*		.0369	.0741	.1034	.1368	.2042
เทคโนโลยีการเกษตร	3.7749	.1624	-.0369		.0372	.0665	.0999	.1673
อุตสาหกรรมเกษตร	3.8121	.1252	-.0741	-.0372		.0293	.0627	.1301
สถาปัตยกรรมศาสตร์	3.8414	.0959	-.1034	-.0665	-.0293		.0334	.1008
ครุศาสตร์อุตสาหกรรม	3.8748	.0625	-.1368	-.0999	-.0627	-.0334		.0674
เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.9422	-.0049	-.2042	-.1673	-.1301	-.1008	-.0674	

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.15 ด้านเนื้อหา พบว่า นักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน มีทัศนคติต่อการศึกษา กลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน มีทัศนคติต่อการศึกษา กลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน มีทัศนคติต่อการศึกษา กลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะ นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศกับนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศกับนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร และนักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศกับนักศึกษาโครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร โดยนักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศมีทัศนคติสูงกว่านักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร นักศึกษาโครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร และนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ ตามลำดับ

ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า นักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน มีทัศนคติต่อการศึกษา กลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะ นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์กับนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์กับนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร และนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์กับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ โดยนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์มีทัศนคติสูงกว่า นักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร และนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ ตามลำดับ

ภาพรวม พบว่า นักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน มีทัศนคติต่อการศึกษา กลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์กับนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ โดยนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์มีทัศนคติสูงกว่านักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์

ตารางที่ 4.16 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาที่เรียนชั้นปีต่างกัน จำแนกเป็นรายด้าน

ด้าน	df	Sum of Squares	Mean Square	F	Sig.
1. เนื้อหา					
ระหว่างกลุ่ม	3	2.984	.995	4.320*	.005
ภายในกลุ่ม	596	137.212	.230		
รวม	599	140.196			
2. กิจกรรมการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	3	3.697	1.232	5.800*	.001
ภายในกลุ่ม	596	126.647	.212		
รวม	599	130.344			
3. สื่อการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	3	1.930	.643	3.663*	.012
ภายในกลุ่ม	596	104.683	.176		
รวม	599	106.614			
4. การวัดและประเมินผล					
ระหว่างกลุ่ม	3	6.339	2.113	12.102*	.000
ภายในกลุ่ม	596	104.063	.175		
รวม	599	110.402			
5. ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	3	2.584	.861	6.393*	.000
ภายในกลุ่ม	596	80.304	.135		
รวม	599	82.888			

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.16 จากการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาที่เรียนชั้นปีต่างกัน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) พบว่า นักศึกษามีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ทั้ง 4 ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับครูใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น คำว่า "ไม่ว่ากรณีย์ใดๆทั้งสิ้น" อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างถึงเว็บไซต์ของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้ และภาพรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบเปรียบเทียบพหุคูณ (multiple comparison test) เพื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe

ตารางที่ 4.17 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยที่สอดคล้องต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาเรียนชั้นปีต่างกัน เป็นรายคู่

ด้าน		ชั้นปี 1	ชั้นปี 2	ชั้นปี 3	ชั้นปี 4
1. เนื้อหา	\bar{X}	3.7758	3.8358	3.8917	3.9967
ชั้นปี 1		3.7758	.0600	.1159	.2209*
ชั้นปี 2		3.8358	-0.0600	.0559	.1609*
ชั้นปี 3 หรือชั้นปี 1 (ต่อเนื่อง)		3.8917	-0.1159	-0.0559	.1050
ชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง)		3.9967	-0.2209*	-0.1609*	-0.1050
2. กิจกรรมการเรียนการสอน	\bar{X}	3.6988	3.7076	3.8390	3.8932
ชั้นปี 1		3.6988	.0088	.1402	.1944*
ชั้นปี 2		3.7076	-0.0088	.1314	.1856*
ชั้นปี 3 หรือชั้นปี 1 (ต่อเนื่อง)		3.8390	-0.1402	-0.1314	.0543
ชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง)		3.8932	-0.1944*	-0.1856*	-0.0543
3. สื่อการเรียนการสอน	\bar{X}	3.8404	3.7613	3.9102	3.7990
ชั้นปี 1		3.8404	-0.0791	.0698	-0.0413
ชั้นปี 2		3.7613	.0791	.1489*	.0377
ชั้นปี 3 หรือชั้นปี 1 (ต่อเนื่อง)		3.9102	-0.0698	-0.1489*	-0.1111
ชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง)		3.7990	.0413	-0.0377	.1111
4. การวัดและประเมินผล	\bar{X}	3.9364	3.8416	3.9460	4.1336
ชั้นปี 1		3.9364	-0.0948	.0096	.1972*
ชั้นปี 2		3.8416	.0948	.1043	.2919*
ชั้นปี 3 หรือชั้นปี 1 (ต่อเนื่อง)		3.9460	-0.0096	-0.1043	.1876*
ชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง)		4.1336	-0.1972*	-0.2919*	-0.1876*
5. ภาพรวม	\bar{X}	3.8129	3.7866	3.8967	3.9556
ชั้นปี 1		3.8129	-0.0263	.0839	.1428*
ชั้นปี 2		3.7866	.0263	.1101	.1691*
ชั้นปี 3 หรือชั้นปี 1 (ต่อเนื่อง)		3.8967	-0.0839	-0.1101	.0589
ชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง)		3.9556	-0.1428*	-0.1691*	-0.0589

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.17 ด้านเนื้อหา พบว่า นักศึกษาชั้นปีต่างกัน มีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะ

นักศึกษาชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง) กับนักศึกษาชั้นปี 1 และนักศึกษาชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง) กับนักศึกษาชั้นปี 2 โดยนักศึกษาชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง) มีทัศนคติสูงกว่านักศึกษาชั้นปี 2 และนักศึกษาชั้นปี 1 ตามลำดับ

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาชั้นปีต่างกัน มีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะนักศึกษาชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง) กับนักศึกษาชั้นปี 1 และนักศึกษาชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง) กับนักศึกษาชั้นปี 2 โดยนักศึกษาชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง) มีทัศนคติสูงกว่านักศึกษาชั้นปี 2 และนักศึกษาชั้นปี 1 ตามลำดับ

ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาชั้นปีต่างกัน มีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะนักศึกษาชั้นปี 3 หรือชั้นปี 1 (ต่อเนื่อง) กับนักศึกษาชั้นปี 2 โดยนักศึกษาชั้นปี 3 หรือชั้นปี 1 (ต่อเนื่อง) มีทัศนคติสูงกว่านักศึกษาชั้นปี 2

ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า นักศึกษาชั้นปีต่างกัน มีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะนักศึกษาชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง) กับนักศึกษาชั้นปี 3 หรือชั้นปี 1 (ต่อเนื่อง) นักศึกษาชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง) กับนักศึกษาชั้นปี 2 และนักศึกษาชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง) กับนักศึกษาชั้นปี 1 โดยนักศึกษาชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง) มีทัศนคติสูงกว่านักศึกษาชั้นปี 3 หรือชั้นปี 1 (ต่อเนื่อง) นักศึกษาชั้นปี 1 และนักศึกษาชั้นปี 2 ตามลำดับ

ภาพรวม พบว่า นักศึกษาชั้นปีต่างกัน มีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะนักศึกษาชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง) กับนักศึกษาชั้นปี 2 และนักศึกษาชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง) กับนักศึกษาชั้นปี 1 โดยนักศึกษาชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง) มีทัศนคติสูงกว่านักศึกษาชั้นปี 1 และนักศึกษาชั้นปี 2 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.18 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน จำแนกเป็นรายด้าน

ด้าน	df	Sum of Squares	Mean Square	F	Sig.
1. เนื้อหา					
ระหว่างกลุ่ม	4	.405	.101	.431	.786
ภายในกลุ่ม	595	139.791	.235		
รวม	599	140.196			
2. กิจกรรมการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	4	.492	.123	.564	.689
ภายในกลุ่ม	595	129.852	.218		
รวม	599	130.344			
3. สื่อการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	4	.482	.121	.676	.609
ภายในกลุ่ม	595	106.131	.178		
รวม	599	106.614			
4. การวัดและประเมินผล					
ระหว่างกลุ่ม	4	.328	.082	.443	.778
ภายในกลุ่ม	595	110.074	.185		
รวม	599	110.402			
5. ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	4	.174	.043	.312	.870
ภายในกลุ่ม	595	82.715	.139		
รวม	599	82.888			

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.18 จากการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) พบว่า นักศึกษามีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ทั้ง 4 ด้าน และภาพรวมทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงไม่ได้ทำการทดสอบเปรียบเทียบพหุคูณ (multiple comparison test) เพื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe

4.5 ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

ตารางที่ 4.19 แสดงการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่างกัน จำแนกเป็นรายด้าน

ด้าน	เกรดเฉลี่ยสะสม				t	Sig.
	≤ 2.50 (n = 409)		> 2.50 (n = 106)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. เนื้อหา	3.86	.520	3.78	.533	1.413	.158
2. กิจกรรมการเรียนการสอน	3.90	.483	3.75	.603	2.417*	.017
3. สื่อการเรียนการสอน	3.72	.609	3.46	.617	4.037*	.000
4. การวัดและประเมินผล	3.97	.480	3.95	.546	.351	.725
รวม	3.86	.445	3.73	.454	2.674*	.008

* Sig. < .05

จากตารางที่ 4.19 พบว่า นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ภาพรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีจำนวน 2 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านสื่อการเรียนการสอน ที่นักศึกษามีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.50 มีระดับความพึงพอใจสูงกว่านักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมมากกว่า 2.50

ตารางที่ 4.20 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการศึกษาของกลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน จำแนกเป็นรายด้าน

ด้าน	df	Sum of Squares	Mean Square	F	Sig.
1. เนื้อหา					
ระหว่างกลุ่ม	6	9.532	1.589	6.110*	.000
ภายในกลุ่ม	593	154.182	.260		
รวม	599	163.714			
2. กิจกรรมการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	6	11.438	1.906	7.343*	.000
ภายในกลุ่ม	593	153.949	.260		
รวม	599	165.387			
3. สื่อการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	6	3.583	.597	1.527	.167
ภายในกลุ่ม	593	231.933	.391		
รวม	599	235.515			
4. การวัดและประเมินผล					
ระหว่างกลุ่ม	6	4.476	.746	2.888*	.009
ภายในกลุ่ม	593	153.193	.258		
รวม	599	157.669			
5. ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	6	4.873	.812	3.934*	.001
ภายในกลุ่ม	593	122.435	.206		
รวม	599	127.308			

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.20 จากการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการศึกษาของกลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการศึกษาของกลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จำนวน 3 ด้าน และภาพรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบเปรียบเทียบพหุคูณ (multiple comparison test) เพื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe'

ตารางที่ 4.21 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน เป็นรายคู่

ด้าน	คณะ							
		วิศวกรรมศาสตร์	วิทยาศาสตร์	เทคโนโลยีเกษตร	อุตสาหกรรม	สถาปัตยกรรม	ครุศาสตร์	สารสนเทศ
1. เนื้อหา	\bar{X}	3.9668	3.8224	3.8813	3.7869	3.8766	3.9599	3.5068
วิศวกรรมศาสตร์	3.9668		-.1444	-.0856	-.1800	-.0902	-.0069	-.4600*
วิทยาศาสตร์	3.8224	.1444		.0589	-.0355	.0542	.1375	-.3156*
เทคโนโลยีการเกษตร	3.8813	.0856	-.0589		-.0944	-.0046	.0786	-.3744*
อุตสาหกรรมเกษตร	3.7869	.1800	.0355	.0944		.0897	.1730	-.2800
สถาปัตยกรรมศาสตร์	3.8766	.0902	-.0542	.0046	-.0897		.0833	-.3698*
ครุศาสตร์อุตสาหกรรม	3.9599	.0069	-.1375	-.0786	-.1730	-.0833		-.4531*
เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.5068	.4600*	.3156*	.3744*	.2800	.3698*	.4531*	
2. กิจกรรมการเรียนการสอน	\bar{X}	3.9794	3.8688	3.9080	3.8821	3.8966	3.9868	3.4691
วิศวกรรมศาสตร์	3.9794		-.1106	-.0714	-.0973	-.0828	.0075	-.5103*
วิทยาศาสตร์	3.8688	.1106		.0392	.0133	.0278	.1181	-.3997*
เทคโนโลยีการเกษตร	3.9080	.0714	-.0392		-.0259	-.0114	.0788	-.4389*
อุตสาหกรรมเกษตร	3.8821	.0973	-.0133	.0259		.0145	.1048	-.4130*
สถาปัตยกรรมศาสตร์	3.8966	.0828	-.0278	.0114	-.0145		.0903	-.4275*
ครุศาสตร์อุตสาหกรรม	3.9868	-.0075	-.1181	-.0788	-.1048	-.0903		-.5177*
เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.4691	.5103*	.3997*	.4389*	.4130*	.4275*	.5177*	

* p < .05

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ด้าน	คณะ							
		วิศวกรรมศาสตร์	วิทยาศาสตร์	เทคโนโลยีเกษตร	อุตสาหกรรม	สถาปัตยกรรมศาสตร์	ครุศาสตร์	สารสนเทศ
4. การวัดและประเมินผล	\bar{X}	4.0829	3.8833	3.9482	3.8834	3.9872	4.0831	3.8628
วิศวกรรมศาสตร์	4.0829		-.1996	-.1347	-.1994	-.0957	.0002	-.2201
วิทยาศาสตร์	3.8833	.1996		.0649	.0002	.1039	.1998	-.0204
เทคโนโลยีการเกษตร	3.9482	.1347	-.0649		-.0647	.0390	.1349	-.0854
อุตสาหกรรมเกษตร	3.8834	.1994	-.0002	.0647		.1037	.1996	-.0206
สถาปัตยกรรมศาสตร์	3.9872	.0957	-.1039	-.0390	-.1037		.0959	-.1244
ครุศาสตร์อุตสาหกรรม	4.0831	-.0002	-.1998	-.1349	-.1996	-.0959		-.2202
เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.8628	.2201	.0204	.0854	.0206	.1244	.2202	
5. ภาพรวม	\bar{X}	3.9112	3.8139	3.8708	3.7883	3.8719	3.9678	3.6233
วิศวกรรมศาสตร์	3.9112		-.0973	-.0404	-.1229	-.0393	.0566	-.2879*
วิทยาศาสตร์	3.8139	.0973		.0569	-.0256	.0580	.1539	-.1906
เทคโนโลยีการเกษตร	3.8708	.0404	-.0569		-.0825	.0011	.0970	-.2475
อุตสาหกรรมเกษตร	3.7883	.1229	.0256	.0825		.0836	.1795	-.1650
สถาปัตยกรรมศาสตร์	3.8719	.0393	-.0580	-.0011	-.0836		.0959	-.2486
ครุศาสตร์อุตสาหกรรม	3.9678	-.0566	-.1539	-.0970	-.1795	-.0959		-.3444*
เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.6233	.2879*	.1906	.2475	.1650	.2486	.3444*	

* p < .05

จากตารางที่ 4.21 ด้านเนื้อหา พบว่า นักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะนักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศกับนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศกับนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศกับนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และนักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม โดยนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์มีความพึงพอใจสูงกว่านักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร นักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ และนักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะนักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศกับนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศกับนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศกับนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และนักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม โดยนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมมีความพึงพอใจสูงกว่านักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร นักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ นักศึกษาโครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และนักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม โดยนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมมีความพึงพอใจสูงกว่านักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร นักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ นักศึกษาโครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ และนักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ

ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า นักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ภาพรวม พบว่า นักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะนักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม โดยนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมมีความพึงพอใจสูงกว่านักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตารางที่ 4.22 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่ม
วิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาที่เรียนชั้นปีต่างกัน จำนวน
เป็นรายด้าน

ด้าน	df	Sum of Squares	Mean Square	F	Sig.
1. เนื้อหา					
ระหว่างกลุ่ม	3	5.208	1.736	6.527*	.000
ภายในกลุ่ม	596	158.507	.266		
รวม	599	163.714			
2. กิจกรรมการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	3	5.127	1.709	6.356*	.000
ภายในกลุ่ม	596	160.260	.269		
รวม	599	165.387			
3. สื่อการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	3	1.312	.437	1.113	.343
ภายในกลุ่ม	596	234.203	.393		
รวม	599	235.515			
4. การวัดและประเมินผล					
ระหว่างกลุ่ม	3	7.689	2.563	10.185*	.000
ภายในกลุ่ม	596	149.980	.252		
รวม	599	157.669			
5. ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	3	2.856	.952	4.559*	.004
ภายในกลุ่ม	596	124.453	.209		
รวม	599	127.308			

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.22 จากการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาที่เรียนชั้นปีต่างกัน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์จำนวน 3 ด้าน และภาพรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบเปรียบเทียบพหุคูณ (multiple comparison test) เพื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe'

ตารางที่ 4.23 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาเรียนชั้นปีต่างกัน เป็นรายคู่

ด้าน		ชั้นปี 1	ชั้นปี 2	ชั้นปี 3	ชั้นปี 4
1. เนื้อหา	\bar{X}	3.9232	3.7617	3.8496	4.0074
ชั้นปี 1	3.9232		-.1615	-.0737	.0841
ชั้นปี 2	3.7617	.1615		.0878	.2456*
ชั้นปี 3 หรือชั้นปี 1 (ต่อเนื่อง)	3.8496	.0737	-.0878		.1578
ชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง)	4.0074	-.0841	-.2456*	-.1578	
2. กิจกรรมการเรียนการสอน	\bar{X}	3.9175	3.7977	3.8808	4.0562
ชั้นปี 1	3.9175		-.1198	-.0368	.1387
ชั้นปี 2	3.7977	.1198		.0830	.2585*
ชั้นปี 3 หรือชั้นปี 1 (ต่อเนื่อง)	3.8808	.0368	-.0830		.1754
ชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง)	4.0562	-.1387	-.2585*	-.1754	
3. สื่อการเรียนการสอน	\bar{X}	3.7694	3.6923	3.6961	3.6134
ชั้นปี 1	3.7694		-.0772	-.0733	-.1560
ชั้นปี 2	3.6923	.0772		.0039	-.0788
ชั้นปี 3 หรือชั้นปี 1 (ต่อเนื่อง)	3.6961	.0733	-.0039		-.0827
ชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง)	3.6134	.1560	.0788	.0827	
4. การวัดและประเมินผล	\bar{X}	3.9657	3.8616	4.0555	4.1604
ชั้นปี 1	3.9657		-.1041	.0898	.1947*
ชั้นปี 2	3.8616	.1041		.1939*	.2988*
ชั้นปี 3 หรือชั้นปี 1 (ต่อเนื่อง)	4.0555	-.0898	-.1939*		.1050
ชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง)	4.1604	-.1947*	-.2988*	-.1050	
5. ภาพรวม	\bar{X}	3.8940	3.7783	3.8705	3.9594
ชั้นปี 1	3.8940		-.1156	-.0235	.0654
ชั้นปี 2	3.7783	.1156		.0922	.1810*
ชั้นปี 3 หรือชั้นปี 1 (ต่อเนื่อง)	3.8705	.0235	-.0922		.0889
ชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง)	3.9594	-.0654	-.1810*	-.0889	

* $p < .05$

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
 จากตารางที่ 4.23 ด้านเนื้อหา พบว่า นักศึกษาชั้นปีต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่ม
 วิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะ

นักศึกษาชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง) กับนักศึกษาชั้นปี 2 โดยนักศึกษาชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง) มีความพึงพอใจสูงกว่านักศึกษาชั้นปี 2

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาชั้นปีต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะนักศึกษาชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง) กับนักศึกษาชั้นปี 2 โดยนักศึกษาชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง) มีความพึงพอใจสูงกว่านักศึกษาชั้นปี 2

ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาชั้นปีต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า นักศึกษาชั้นปีต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะนักศึกษาชั้นปี 3 หรือชั้นปี 1 (ต่อเนื่อง) กับนักศึกษาชั้นปี 2 นักศึกษาชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง) กับนักศึกษาชั้นปี 2 และนักศึกษาชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง) กับนักศึกษาชั้นปี 1 โดยนักศึกษาชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง) มีความพึงพอใจสูงกว่านักศึกษาชั้นปี 3 หรือชั้นปี 1 (ต่อเนื่อง) นักศึกษาชั้นปี 1 และนักศึกษาชั้นปี 2 ตามลำดับ

ภาพรวม พบว่า นักศึกษาชั้นปีต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะนักศึกษาชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง) กับนักศึกษาชั้นปี 2 โดยนักศึกษาชั้นปี 4 หรือชั้นปี 2 (ต่อเนื่อง) มีความพึงพอใจสูงกว่านักศึกษาชั้นปี 2

ตารางที่ 4.24 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน จำแนกเป็นรายด้าน

ด้าน	df	Sum of Squares	Mean Square	F	Sig.
1. เนื้อหา					
ระหว่างกลุ่ม	4	3.108	.777	2.879*	.022
ภายในกลุ่ม	595	160.606	.270		
รวม	599	163.714			
2. กิจกรรมการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	4	5.507	1.377	5.124*	.000
ภายในกลุ่ม	595	159.880	.269		
รวม	599	165.387			
3. สื่อการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	4	5.258	1.314	3.397*	.009
ภายในกลุ่ม	595	230.257	.387		
รวม	599	235.515			
4. การวัดและประเมินผล					
ระหว่างกลุ่ม	4	4.452	1.113	4.322*	.002
ภายในกลุ่ม	595	153.217	.258		
รวม	599	157.669			
5. ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	4	3.595	.899	4.323*	.002
ภายในกลุ่ม	595	123.713	.208		
รวม	599	127.308			

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.24 จากการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ทั้ง 4 ด้าน และภาพรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบเปรียบเทียบพหุคูณ (multiple comparison test) เพื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe'

ตารางที่ 4.25 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน เป็นรายคู่

ด้าน	อาชีพของผู้ปกครอง					
		เกษตรกรรม	ธุรกิจส่วนตัว	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	รับจ้างทั่วไป	อื่น ๆ
1. เนื้อหา	\bar{X}	4.0158	3.8208	3.8598	3.7806	3.7391
เกษตรกรรม	4.0158		-.1950	-.1560	-.2352	-.2767
ธุรกิจส่วนตัว	3.8208	.1950		.0390	-.0401	-.0817
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.8598	.1560	-.0390		-.0791	-.1207
รับจ้างทั่วไป	3.7806	.2352	.0401	.0791		-.0415
อื่น ๆ	3.7391	.2767	.0817	.1207	.0415	
2. กิจกรรมการเรียนการสอน	\bar{X}	4.0886	3.9088	3.8467	3.7980	3.6725
เกษตรกรรม	4.0886		-.1798	-.2419*	-.2906*	-.4161*
ธุรกิจส่วนตัว	3.9088	.1798		-.0622	-.1108	-.2364
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.8467	.2419*	.0622		-.0486	-.1742
รับจ้างทั่วไป	3.7980	.2906*	.1108	.0486		-.1256
อื่น ๆ	3.6725	.4161*	.2364	.1742	.1256	
3. สื่อการเรียนการสอน	\bar{X}	3.7559	3.7177	3.7273	3.6303	3.2671
เกษตรกรรม	3.7559		-.0381	-.0285	-.1256	-.4888*
ธุรกิจส่วนตัว	3.7177	.0381		.0096	-.0875	-.4506*
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.7273	.0285	-.0096		-.0971	-.4602*
รับจ้างทั่วไป	3.6303	.1256	.0875	.0971		-.3632
อื่น ๆ	3.2671	.4888*	.4506*	.4602*	.3632	
4. การวัดและประเมินผล	\bar{X}	4.0725	3.9359	4.0304	3.8708	3.7075
เกษตรกรรม	4.0725		-.1366	-.0421	-.2017	-.3650
ธุรกิจส่วนตัว	3.9359	.1366		.0945	-.0652	-.2284
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	4.0304	.0421	-.0945		-.1597	-.3229
รับจ้างทั่วไป	3.8708	.2017	.0652	.1597		-.1633
อื่น ๆ	3.7075	.3650	.2284	.3229	.1633	

* p < .05

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

ด้าน	อาชีพของผู้ปกครอง					
		เกษตรกรรม	ธุรกิจส่วนตัว	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	รับจ้างทั่วไป	อื่น ๆ
5. ภาพรวม	\bar{X}	3.9832	3.8458	3.8661	3.7699	3.5965
เกษตรกรรม	3.9832		-.1374	-.1171	-.2133*	-.3867*
ธุรกิจส่วนตัว	3.8458	.1374		.0202	-.0759	-.2493
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.8661	.1171	-.0202		-.0961	-.2695
รับจ้างทั่วไป	3.7699	.2133*	.0759	.0961		-.1734
อื่น ๆ	3.5965	.3867*	.2493	.2695	.1734	

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.25 ด้านเนื้อหา พบว่า นักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะนักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรมกับอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ นักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรมกับอาชีพรับจ้างทั่วไป และนักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรมกับอาชีพอื่น ๆ โดยนักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีความพึงพอใจสูงกว่านักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจรับจ้างทั่วไป และอาชีพอื่น ๆ ตามลำดับ

ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะนักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรมกับอาชีพอื่น ๆ นักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวกับอาชีพอื่น ๆ และนักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ กับอาชีพอื่น ๆ โดยนักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีความพึงพอใจสูงกว่านักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว และอาชีพอื่น ๆ ตามลำดับ

ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า นักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ภาพรวม พบว่า นักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะนักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรวมกับอาชีพรับจ้างทั่วไป และนักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรวมกับอาชีพอื่น ๆ โดยนักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรมีความพึงพอใจสูงกว่านักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป และอาชีพอื่น ๆ ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติและความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 มีการสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อศึกษาทัศนคติและความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
- (2) เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติและความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม คณะ ชั้นปี และอาชีพผู้ปกครอง

5.1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- (1) ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนวิชาในหมวดวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 จำนวน 2,000 คน
- (2) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนวิชาในหมวดวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามคณะ จำนวน 600 คน

5.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติที่มีความเชื่อมั่น เท่ากับ .8845 และค่าอำนาจจำแนกอยู่

ระหว่าง 1.75-4.53

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9626

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะของแบบสอบถามในตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating

scale) มี 5 ระดับ ของ Likert

5.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนวิชาในหมวดวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และหมวดวิชาเลือกทางมนุษยศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษา จำนวน 600 คนในช่วงเดือนกันยายน พ.ศ. 2548 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2549

5.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- (1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา โดยใช้สถิติการวิเคราะห์หาจำนวน และร้อยละ
- (2) วิเคราะห์ทัศนคติและความพึงพอใจของนักศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

(3) เปรียบเทียบทัศนคติและความพึงพอใจของนักศึกษา โดยการทดสอบสมมติฐานทางสถิติที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ดังนี้

(3.1) เปรียบเทียบทัศนคติและความพึงพอใจระหว่างนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่างกัน โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ด้วยวิธี t-test ที่ระดับนัยสำคัญ (α) เท่ากับ .05

(3.2) เปรียบเทียบทัศนคติและความพึงพอใจระหว่างนักศึกษาที่มีคณะ ชั้นปี และ ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance : One-way ANOVA) หากพบความแตกต่างทำ Multiple comparison test เพื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ Scheffe'

5.1.6 สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

(1) ผลการศึกษาระดับทัศนคติและระดับความพึงพอใจต่อการศึกษาของกลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ คือ

(1.1) นักศึกษามีทัศนคติต่อการศึกษาในกลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และภาพรวมอยู่ในระดับดี

(1.2) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการศึกษาในกลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เอกสารนี้เป็นลิขสิทธิ์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น

(2) การเปรียบเทียบทัศนคติและระดับความพึงพอใจต่อการศึกษาในกลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม คณะ ชั้นปี และอาชีพผู้ปกครอง คือ

(2.1) นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ด้านเนื้อหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(2.2) นักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน มีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(2.3) นักศึกษาที่เรียนชั้นปีต่างกัน มีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(2.4) นักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และภาพรวมไม่แตกต่างกัน

(2.5) นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(2.6) นักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(2.7) นักศึกษาที่เรียนชั้นปีต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(2.8) นักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 อภิปรายผล

จากผลการศึกษาทัศนคติและความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา 2548 ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยจำแนกตามทัศนคติและความพึงพอใจเป็นรายด้านและภาพรวม ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการวิจัยในเพื่อนักศึกษาเท่านั้น มิใช่เอกสารที่เผยแพร่สู่สาธารณะ
ไม่ว่าการพิมพ์สิ่งอื่น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(1) ทักษะคตินักศึกษาต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

(1.1) ด้านเนื้อหา นักศึกษามีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์อยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเนื้อหาวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน มีการสอนเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งนักศึกษารู้สึกว่าตนเองสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันและการทำงานได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัสวิน พรหมโสภา (2544 : 88-96) ที่พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้ ด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก ส่วนการเปรียบเทียบทัศนคตินักศึกษาที่พบว่านักศึกษามีเกรดเฉลี่ยสะสม สังกัดคณะ และชั้นปีต่างกัน มีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัสวิน พรหมโสภา (2544 : 88-96) ที่พบว่านักศึกษาศึกษาคณะวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้ ด้านวิชาการ แตกต่างกันว่าที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และสายชนม์ สัจจานิตย์ (2538 : 47-48) ที่พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิทยาศาสตร์ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร แตกต่างกัน และวิชิต สุรัตน์เรืองชัย (2542 : 28) ที่พบว่า นิสิตที่มีชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(1.2) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษามีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์อยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษารู้สึกว่ากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของคณาจารย์ทำได้เหมาะสมสภาพการเรียนการสอน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ หาญปกรณ์ หลอดเงิน และณัฐรณิน หลอดเงิน (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักศึกษามีเจตคติต่อบรรยากาศการเรียนการสอนในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับมาก และ อัสวิน พรหมโสภา (2544 : 88-96) ที่พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน อยู่ในระดับมาก ส่วนการเปรียบเทียบทัศนคตินักศึกษาที่พบว่านักศึกษาศังกัดคณะ และชั้นปีต่างกัน มีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ หาญปกรณ์ หลอดเงิน และณัฐรณิน หลอดเงิน (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักศึกษาที่มีวิชาเอก ชั้นปี และระดับผลการเรียนต่างกัน มีเจตคติต่อบรรยากาศการเรียนการสอนในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ อัสวิน พรหมโสภา (2544 : 88-96) ที่พบว่า นักศึกษาศึกษาคณะวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน แตกต่างกันว่าที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

(1.3) ด้านสื่อการเรียนการสอน นักศึกษามีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์อยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษารู้สึกว่าสื่อการเรียนการสอนที่คณาจารย์นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชา มีความน่าสนใจ และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพฑูรย์ พิมพ์ (2547 : 62) ที่พบว่า นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (ต่อเนื่อง) มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ด้านการใช้สื่อการสอน อยู่ในระดับมาก และนภาพร พงษ์สุวรรณ (2545 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า เจตคติของครูต่อการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกลุ่มโรงเรียนป้างิ้ว สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับดี ส่วนการเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาที่พบว่านักศึกษาก่อนที่สังกัดคณะและชั้นปีต่างกัน มีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัสวิน พรหมโสภา (2544 : 88-96) ที่พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาคณะวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้ ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน แตกต่างกันในระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และและวิชิต สุรัตน์เรืองชัย (2542 : 28) ที่พบว่า นิสิตที่มีชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(1.4) ด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษามีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์อยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษารู้สึกว่ารูปแบบและวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของคณาจารย์ ทำได้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพจริง และก่อให้เกิดการพัฒนา นักศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัสวิน พรหมโสภา (2544 : 88-96) ที่พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้ ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ส่วนการเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาที่พบว่านักศึกษาก่อนที่สังกัดคณะ และชั้นปีต่างกัน มีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัสวิน พรหมโสภา (2544 : 88-96) ที่พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาคณะวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้ ด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันในระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และ กนกวรรณ มณเฑียร (2540 : 70) ที่พบว่า การประเมินการสอนของอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพาตามทัศนะของนิสิต โดยนิสิตชั้นปีต่างกันมีความคิดเห็นด้านการวัดผลและประเมินผลของอาจารย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

(1.5) ภาพรวม นักศึกษามีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์อยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล สามารถทำได้เหมาะสม นักศึกษาจึงมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนกลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ หาญปกรณ์ หลอดเงิน และณัฐธิน หลอดเงิน (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า เจตคติของนักศึกษาที่มีต่อบรรยากาศการเรียนการสอนในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ อัสวิน พรหม โสภา (2544 : 88-96) ที่พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ ไพฑูรย์ พิมพ์ (2547 : 62) ที่พบว่า นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (ต่อเนื่อง) มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนการเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาที่พบว่านักศึกษที่สังกัดคณะ และชั้นปีต่างกัน มีทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ หาญปกรณ์ หลอดเงิน และณัฐธิน หลอดเงิน (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักศึกษาที่มีวิชาเอก ชั้นปี และระดับผลการเรียนต่างกัน มีเจตคติต่อบรรยากาศการเรียนการสอนในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ อัสวิน พรหม โสภา (2544 : 88-96) ที่พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาคณะวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้ โดยภาพรวมแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

(2) ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

(2.1) ด้านเนื้อหา นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเนื้อหาวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ที่จัดการเรียนการสอนอยู่ในปัจจุบันสอดคล้องกับสภาพสังคม มีการสอนเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งนักศึกษาสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันและการทำงานได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุษณีย์ ลาวัณย์วัฒนกุล (2547 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของ โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ภาคสมทบ) มหาวิทยาลัยเกริก ด้านหลักสูตร อยู่ในระดับสูง และพิกุล สมจิตต์ (2545 : 84-89) ที่พบว่า ลักษณะเนื้อหาวิชาเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาโปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา ระดับปริญญาตรี กลุ่มสถาบันราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ ส่วนการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาที่พบว่านักศึกษที่สังกัดคณะ ชั้นปี และผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน จะมีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัสวิน พรหม โสภา (2544 : 88-96) ที่พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาคณะวิชา

ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้ ภาพรวมแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และ นชพรรณ จันทอง (2544 : 104-107) ที่พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการพิมพ์ในประเทศไทยที่ศึกษาต่างสถาบันกัน มีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนการสอน ด้านเนื้อหา แตกต่างกัน และวิจิต สุรัตน์เรืองชัย (2542 : 28) ที่พบว่า นิสิตที่มีชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(2.2) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของคณาจารย์ทำได้เหมาะสม สภาพการเรียนการสอน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุษณีย์ ลาวัณย์วัฒนกุล (2547 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของ โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ภาคสมทบ) มหาวิทยาลัยเกริก ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านเทคนิคและวิธีการสอน อยู่ในระดับสูง และพิกุล สมจิตต์ (2545 : 84-89) ที่พบว่า พฤติกรรมของตัวผู้เรียน พฤติกรรมของอาจารย์ผู้สอน และพฤติกรรมของผู้บริหาร เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาโปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา ระดับปริญญาตรี กลุ่มสถาบันราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ ส่วนการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาที่พบว่านักศึกษามีเกรดเฉลี่ยสะสม สังกัดคณะ ชั้นปี และผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นชพรรณ จันทอง (2544 : 104-107) ที่พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการพิมพ์ในประเทศไทยที่มีระดับคะแนนเฉลี่ย และระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างกัน และนักศึกษาที่ศึกษาต่างสถาบันกันมีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน แตกต่างกัน

(2.3) ด้านสื่อการเรียนการสอน นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาเห็นว่าสื่อการเรียนการสอนที่คณาจารย์นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชา น่าสนใจ และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุษณีย์ ลาวัณย์วัฒนกุล (2547 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของ โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ภาคสมทบ) มหาวิทยาลัยเกริก ด้านเอกสารประกอบการเรียน และด้านห้องเรียน อยู่ในระดับสูง และพิกุล สมจิตต์ (2545 : 84-89) ที่พบว่า สภาพห้องเรียน-ห้องปฏิบัติการ และห้องสมุด-ปัจจัยเกื้อหนุน เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาโปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา ระดับปริญญาตรี กลุ่มสถาบันราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ ส่วนการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาที่พบว่านักศึกษามีเกรด

เฉลี่ยสะสม และผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกันต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นชพรรณ จันทอง (2544 : 104-107) ที่พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการพิมพ์ในประเทศไทยที่ศึกษาต่างสถาบันกันมีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนการสอน ด้านปัจจัยที่สนับสนุนการเรียน แตกต่างกัน และ สายชนม์ สัจจานิตย์ (2538 : 47-48) ที่พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิทยาศาสตร์ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากรแตกต่างกัน

(2.4) ด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาเห็นว่ารูปแบบและวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของคณาจารย์ ทำได้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพจริง และก่อให้เกิดการพัฒนา นักศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุษณีย์ ลาวัณย์วัฒนกุล (2547 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของ โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ภาคสมทบ) มหาวิทยาลัยเกริก ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับสูง ส่วนการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาที่พบว่าที่สังกัดคณะ ชั้นปี และผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อศวิณ พรหมโสภา (2544 : 88-96) ที่พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาคณะวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถานเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้ ภาพรวมแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และ นชพรรณ จันทอง (2544 : 104-107) ที่พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการพิมพ์ในประเทศไทยที่ศึกษาต่างสถาบันกันมีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนการสอน ด้านการประเมินผลแตกต่างกัน และและวิจิต สุรัตน์เรืองชัย (2542 : 28) ที่พบว่า นิสิตที่มีชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(2.5) ภาพรวม นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล สามารถทำให้นักศึกษาเกิดความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ ได้มาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุษณีย์ ลาวัณย์วัฒนกุล (2547 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของ โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ภาคสมทบ) มหาวิทยาลัยเกริก ภาพรวมอยู่ในระดับสูง ทวิช มโนภิรมย์ (2545 : บทคัดย่อ) พบว่า ความพึงพอใจในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับดี และพิกุล สมจิตต์ (2545 : 84-89)

ที่พบว่าองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาโปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา ระดับปริญญาตรี กลุ่มสถาบันราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ ประกอบด้วย พฤติกรรมของผู้บริหาร พฤติกรรมของผู้ปกครอง พฤติกรรมของอาจารย์ผู้สอน สภาพห้องเรียน-ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด-ปัจจัยเกื้อหนุน พฤติกรรมของตัวผู้เรียน และลักษณะเนื้อหาวิชา ส่วนการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาที่พบว่านักศึกษามีเกรดเฉลี่ยสะสม สังกัดคณะ ชั้นปี และผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ภาพรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษามีเกรดเฉลี่ยสะสม สังกัดคณะ ชั้นปี และผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ในด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นชพรรณ จันทอง (2544 : 104-107) ที่พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการพิมพ์ในประเทศไทยที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยต่างกันมีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนการสอน แตกต่างกันเฉพาะด้านกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนการสอน แตกต่างกันเฉพาะด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านบทบาทของเพื่อนนักศึกษา และนักศึกษาที่ศึกษาต่างสถาบันกันมีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนการสอน แตกต่างกันเฉพาะด้านเนื้อหา ด้านปัจจัยที่สนับสนุนการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล และด้านอาจารย์ผู้สอน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติและความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

(1) ผลการวิจัยอาจจะใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อันจะส่งผลดีต่อการผลิตบัณฑิตของสถาบันต่อไป

(2) ผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษามีเกรดเฉลี่ยสะสม สังกัดคณะ ชั้นปี และผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีทัศนคติและความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แตกต่างกันนั้น คณาจารย์ผู้สอนควรพิจารณาในแต่ละด้านว่านักศึกษากลุ่มที่ต่างกันมีทัศนคติและความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างไร เพื่อนำไปปรับปรุงการสอนต่อไป

(3) ควรใช้ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้เป็นฐานประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของภาควิชา เพื่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอนกลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

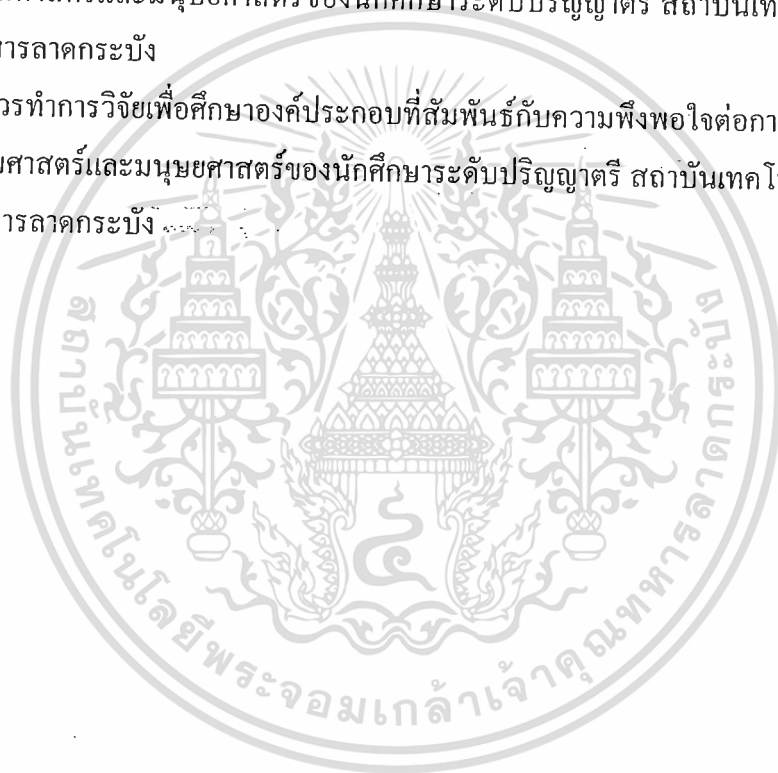
5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติและความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

(1) ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาองค์ประกอบของทัศนคติและความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

(2) ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

(3) ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ มณเฑาะว์. 2540. “การประเมินการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพาตามทัศนะของนิสิต.” ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กมล สุดประเสริฐ. 2510. หลักและวิธีวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. 2528. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศรีราชา.
- กิติพร โช้ประการ และกฤตยา ไชยศิวิามงคล. 2542. “ความคิดเห็นของบัณฑิต มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ต่อวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.” คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- กฤติยา เพิ่มพานิช. 2545. “ทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษและแรงจูงใจของนักศึกษาในการสมัครเข้าเรียนในหลักสูตรทั่วไป ในสถาบันภาษาเอ.ยู.เอ สาขาราชดำริ กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กฤษณา ศักดิ์ศรี. 2530. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : นิยมวิทยา.
- จินตนา ยูนิพันธ์. 2527. การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จักรกฤษณ์ พงษ์อินทร์วงศ์. 2545. “การศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับผลการเรียนและทัศนคติ ต่อวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา สถาบันราชภัฏ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ฉลองชัย สุรวฒนบุรณ. 2528. การเลือกและการใช้สื่อการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชม ภูมิภาค. 2523. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชม ภูมิภาค. ม.ป.ป. เทคโนโลยีการสอนและการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สายใจ.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2523. เอกสารประกอบการสอนชุดเทคโนโลยีและการสื่อการศึกษา เล่ม 1. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. 2520. เครื่องมือเทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. 2535. พฤติกรรมในองค์กร. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อส่งเสริมกรุงเทพ.
- ชาญชัย อินทรประวัตติ. 2523. วิธีสอนทั่วไปและการสอนแบบจุดภาค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. 2527. การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

โชคชัย สุวรรณโพธิ์. 2529. “เจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น.” วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณรงค์ สมพงษ์. 2529. “การใช้สื่อการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการถ่ายทอด.” เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตรวิทยากรทางการส่งเสริมและพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณิรนุช จงอารี. 2544. “ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ต่อการใช้บริการการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.” รายงานการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ถวิล ชาราโกชน์. 2532. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์.

ทวิช มโนภิรมย์. 2545. “ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการออกกำลังกายกับความพึงพอใจในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ทัศนีย์ ศิลสุวรรณโณ. 2544. “ความพึงพอใจของนิสิตปริญญาโทรุ่นที่ 1 ที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาโท โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับผู้บริหารมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสารสนเทศ จันทบุรี.” งานนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

ทัศนีย์ สุขเมธี. 2533. “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมวิธีการสอนภาษาไทยและประสิทธิภาพทางการฝึกสอนของนักศึกษาโปรแกรมวิชาเอกภาษาไทย.” รายงานการวิจัย วิทยาลัยครูธนบุรี.

นชพรรณ จันทอง. 2544. “การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการพิมพ์ในประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

นพคุณ ศิริวรรณ และคณะ. 2532. หลักอาชีพศึกษาเกษตร 2 เกษตรกรรมยุคใหม่ ความหวังของเกษตรกรไทยในอนาคต. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์พลชัย.

นภาพร พงษ์สุวรรณ. 2545. “เจตคติของครูต่อการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กลุ่มโรงเรียนป่าจั่ว สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย.” รายงานการค้นคว้าแบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2531. ปทานุกรมการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : พระนครการพิมพ์.

บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ์. 2531. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย.

กรุงเทพมหานคร : เกษมศรีอนันต์.

บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ์. 2534. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บี.แอนด์.บี.พับบลิชซิง.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2526. ทักษะคติ การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ประสิทธิ์ ทองอุ่น. 2542. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน. กรุงเทพฯ : คอมฟอร์ม.

ปิยะชาติ โชคพิพัฒน์ และเทวินทร์ จันทร์ศักดิ์. 2534. “ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือต่อกระบวนการเรียนการสอน.”

วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2(1) : 125-132.

ปราณี รามสูต. 2528. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2542. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2524. จิตวิทยาอุตสาหกรรม. โครงการตำราคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2530. จิตวิทยาการศึกษา. โครงการตำราคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ผาสุก สนิทวงศ์ ณ อยุธยา และคณะ. 2529. “ความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาวชิราวุฒิมหิดล ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา.” รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยมหิดล.

พรรณี ลีกิจวัฒน์. 2542. “การศึกษาความคิดเห็นของมหาบัณฑิตที่มีต่อระบบการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.” ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

พรเพ็ญ หลักคำ. 2534. “การพัฒนาเจตคติทางวิทยาศาสตร์ เจตคติต่อวิทยาศาสตร์ และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยของเล่นและเกมทางวิทยาศาสตร์.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์-การสอน บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พูนศักดิ์ ประถมบุตร. 2532. การทดสอบและประเมินผลผลศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

พัทณี วรกวิน. 2526. จิตวิทยาสังคม : ทฤษฎีและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ไพบุลย์ อินทรวินา. 2517. หลักและวิธีจัดเจตคติ. กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ภัทระ เกิดอินทร์. 2545. “ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี (2 ปีหลัง) สาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (เทคโนโลยีก่อสร้าง) สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.” รายงานการวิจัย สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2531. เอกสารการสอนชุดจิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. หน่วยที่ 8-15: เจตคติกับพฤติกรรมมนุษย์, โดยสุนทรี โคมิน.

รมดี พิมลบรรยงก์. 2528. “ปัญหาการจัดวิชาพื้นฐานการศึกษาตามหลักสูตรของสภาการศึกษา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรรณิ ศิรินพกุล. 2543. “ศึกษาความพึงพอใจในการให้บริการการศึกษาของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จากบัณฑิตนิติศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา พ.ศ.2540.” รายงานการวิจัย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ธนิกร คอนไสว. 2541. “เจตคติต่อการประกอบอาชีพครูของอาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตรและนักศึกษาฝึกหัดครูเกษตร ในสถาบันราชภัฏและสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.” วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาครุศาสตร์เกษตร บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ระพีพรรณ ชื่นสุนทร. 2544. “ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง.” รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วนิช บรรจง. 2515. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์.

วิริยา บุญชัย. 2529. ทดสอบและวัดผลผลศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

วาริ ธีระจิตร. 2525. แบบจำลองศูนย์บริการสื่อการศึกษาของสถาบันฝึกหัดครู. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วาสนา ชาวหา. 2522. เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรสยามการพิมพ์.

วิชิต สุรัตน์เรืองชัย. 2542. “ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.” ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิริยา บุญชัย. 2529. การทดสอบและวัดผลผลศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

วิวัฒน์ กระทุ้ง. 2534. “การศึกษาวิธีดำเนินการวัดและประเมินผลวิชาผลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 7.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่จำกัดสิทธิ์ในการใช้ซ้ำและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สงวนศรี วิรัชชัย. 2527. จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : วิศดอร์เพาเวอร์พอยท์.

สมพร พัฒนกำจร. 2537. “การประเมินผลการจัดการเรียนหมวดวิชาพัฒนาสังคม.” รายงานการวิจัย คณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.

- สายชนม์ สัจจานิตย์. 2538. “ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ ตามทัศนะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2538.” รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สายรุ้ง เพชรสัมพันธ์. 2543. “การศึกษาเจตคติที่เอื้อต่อการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการศึกษาวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ. 2529. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- สุมณฑา แสงทิพย์. 2539. “เจตคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนคหกรรมกลุ่มอาชีวศึกษาภาคตะวันออก.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. 2533. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรียา ช้างพลายแก้ว. 2533. “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนปกติ.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์-การสอน บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2537. เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุมิตร คุณานุกร. 2518. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- สุวิมล ตั้งสัจพจน์. 2526. การวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2523. การสอนเพื่อตอบสนองสมรรถภาพของมนุษย์. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ ตอนที่ 4: เจตคติ, โดย นवलจันทร์ โปทา.
- หาญปกรณ์ หลอดเงิน และณัฐนิน หลอดเงิน. 2546. “การศึกษาเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อบรรยากาศการเรียนการสอนในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ.” รายงานการวิจัย วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ.
- อรทัย บุญช่วย. 2544. “ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง.” รายงานการวิจัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อนันต์ ศรีโสภะ. 2525. การวัดและประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- อุทุมพร ทองอุไทย. 2523. “ลักษณะของอาจารย์มหาวิทยาลัยในอุดมคติ”, การวิจัยการศึกษา. หน้า 74-86.
- อุษณีย์ ลาวัณย์วัฒนกุล. 2547. “ความพึงพอใจของนักศึกษาในการจัดการเรียนการสอนและบริการของโครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ภาคสมทบ) มหาวิทยาลัยเกริก.” สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก
- อัศวิน พรหมโสภณ. 2544. “การปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา.” รายงานการวิจัย สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้.
- Allport, Gordon.W.1968. **Handbook of Social Psychology**. Massashusett: Clark University Press.
- Brown, H. Douglas, 1980. **Principles of Language Learning and Teaching**. Prentice-Hall.
- David, Edwards. E. 1968. **General Psychology**. New York : The McMilland Company Collier-McMilland Limited.
- Frederick, R. W. 1959. **The third Curriculum**. New York : Appleton Century Crofts.
- Foster, Charles R. 1952. **Psychology of Life Ajustment**. Chicago : America Technical Society.
- Gagne, R.M. 1967. **Curriculum : Comprehensive Instruction**. Boston : Little Brow and Company.
- Good C.V. 1973. **Dictionary of Education**. New York : McGraw-Hill.
- Harrison, F.B. 1981. **The Managerial Decision-Making Process**. Boston : Houghton Mifflin.
- Hilgard, E.R. 1983. **Introduction to Psychology**. Harcourt Brace Javanovich.
- Knezevick, S. 1978. **Program Budgetion (PPBS)**. Berkeley Cal :McCutcha.
- Kothandapani, V.A. 1971. **Psychological Approach to the Prediction of Contraceptive Behavior**. North California: Carolina Population Center.
- Lindgren, Henry Clay. 1976. **Education Psychology in the Classroom**. Manila: National Book Store.
- Lovell, R.B. 1980. **Adult Learning**. John Willey & Sons.
- Mackown, H. C. 1956. **Extracurricular Activities**. 3rd ed. New York : Macmillnd.
- Packwood, W. T. 1997. **Student Activities**. College Student Personnel Services. Springfile, Illinois: Charles C. Thomas Publisher.
- Peterson, J.S. 1966. “Some Observation on Superior Student.” **Journal of Education Sociology**. 35 (172) May : p.172.
- Reeder, W. W. 1971. **The Managerial Decision-Making Process**. Boston, Houghton Mifflin.
- Robbin, Stephen P. 1993. **Organizational Behavior**. 6th edition. New Jersey: A imon&Schuster.

- Saylor, J. Galen and William Alexander M. 1959. **Curriculum Planning for Better Teacher And Learning.** Rinehart and Company.
- Strand, B.N., and Wilson R. 1993. **Assessing Sport Skill.** Champaign, Illinois : Human Kinetics Publishers.
- Stuass, G. and Sayles, L.R. 1960. **Personnel : The Human Problems of Management.** Englewood Cliffs, Prentice-Hall.
- Thurstone, L.L. 1967. **Attitude Theory and Measurement.** New York: John Wiley Sons.
- Wohlman, B.B. 1973. **Dictionary of Behavior Science.** New York: Litton Education Publishing.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ทัศนคติและความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติและความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ของนักศึกษาศาสนาเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. การวิจัยครั้งนี้จะประสบความสำเร็จได้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากนักศึกษาในการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอความร่วมมือ โปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพการณ์ที่เป็นจริง
3. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ตอนที่ 2 ทัศนคติต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรณีใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ผู้วิจัยจะนำข้อมูลของนักศึกษาไปใช้ในการวิจัยเท่านั้นและจะเก็บรักษาข้อมูลของนักศึกษาไว้
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งขอให้นักศึกษาโปรดอ่านเงื่อนไขและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
เป็นความลับ โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากนักศึกษาด้วยดี จึงขอความกรุณาให้
นักศึกษาดูแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ จักขอบคุณยิ่ง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามสภาพการณ์ที่เป็นจริงของนักศึกษา

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. เกรดเฉลี่ยสะสมปัจจุบัน.....

3. คณะ

วิศวกรรมศาสตร์

สถาปัตยกรรมศาสตร์

วิทยาศาสตร์

ครุศาสตร์อุตสาหกรรม

เทคโนโลยีการเกษตร

เทคโนโลยีสารสนเทศ

โครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร

4. ชั้นปี

ชั้นปี 1

ชั้นปี 2

ชั้นปี 3 หรือต่อเนื่องปี 1

ชั้นปี 4 หรือต่อเนื่องปี 2

5. อาชีพหลักของครอบครัว

เกษตรกรรม

ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

ธุรกิจส่วนตัว

รับจ้างทั่วไป

อื่น ๆ (กรุณาระบุ).....

6. แหล่งสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ผู้ปกครอง

กู้ยืมจากรัฐบาล

ตนเอง

ญาติ

อื่น ๆ (กรุณาระบุ).....

กลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ หมายถึง กลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ทักษะคิดต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา

ด้าน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
เนื้อหา					
1. วิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ช่วยให้ ท่านรู้จักสภาพสังคมปัจจุบันได้ดีขึ้น					
2. ท่านเห็นเนื้อหาวิชาในกลุ่มนี้ ไม่ควรมีเนื้อหาด้าน คุณธรรมและจริยธรรม เพราะจะทำให้เกิดความเบื่อ หน่าย					
3. วิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์เป็นวิชา ที่วัดด้วยความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม					
4. เนื้อหาสาระของหลักสูตรวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ขาดความต่อเนื่อง					
5. เนื้อหาสาระวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และ มนุษยศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นเรื่องไกลตัว จึง ไม่ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ได้					
6. ท่านเห็นด้วยที่วิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และ มนุษยศาสตร์ไม่มีประโยชน์จึงไม่ต้องการให้มีวิชานี้ ในหลักสูตรการเรียนรู้อีก					
7. ท่านเห็นด้วยกับการเข้าเรียนวิชาเลือกทาง สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ทุกครั้งโดยไม่ พยายามที่จะขาดเรียน					
8. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการ สอนวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เช่น การแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน					
9. ท่านเห็นด้วยกับการเตรียมบทเรียนล่วงหน้าก่อนที่ อาจารย์จะสอนวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และ มนุษยศาสตร์					
กิจกรรมการเรียนการสอน					
1. ท่านเห็นด้วยที่การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาวิชา					
2. ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์มอบหมายงานให้นักศึกษาได้ อย่างเหมาะสมกับความสามารถของนักศึกษา					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครูผู้สอนเพื่อตรวจสอบเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้าน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
3. ท่านเห็นว่าการสอนวิชาในกลุ่มนี้ อาจารย์ผู้สอนไม่ จำเป็น ต้องสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมและ จริยธรรมให้กับนักศึกษา					
4. ท่านรู้สึกว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของ อาจารย์ไม่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาเลือกทาง สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์					
5. ท่านรู้สึกว่าอาจารย์ให้ความสนใจนักศึกษาในชั้น เรียนเท่ากันทุกๆ คน					
6. ท่านเห็นว่าเทคนิควิธีการสอนของอาจารย์ และ เนื้อหาวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ส่วนใหญ่ น่าเบื่อหน่ายทำให้ไม่นำเรียน					
7. ท่านมีส่วนร่วมในการอภิปรายและแสดง ความคิดเห็นถึงเนื้อหาในบทเรียน					
8. ท่านเห็นด้วยที่เพื่อนนักศึกษาตั้งใจศึกษาค้นคว้างาน ที่ได้รับมอบหมาย					
9. ท่านเห็นด้วยที่เพื่อนนักศึกษาคูหอยก้อกันขณะ ที่อาจารย์กำลังจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
สื่อการเรียนการสอน					
1. ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์ใช้สื่ออุปกรณ์ได้เหมาะสมกับ การเรียนการสอนวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และ มนุษยศาสตร์					
2. ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์จัดทำเอกสารและคู่มือในการ เรียนการสอนวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และ มนุษยศาสตร์					
3. ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์ควรจะมีการปรับปรุงสื่อการ สอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ					
4. ท่านเห็นด้วยที่สื่อการสอนเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ อาจารย์สามารถถ่ายทอดเนื้อหาให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ได้ง่ายขึ้น					
5. ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์ใช้สื่อการสอน ได้สัมพันธ์กับ เรื่องที่ทำการสอน					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ หากมีข้อสงสัยหรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อฝ่ายวิชาการ โทร. 0-2329-1000

ด้าน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
6. ท่านรู้สึกว่าการสอนวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ที่อาจารย์นำมาใช้ขาดความ น่าสนใจเพราะไม่สอดคล้องกับเหตุการณ์ใน ปัจจุบัน					
7. ท่านรู้สึกว่าการใช้สื่อการสอนบางครั้งทำให้การ เรียนการสอนล่าช้า					
8. ท่านรู้สึกว่าคุณครูสอนวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ขาดทักษะในการใช้สื่ออุปกรณ์ ประกอบการเรียนการสอน					
9. ท่านเห็นด้วยถ้ามีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจาก อินเทอร์เน็ตหรือจากสิ่งอื่นๆ ในการเรียนการสอน วิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์					
10. ท่านเห็นด้วยกับการดูสารคดีที่มีเนื้อหาสาระ สอดคล้องกับบทเรียนในวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์					
การวัดและประเมินผล					
1. ท่านเห็นด้วยถ้าจะมีการวัดและประเมินความรู้ พื้นฐานวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ก่อนเรียน					
2. ท่านเห็นว่าควรจะมีการวัดและประเมินผลด้าน คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ไปพร้อม ๆ กับการ จัดการเรียนรู้					
3. ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์มีเกณฑ์การประเมินผลที่มี ความสอดคล้องกับระดับความรู้ความสามารถของ ผู้เรียน					
4. ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์ออกข้อสอบได้ตรงกับ จุดประสงค์การเรียนรู้วิชาเลือกทางสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์					
เอกสาร 5. ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์จะเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ ปรับปรุงตนเองจากการประเมินผลงานตนเองเป็น ระยะ ๆ					

เอกสาร 5. ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์จะเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ปรับปรุงตนเองจากการประเมินผลงานตนเองเป็นระยะ ๆ

ด้าน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
6. ท่านเห็นด้วยที่อาจารย์ใช้การวัดและประเมินผลการเรียน ได้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระของวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์					
7. ท่านเห็นว่าความรู้ที่ได้รับจากการเรียนวิชาวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้					
8. ท่านเห็นด้วยที่ต้องอ่านหนังสือวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์เฉพาะช่วงที่มีกรสอบเท่านั้น					

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการศึกษากลุ่มวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
เนื้อหาวิชา					
1. ความน่าสนใจของเนื้อหาวิชาในกลุ่มนี้					
2. ความมีประโยชน์ของเนื้อหาวิชาในกลุ่มนี้					
3. ความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ของเนื้อหาวิชาในกลุ่มนี้					
4. ความต่อเนื่องของเนื้อหาวิชา ของรายวิชาต่าง ๆ ในกลุ่มนี้					
5. ความเหมาะสมของปริมาณเนื้อหาวิชาในกลุ่มนี้					
6. การได้รับเนื้อหาวิชาในกลุ่มนี้จากผลการวิจัยหรือจากประสบการณ์ของอาจารย์					
7. เนื้อหาวิชาเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้นักศึกษา					
8. เนื้อหาวิชาเป็นแนวทางให้นักศึกษาเกิดความคิดริเริ่มและต้องการค้นคว้าเพิ่มเติม					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการเรียนการสอนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
กิจกรรมการเรียนการสอน					
1. ความชัดเจนของจุดมุ่งหมายในการสอนที่อาจารย์แจ้งให้นักศึกษาทราบ					
2. การแนะนำชื่อตำรา เอกสารต่าง ๆ ที่จะใช้ประโยชน์แก่นักศึกษา					
3. การวางแผนและเตรียมกิจกรรมการสอนก่อนลงมือทำการสอนของอาจารย์					
4. การอธิบายสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นที่เข้าใจได้ง่าย					
5. การเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถาม					
6. การยกตัวอย่างประกอบที่น่าสนใจ					
7. การลำดับขั้นตอนของเนื้อหา					
8. ความเหมาะสมของการแบ่งเวลาให้กับเนื้อหาแต่ละเรื่อง					
9. การกระตุ้นให้นักศึกษาอยากค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม					
10. การสอนที่ทำให้นักศึกษาพบวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง					
11. ประโยชน์ที่ได้รับจากการทำรายงานและศึกษาค้นคว้าตามที่อาจารย์กำหนด					
12. การสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา					
13. การให้โอกาสแก่นักศึกษาในการแสดงความคิดเห็น					
14. การใช้วิธีสอนหลาย ๆ แบบ ไม่ซ้ำซาก					
15. การใช้เวลาสอนอย่างเต็มที่ของอาจารย์					
สื่อการเรียนการสอน					
1. เอกสารประกอบการเรียนการสอนมีเนื้อหาครอบคลุมครบถ้วน					
2. เอกสารประกอบการเรียนการสอนมีราคาเหมาะสม					
3. เอกสารประกอบการเรียนการสอนมีปริมาณเพียงพอ					
4. การใช้อุปกรณ์การสอนได้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและเวลา					
5. สื่อการเรียนการสอนสามารถสร้างความสนใจของนักศึกษาได้					
6. อุปกรณ์ประกอบการสอนมีความสมบูรณ์					
7. อุปกรณ์ประกอบการสอนมีความทันสมัย					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ผู้ใช้ต้องแจ้งให้ทางมหาวิทยาลัยทราบ และต้องอ้างอิงถึงชื่อของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การวัดและประเมินผล					
1. เนื้อหาของข้อสอบครอบคลุมในสิ่งที่เรียน					
2. ข้อคำถามในข้อสอบวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา					
3. รูปแบบของการวัดและประเมินผลที่ใช้ในกลุ่มวิชานี้					
4. การให้คะแนนเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
5. การให้คะแนนจากงานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำ					
6. การให้คะแนนการมีส่วนร่วมในการเรียน เช่น การอภิปรายของผู้เรียน					
7. ความรวดเร็วในการตรวจข้อสอบและแจ้งผลการสอบ					
8. การประเมินผลด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา					
9. ความยุติธรรมในการให้คะแนนของอาจารย์					
10. ความพึงพอใจต่อการได้รับคะแนน (Grade) แต่ละรายวิชาในกลุ่มนี้					
11. การนำความรู้ในกลุ่มวิชานี้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของนักศึกษา

1. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขด้านเนื้อหาวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

.....

2. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขด้านกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขด้านสื่อการเรียนการสอนวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชาเลือกทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

----ขอขอบคุณในความร่วมมือ----

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้